

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

L 232

Magyar nyelvű kiadás

Jogszabályok

58. évfolyam

2015. szeptember 4.

Tartalom

II Nem jogalkotási aktusok

HATÁROZATOK

- ★ A Bizottság (EU) 2015/1469 határozata (2014. július 23.) az SA.30743 (2012/C) (korábbi N 138/10) számú ügyben – Németország A lipcse-hallei repülőtér infrastrukturális projektjeinek finanszírozása (2) (az értesítés a C(2014) 5071. számú dokumentummal történt) ⁽¹⁾ 1

- ★ A Bizottság (EU) 2015/1470 határozata (2015. március 30.) a Románia által nyújtott SA.38517 (2014/C) (korábbi 2014/NN) számú állami támogatásról 2013. december 11-i választottbíróági ítélet a Micula kontra Románia ügyben (az értesítés a C(2015) 2112. számú dokumentummal történt) ⁽¹⁾ 43

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg

Azok a jogi aktusok, amelyek címe normál szedéssel jelenik meg, a mezőgazdasági ügyek napi intézésére vonatkoznak, és rendszerint csak korlátozott ideig maradnak hatályban.

Valamennyi más jogszabály címét vastagon szedik, és előtte csillag szerepel.

II

(Nem jogalkotási aktusok)

HATÁROZATOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2015/1469 HATÁROZATA

(2014. július 23.)

az SA.30743 (2012/C) (korábbi N 138/10) számú ügyben – Németország A lipcse-hallei repülőtér infrastrukturális projektjeinek finanszírozása (2)

(az értesítés a C(2014) 5071. számú dokumentummal történt)

(Csak az angol nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

Miután felkérte az érdekelt feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket a fent említett rendelkezéseknek megfelelően ⁽²⁾,

mivel:

1. ELJÁRÁS

- (1) 2010. április 12-i levelében Németország jogbiztonsági okokból bejelentette a Bizottságnak, hogy a Mitteldeutsche Flughafen AG (a továbbiakban: MFAG) és a Flughafen Leipzig/Halle GmbH (a továbbiakban: FLH) javára tőkeinjekciót kíván végrehajtani. Németország arról is tájékoztatta a Bizottságot, hogy a bejelentett tőkeinjekciót a Bizottság jóváhagyásától függően hajtja végre. Az erre vonatkozó döntésig a projektet tulajdonosi kölcsönből finanszírozzák, amelyet Németország szerint piaci feltételek mellett nyújtottak.
- (2) A Bizottság 2010. június 10-i, 2010. november 26-i és 2011. március 3-i leveleiben további tájékoztatást kért a bejelentett intézkedésekkel kapcsolatban (ideértve a tulajdonosi kölcsön feltételeit is). 2010. szeptember 29-én, 2011. január 4-én és 2011. április 26-án Németország kiegészítő információkat nyújtott be.
- (3) 2011. június 15-én kelt levelében a Bizottság tájékoztatta Németországot, hogy az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönökre és a tervezett tőkeinjekcióval kapcsolatban az EUMSZ 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat) megindításáról határozott. Németország 2011. augusztus 15-én nyújtotta be észrevételeit az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban.
- (4) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot közzétették az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*. ⁽³⁾ A Bizottság felhívta az érdekelt feleket, hogy a szóban forgó intézkedés kapcsán a közzétételt követő egy hónapon belül nyújtsák be észrevételeiket.

⁽¹⁾ 2009. december 1-jei hatállyal az EK-Szerződés 87. és 88. cikke helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 107., illetve 108. cikke lépett. A két-két cikk lényegét tekintve azonos. E határozat alkalmazásában az EUMSZ 107. és 108. cikkére történő hivatkozásokat – adott esetben – az EK-Szerződés 87., illetve 88. cikkére történő hivatkozásként kell érteni. Az EUMSZ bizonyos terminológiai változásokat is bevezetett, például a „Közösség” helyébe az „Unió”, a „közös piac” helyébe pedig a „belső piac” kifejezés lépett. Ez a határozat az EUMSZ szóhasználatát követi.

⁽²⁾ HL C 284., 2011.9.28., 6. o.

⁽³⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

- (5) A Bizottság 34 érdekelt féltől kapott az említett intézkedésre vonatkozó észrevételeket. Az észrevételeket 2011. november 21-én továbbította Németországnak. Németországnak ezekre egy hónapon belül kellett válaszolnia. A Bizottság 2011. december 20-án megkapta Németország észrevételeit.
- (6) 2012. március 14-én a Bizottság további tájékoztatást kért. Erre 2012. április 26-án kapott választ Németországtól.
- (7) A Bizottság 2012. május 15-én, 2012. július 20-án és 2012. december 21-én további tájékoztatást kért. Ezekre Németország 2012. június 28-i, 2012. szeptember 10-i és 2013. január 15-i levelében válaszolt.
- (8) 2014. március 31-én a Bizottság elfogadta a 2014. évi légi közlekedési iránymutatást ⁽⁴⁾, amely az 1994. évi légi közlekedési iránymutatás ⁽⁵⁾ és a 2005. évi légi közlekedési iránymutatás helyébe lépett ⁽⁶⁾. 2014. április 15-én a Bizottság felhívást tett közé az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*, amelyben felhívta az érdekelt feleket, hogy a 2014. évi légi közlekedési iránymutatás közzétételi dátumát követő egy hónapon belül nyújtsák be az iránymutatásnak a szóban forgó esetben való alkalmazására vonatkozó észrevételeiket ⁽⁷⁾.
- (9) 2014. április 14-én a Bizottság további tájékoztatást kért a támogatás összeegyeztethetőségének értékelésére vonatkozó általános elveknek a 2014. évi légi közlekedési iránymutatás figyelembevételével történő alkalmazásáról. Németország 2014. május 19-i, 2014. május 26-i, 2014. július 10-i és 2014. július 11-i levelében válaszolt.
- (10) 2014. július 17-i levelével Németország jóváhagyta, hogy a Bizottság angol nyelven fogadja el és jelentse be ezt a határozatot.

2. AZ INTÉZKEDÉSEK ISMERTETÉSE

2.1. A VIZSGÁLAT ÉS AZ INFRASTRUKTURÁLIS PROJEKT HÁTTERE

2.1.1. A lipcse-hallei repülőtér

- (11) A lipcse-hallei repülőtér a közép-németországi Szászország szabadállamban található. A repülőtér az FLH ⁽⁸⁾ üzemelteti, amely az MFAG ⁽⁹⁾ leányvállalata. Az MFAG holdingtársaság, amelynek négy leányvállalata van (FLH, Dresden Airport GmbH és PortGround GmbH).
- (12) Németország újraegyesítését követően főtervet dolgoztak ki a repülőtér fejlesztésére. A tervben szerepelt egy két futópályás rendszer jövőbeli megépítése. 1997-ben jóváhagyták az északi futópálya megépítését. 2004-ben a tulajdonosok határoztak a déli futópálya megépítésének finanszírozásáról ⁽¹⁰⁾.
- (13) A déli futópálya 2007. évi átadását követően a DHL Express Brüsszelből Lipcsébe helyezte át európai központi tevékenységét. A DHL Express mellett a lipcse-hallei repülőtér használja a Lufthansa Cargo, továbbá más légi teherszállító társaságok is. Ennek köszönhetően a lipcse-hallei repülőtér 2011-ben a Frankfurt am Main-i repülőtér után Németország második legnagyobb légi teherszállítást végző repülőtere lett. Az 1. táblázat a repülőtéren zajló légi utas- és teherszállítás alakulását foglalja össze 2006-tól.

⁽⁴⁾ A Bizottság közleménye – Iránymutatás a repülőtereknek és a légitársaságoknak nyújtott állami támogatásról (HL C 99., 2014.4.4., 3. o.).

⁽⁵⁾ Az EK-Szerződés 92. és 93. cikkének, valamint az EGT-megállapodás 61. cikkének a légi közlekedést érintő állami támogatásokra való alkalmazása (HL C 350., 1994.12.10., 5. o.)

⁽⁶⁾ A Bizottság közleménye a repülőterek finanszírozására és a regionális repülőterekről közlekedő légitársaságoknak nyújtott indulási célú állami támogatásokra vonatkozó közösségi iránymutatásokról (HL C 312., 2005.12.9., 1. o.).

⁽⁷⁾ HL C 113., 2014.4.15., 3. o.

⁽⁸⁾ Az FLH fő tulajdonosa a Mitteldeutsche Flughafen AG, amely az FLH-ban 94 %-os részesedéssel rendelkezik. A többi részesedés Szászország szabadállam, Nordsachsen járás és Schkeuditz város tulajdonában van. A társaságnak nincsenek magánszemély tulajdonosai.

⁽⁹⁾ Az MFAG tulajdonosai: Szászország szabadállam: 76,64 %, Szász-Anhalt tartomány: 18,54 %, Drezda: 2,52 %, Halle: 0,2 %, Lipcse: 2,1 %. A társaságnak nincsenek magánszemély tulajdonosai.

⁽¹⁰⁾ Az FLH hatósági tulajdonosai által az új déli futópálya megépítésére és egyéb intézkedések finanszírozására irányuló, 2006-ig elhatározott 350 millió EUR összegű tőke-hozzájárulás vizsgálata már megtörtént; ennek alapján a Bizottság C-48/06. (ex N 227/06)sz., *DHL és lipcse-hallei repülőtér* ügyben hozott 2008. július 23-i 2008/948/EK határozata (HL L 346., 2008.12.23., 1. o.) a tőke-hozzájárulásokat a belső piaccal összeegyeztethetőnek találta, így azokra a jelen vizsgálat nem terjed ki.

1. táblázat

A légi utas- és teherszállítás alakulása a lipcse-hallei repülőtéren (2006–2013)

Év	Utasforgalom alakulása	Légi teherszállítási és postai szolgáltatások (tonna)	Repülőgép-forgalom (teher- és utasszállítás)
2006	2 348 011	29 330	42 417
2007	2 723 748	101 364	50 972
2008	2 462 256	442 453	59 924
2009	2 421 382	524 084	60 150
2010	2 352 827	663 059	62 247
2011	2 266 743	760 355	64 097
2012	2 286 151	863 665	62 688
2013	2 240 860	887 101	61 668

Forrás: Lipcse-hallei repülőtér (www.leipzig-halle-airport.de).

2.1.2. Az infrastrukturális beruházási program áttekintése

- (14) A tulajdonosi kölcsön és a tőkeinjekció célja a 2. táblázatban összefoglalt, 255,6 millió EUR összegű infrastrukturális és infrastruktúrával kapcsolatos intézkedések finanszírozása.

2. táblázat

A lipcse-hallei repülőtér infrastrukturális beruházási programjának áttekintése

Elem	Megnevezés	Tervezett/várható költség (EUR)
M1	Terület vásárlása/áttelepítés/zajcsökkentés/kapcsolódó tájvédelmi tervezés	[...] (*)
M2	Hajtóműpróbázó létesítmény	(...)
M3	E7 Gurulót és felüljáró	(...)
M4	Északi fel- és leszálló futópálya bővítése: tervezési költségek	(...)
M5	A „Victor” gurulót megépítését előkészítő tereprendezés, valamint új tűzvédelmi állomásépület és I. sz. többcéltű hangár	(...)
M6	„Victor” párhuzamos gurulót	(...)
M7	További jégmentesítő helyek	(...)
M8	Helikopter-repülőtér	(...)
M 9.1 – M 9.4	Egyéb infrastrukturális intézkedések: Az I. sz. ellenőrzési pont átépítése Funkcionális biztonsági épület Műszaki eszközök beszerzése Állat-egészségügyi határállomás	(...)

Elem	Megnevezés	Tervezett/várható költség (EUR)
M10	További zajcsökkentés	(...)
M11	A délkeleti zóna nyilvános területeinek fejlesztése (I. fázis)	(...)
M12	A déli bővítésre vonatkozó végső tervezési eljárás	(...)
M13	Északi forgalmi előtér bővítése	(...)
M14	Keleti forgalmi előtér bővítése	(...)
M15	Infrastruktúra-átalakítás	(...)
M16	Egyéb infrastrukturális intézkedések: Hangárbővítés az északi zónában (M16.1) Új gépterminál és kiséphangár építése (M16.2)	(...)
Összesen		255,625 millió EUR

(*) Szakmai titoktartási kötelezettség alá esik.

- (15) M1 – Átfogó zajcsökkentő intézkedések (ideértve terület vásárlását, az áttelepítést, a kapcsolódó tájvédelmi tervezést): a déli futópályára és forgalmi előterekre vonatkozó végső tervezési határozat ⁽¹¹⁾ értelmében a lipcse-hallei repülőtérnek zajcsökkentő intézkedéseket kell végrehajtania az éjszakai zajvédelmi övezetben. Az éjszakai zajvédelmi övezet eredetileg mintegy 211 km²-re és 6 000 lakóépületre terjedt ki. Az éjszakai zajvédelmi övezet 2009. február végi első újraszámítását követően az eredeti védelmi övezetet további megközelítőleg 4 000 lakóháza kell kiterjeszteni.
- (16) M2 – Hajtóműpróbázó létesítmény: a lipcse-hallei repülőtér új hajtóműpróbázó létesítménye 2007 és 2008 között épült. A lipcse-hallei repülőtér napi 24 órában működik, ezért olyan létesítményre van szükség, ahol a repülőgépek hajtóműpróbája minden napszakban elvégezhető. A hajtóműpróbázó létesítményt a zajkibocsátás csökkentése érdekében zárt építményként alakították ki.
- (17) M3 – E7 Gurulóút és felüljáró: az E7 gurulóút és felüljáró a repülőtér keleti zónájában épült a meglévő gurulóutak és felüljárók tehermentesítése, valamint baleset vagy műszaki hiba esetén alternatív útvonal biztosítása céljából. Technikai okokból az infrastrukturális projektet három részprojektre osztották: a felüljáró ⁽¹²⁾, a gurulóút és a műszaki berendezések (világítás) kivitelezésére. A projekt munkálatai 2008-ban kezdődtek meg.
- (18) M4 – Az északi fel- és leszálló futópálya bővítése (tervezési költségek) a jelenlegi 3 600 méterről 3 800 méterre: az északi futópálya bővítésének célja, hogy a nagy maximális felszállósúllyal (MFS) rendelkező teherszállító repülőgépek terhelési korlátozások nélkül szállhassanak fel. Az infrastrukturális projekt tervezése 2008-ban kezdődött meg.
- (19) M5 – A „Victor” gurulóút megépítését előkészítő tereprendezés, valamint új tűzvédelmi állomásépület és I. sz. többcélú hangár: a tűzoltósági épületet és a többcélú hangárt le kell bontani és újjá kell építeni. Az I. sz. többcélú hangár és a tűzvédelmi állomásépület átépítésének munkálatai 2009 májusában kezdődtek meg. Az új többcélú hangárt a téli üzemi felszerelések tárolására fogják használni. A munkálatok keretében tűzoltósági oktatóközpont is épül.

⁽¹¹⁾ Az illetékes német hatóság 2004. november 4-i végső tervezési határozata a déli fel- és leszálló futópályára, valamint forgalmi előtérre vonatkozóan, valamint a határozat 2005. december 9-i első módosítása.

⁽¹²⁾ A lipcse-hallei repülőtérnek két olyan gurulóútja van, amely közlekedési útvonalat keresztes (A14-es autópálya, gyorsvasúti pálya, négysávos autótút), így a gurulóutak számára felüljárót kell építeni.

- (20) M6 – „Victor” párhuzamos gurulóút: a bejelentés szerint a „Victor” párhuzamos gurulóút két meglévő gurulóút közötti megépítése alapvető fontosságú a lipcse-hallei repülőtér kapacitásának további bővítéséhez, valamint ahhoz, hogy a repülőtér délnyugati zónájának kapacitása csúcsidőben és keleti időjárás esetén biztosítható legyen.
- (21) M7 – További jégmentesítő helyek: a további jégmentesítő helyekre a repülőgépek zökkenőmentes jégmentesítéséhez, valamint az elégtelen infrastruktúra miatti késések elkerülése érdekében van szükség.
- (22) M8 – Helikopter-repülőtér: 2008–2009-ben a lipcse-hallei repülőtérén burkolati átalakítással és jelöléssel helikopter-parkoló létesült, amelyet légi mentéshez, illetve sürgősségi műveletek bázisaként használnak.
- (23) M9.1 – Az I. sz. ellenőrzési pont átépítése: az I. sz. ellenőrzési pont átépítése az Európai Parlament és a Tanács 2320/2002/EK rendeletének⁽¹³⁾ való megfelelés érdekében szükséges. Ez az ellenőrzési pont lesz a bázisa a repülőtér-védelemmel kapcsolatos valamennyi szervezési tevékenységnek (belépési engedélyek és kulcsok kezelése, biztonsági oktatás, irányítási feladatok), ellenőrzésnek (személy- és rakományellenőrzés) és biztonsági szolgáltatásnak (pl. látogatói szolgáltatások, VIP).
- (24) M9.2 – Funkcionális biztonsági épület: az új biztonsági épületet a szövetségi rendőrség, a regionális rendőrség, a vámhatóság és a Deutscher Wetterdienst (a német meteorológiai szolgálat) fogja használni.
- (25) M9.3 – Műszaki eszközök beszerzése: az új infrastruktúrához illeszkedően a lipcse-hallei repülőtérnek további téli üzemi felszereléseket, valamint tűzoltó felszereléseket kell beszereznie. A repülőtér területét körülvéve kerítést ezenkívül utólagosan fel kell szerelni intelligens mozgásérzékelésre alkalmas érzékelőkkel és digitális videokamerás megfigyelőrendszerrel.
- (26) M9.4 – Állat-egészségügyi határállomás: a projekt a repülőtér területén különálló, állat-egészségügyi eszközökkel felszerelt, a harmadik országokból származó export/import állatok elhelyezésére szolgáló épület kialakítására irányul.
- (27) M10 – További zajcsökkentés: a lipcse-hallei repülőtér – főként a légi fuvarozás terén – tervezett forgalomnövekedésére tekintettel a repülőtér bővítésével középtávon várhatóan további zajcsökkentő intézkedésekre (és kapcsolódó munkálatokra) lesz szükség.
- (28) M11 – A délkeleti zóna nyilvános területeinek fejlesztése (I. fázis): a lipcse-hallei repülőtér meglévő nyilvános földi létesítményeinek (hangár és üzemi épület) keleti oldalával szomszédos területeken 2010-re teljes körűen ki kell építeni az áram- és vízellátást, valamint a szennyvíz- és csapadékvíz-elvezetést. Az ezzel kapcsolatos munkálatok 2008-ban kezdődtek meg. Ha a légiáru-átrakó terminálnál jelenleg található körforgalomnak a közúthálózattal való összekapcsolása megtörtént, további zajcsökkentő intézkedésekre lesz szükség.
- (29) M12 – A déli bővítésre vonatkozó végső tervezési eljárás: a lipcse-hallei repülőtér déli futópályáját (3 600 méter) és forgalmi előterét hosszú távon bővíteni kell. Ehhez végső tervezési eljárásra lesz szükség.
- (30) M13 – Északi forgalmi előtér bővítése: 2020-ig tizenkét új állóhely megépítését tervezik. A repülőtér északi zónájában fejlesztett terminállétesítmények lehetővé teszik a repülőgép-forgalom egyenletesebb eloszlását a két futópálya között.
- (31) M14 – Keleti forgalmi előtér bővítése: a keleti forgalmi előtér határát délebbre helyezik, hogy biztosítsák a futópálya-felhasználáshoz szükséges akadálymentes területeket. A forgalmi előtérnek ezenkívül kapcsolódnia kell a gurulóút-rendszerhez és a jégmentesítő pontokhoz is.
- (32) M15 – Infrastruktúra-átalakítás: az északi zóna terminállétesítményeit át kell alakítani annak szem előtt tartásával, hogy az északi zónában új forgalmi előtér épül, és a zónába teherszállítási funkciókat helyeznek át. Ennek érdekében a hangárt és a szükséges kiegészítő funkciókat az F kategóriájú repülőgépekhez kell igazítani.
- (33) M16.1 – Hangár bővítés az északi zónában: ennek kapcsán új forgalmi előtér építése az északi zónában, teherszállítási funkciók áthelyezése a zónába és karbantartó állomások kialakítása.

⁽¹³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2002. december 16-i 2320/2002/EK rendelete a polgári légiközlekedés biztonsága területén közös szabályok létrehozásáról (HL L 355., 2002.12.30., 1. o.).

- (34) M16.2 – Új gépterminál és kiséphangár építése: Új gépterminál és kiséphangár építése szükséges. A korábbi gépterminált az új déli futópálya építésekor elbontották.

2.2. A VIZSGÁLT INTÉZKEDÉSEK ÉS A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK OKAI

- (35) Az eljárás megindításáról szóló határozat a lipcse-hallei repülőtér beruházási projektjének (infrastrukturális és infrastruktúrához kapcsolódó intézkedéseinek) finanszírozására irányuló alábbi intézkedéseket vizsgálta:
- i. az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök, amelyek összege elérheti a 255,6 millió EUR-t („részben már megvalósult áthidaló finanszírozás”);
 - ii. az FLH javára végrehajtott 255,6 millió EUR összegű tőkeinjekció.
- (36) A Bizottságnak kételyei vannak azt illetően, hogy a bejelentett infrastrukturális intézkedések állami hatáskörbe tartozó feladatnak tekinthetők-e, így azt illetően is, hogy finanszírozásuk nem minősül-e állami támogatásnak.
- (37) A Bizottság megállapította, hogy az MFAG-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök és tőkeinjekciók nem minősülnek állami támogatásnak, mivel a forrásokat mindkét esetben az FLH-nak kívánják továbbadni. Az MFAG mindössze az FLH-nak szánt forrásokat közvetítő társaságnak tekinthető, és nem a támogatás kedvezményezettjének.

2.2.1. Az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök

- (38) Az infrastrukturális és infrastruktúrához kapcsolódó projekteket először tulajdonosi kölcsönből finanszírozzák, amelyet kizárólag azt követően tőkésítenek, hogy a finanszírozási intézkedéseket az Európai Bizottság jóváhagyta. A 2006 és 2011 között ⁽¹⁴⁾ az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök együttes összege [...] millió EUR.
- (39) A 2006 és 2008 között nyújtott tulajdonosi kölcsönök feltételeit a Sachsen LB és az MFAG közötti hitelmegállapodás alapján határozták meg. A kölcsönök alapkamata a 3 hónapos EURIBOR, amelyhez [...] bázispontos kockázati felár járul. 2009-ben a kölcsönök alapkamata a 3 hónapos EURIBOR, amelyhez [...] bázispontos kockázati felár járul. 2010-ben a kölcsönök alapkamata a 3 hónapos EURIBOR, amelyhez [...] bázispontos kockázati felár járul.

A támogatás meglétének előzetes bizottsági értékelése

- (40) Az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök támogatás-jellegével kapcsolatban a Bizottság kétségét fejezte azt illetően, hogy az FLH tulajdonosi kölcsöneit a piacon szokásosan elérhető feltételekkel nyújtották-e. Így különösen a hasonló hitelmegállapodásokkal kapcsolatban a Bizottság kétségét fejezte ki azt illetően, hogy az e-mailben, kötelező jogi erejű hitelmegállapodás megkötésének szándéka nélkül, továbbá a nemteljesítés valószínűségének és a biztosítékkal történő fedezés kapcsolódó vizsgálata nélkül adott tájékoztató ajánlatok megbízható piaci referenciának tekinthetők-e.
- (41) Piaci referencia hiányában a Bizottság a referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közleménye ⁽¹⁵⁾ szerinti helyettesítő kamatlábra alapozta az értékelését. Az FLH és a kölcsönök mögé bevont biztosítékok minősítésének hiányában tehát az FLH tulajdonosi kölcsöneinek feltételei előnyösebbnek tűntek a Bizottság által a piaci kamatláb helyettesítésére a referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közlemény alkalmazásával megállapított kamatlábnál.
- (42) Az esetleges támogatási elem a piaci kamatláb és a tényleges kamatláb különbözete.

2.2.2. Az FLH javára végrehajtott tőkeinjekciók

- (43) Az FLH javára végrehajtott, az infrastrukturális és infrastruktúrával kapcsolatos intézkedések (lásd a 2. táblázatot) finanszírozására irányuló tőkeinjekciókhoz a Bizottság jóváhagyása szükséges. Ebből adódóan az FLH tulajdonosi kölcsöneinek tőkésítését csak a támogatás jóváhagyását követően tervezik.
- (44) Az infrastrukturális és infrastruktúrával kapcsolatos projektek költségeinek megtérítésére irányuló finanszírozás teljes összege 255,6 millió EUR. Az MFAG tőketartalékában összesen 240,3 millió EUR-t helyeznek el, amelyet az FLH-nak való átadásra különítenek el az utóbbi tőkeemelés (saját tőketartalékának növelése) céljából. Az FLH tulajdonosai a fennmaradó összeget közvetlenül fizetik be az FLH tőketartalékába.

⁽¹⁴⁾ 2011. április 1-ig.

⁽¹⁵⁾ A Bizottság közleménye a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról (HL C 14., 2008.1.19., 6. o.).

- (45) Németország szerint a tőkeinjekciókat üzleti terv és hosszú távú jövedelmezőségi elvárások nélkül hajtják végre.
- (46) A tervezett tőkeinjekciókból finanszírozandó infrastrukturális projektek némelyikét már megkezdték annak ellenére, hogy a hatósági tulajdonosok mindegyik esetben úgy nyilatkoztak, hogy az intézkedéseket a munkálatok megkezdése előtt kívánják finanszírozni. Magukra a tőkeinjekciókra még nem került sor.

A támogatás meglétének előzetes bizottsági értékelése

- (47) A tőkeinjekciók támogatás-jellegével kapcsolatban a Bizottság kétségét fejezte ki azt illetően, hogy hosszú távú jövedelmezőségi elvárások hiányában az FLH tulajdonosai piactársadalmi szereplőként jártak-e el. Ezért a Bizottság kétségbe vonta, hogy a tőkeinjekciók nem minősülnek állami támogatásnak.

2.2.3. A támogatás összeegyeztethetősége

- (48) Mivel az FLH tulajdonosi költségei és az azokat követő tőkeinjekciók állami támogatásnak minősülhetnek, a Bizottságnak meg kellett vizsgálnia, hogy a támogatás az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében összeegyeztethető-e a belső piaccal. Ezzel kapcsolatban a 2005. évi légi közlekedési iránymutatás összefoglalta a repülőtéri infrastruktúra finanszírozásához az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerint nyújtott támogatás összeegyeztethetőségi vizsgálatára vonatkozó közös alapelveket.
- (49) Az eljárás megindításáról szóló határozatban a Bizottság megállapította, hogy a vizsgált esetben teljesülnek a 2005. évi légi közlekedési iránymutatásban rögzített bizonyos feltételek. Ebben a tekintetben a Bizottság megállapította, hogy a támogatás megfelel egy világosan meghatározott általános érdekű célkitűzésnek, különösen azért, mert javítja a régió összeköttetését az áruforgatási szolgáltatások terén, és kedvező hatással van a helyi fejlődésre. A repülőtér fejlődésével kapcsolatban várható kedvező fejleményekre tekintettel a Bizottság megállapította, hogy a repülőtér közep távon jó kilátásokkal rendelkezik a kihasználtság terén, és hogy az infrastruktúra-fejlesztési programra szükség van.
- (50) Az eljárás megindításáról szóló határozatban azonban a Bizottság kétségét fejezte ki azt illetően, hogy a szóban forgó infrastrukturális intézkedések arányosak-e a kitűzött céllal. Ezenkívül a Bizottság aggodalmának adott hangot azzal kapcsolatban, hogy a repülőtér nem minden felhasználó számára biztosít egyenlő feltételek melletti és megkülönböztetéstől mentes hozzáférést. A Bizottság kijelentette továbbá, hogy mivel légi teherszállítást végző szakosodott repülőtérként az FLH versenyben áll más tagállamok repülőtereivel, egyelőre nem állapítható meg, hogy a kereskedelem fejlődése nem sérül-e a közös érdekekkel ellentétes mértékben. Ezenfelül a Bizottságnak kétségei voltak a támogatás szükségességével és arányosságával kapcsolatban is.
- (51) Ebből következően a Bizottság kétségét fejezte ki azt illetően, hogy a bejelentett intézkedések finanszírozása a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében.

3. NÉMETORSZÁG ÉSZREVÉTELEI

3.1. A VIZSGÁLT INTÉZKEDÉSEK HÁTTERE

- (52) Észrevételeiben Németország először a vizsgált intézkedések hátterét mutatta be részletesebben. Ezzel összefüggésben kijelentette, hogy a lipcse-hallei repülőtér továbbfejlesztéséről már az 1990. évi újraegyesítési egyezmény is rendelkezett. Németország szerint főtervet dolgoztak ki a repülőtér fejlesztésére, és két párhuzamos futópályából álló rendszer fejlesztéséről döntöttek. Németország kifejtette továbbá, hogy az északi futópálya építését 1997-ben hagyták jóvá és 2000-ben kezdte meg működését, míg a déli futópálya építését 2004-ben hagyták jóvá és 2007-ben kezdte meg működését.
- (53) Ennek alapján Németország kijelentette, hogy párhuzamos futópálya-rendszerének és több nagy légi teheráru-fuvarozó áttelepülésének köszönhetően a lipcse-hallei repülőtér a második legnagyobb légi teherszállítási központtá válhatott Németországban. Ezzel összefüggésben Németország kijelentette, hogy a repülőtér 2010 óta folyamatosan Európa egyik legfontosabb légiáru-átrakodási központja. Németország hozzátette, hogy a repülőtéren jelenleg 133 vállalkozás folytat tevékenységet, amelyek 2010-ben összesen 5 106 főt foglalkoztattak (ez 2009-hez képest 14,4 %-os növekedést jelent).
- (54) Németország véleménye szerint a repülőtér ezért elősegíti a régió gazdasági fejlődését, és fontos szerepet játszik a regionális foglalkoztatásban. Németország hangsúlyozta, hogy mindezt megerősíti a repülőtér árbevételének és teherforgalmának növekedése: 2005 és 2009 között az FLH árbevétele 47 millió EUR-ról 80 millió EUR-ra nőtt. Az áruforgalom kapcsán Németország kijelentette, hogy más repülőterekkel összehasonlítva a lipcse-hallei repülőtér folyamatos növekedést ér el (2007-ben a feldolgozott rakomány mennyisége 101 364 tonna volt, amely 2008-ban

442 453, 2009-ben 524 084, majd 2010-ben 663 059 tonnára nőtt). Állítását kiegészítve Németország rámutatott, hogy a légi teherszállítás forgalma 2009-ben 18,5 %-kal, míg 2010-ben 26,5 %-kal nőtt. Németország szerint az áruforgalomban további növekedés várható. Erre vonatkozóan Németország közölte, hogy 2020-ra a repülőtéren évente várhatóan mintegy 820 000 tonna légiárut kezelnek majd. ⁽¹⁶⁾ Németország azonban hozzátette, hogy az előrejelzés már 2015-ben teljesül. ⁽¹⁷⁾

- (55) Ezenkívül Németország kijelentette, hogy a repülőtér utasforgalma fokozatosan nőtt az elmúlt években (az utasok száma 2002-ben 1 988 854, 2007-ben 2 723 748 fő volt). Az utasforgalom 2007 óta tapasztalható csökkenése ellenére (2010-ben mindössze 2 352 827 fő volt) Németország szerint az éves utasforgalom közép- és hosszú távon emelkedni fog, és 2020-ra várhatóan eléri a 4,6 millió főt.
- (56) Németország közölte, hogy az Unió számos más repülőterével, így Németország három nagy légi teherszállítást végző repülőterével (Frankfurt am Main, Köln-Bonn és München) szemben a lipcse-hallei repülőtér a kereskedelmi célú légiáru-forgalomra korlátlan éjszakai repülési engedéllyel rendelkezik. Németország szerint a repülőtérnek részben emiatt vannak jó kilátásai a jövőt illetően. Németország rámutatott továbbá arra, hogy a Szövetségi Közigazgatási Bíróság (Bundesverwaltungsgericht) 2012. április 4-i ítéletében helybenhagyta a legnagyobb németországi légi teherszállítási központra, a Frankfurt am Main-i repülőtérre vonatkozó éjszakai repülési tilalmat. Németország közlése szerint a Frankfurt am Main-i repülőtéren ennek megfelelően 23.00 és 5.00 óra között teljes körű fel- és leszállási tilalom van érvényben.
- (57) Németország kijelentette továbbá, hogy az FLH a tervezett infrastrukturális intézkedéseket nem képes saját forrásból finanszírozni. Ezzel összefüggésben Németország hangsúlyozta, hogy az egykori Német Demokratikus Köztársaság időszakából eredő beruházási lemaradás miatt a repülőtérnek a Németország nyugati területein található repülőterekhez képest sokkal rövidebb idő alatt kell beruházásokat végrehajtania. Németország szerint így az FLH saját forrásaiból a beruházások volumene (225,6 millió EUR) és a repülőtér éves árbevétele (2009-ben 80 millió EUR) közötti számottevő különbség miatt különösen a jelentős rövid távú beruházások nem finanszírozhatók.

3.2. A GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉG ÉS AZ ÁLLAMI HATÁSKÖRBE TARTOZÓ FELADATOK FOGALMA

3.2.1. A gazdasági tevékenység fogalma és az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazhatósága a repülőtéri infrastruktúrára

- (58) Németország először felhívta a figyelmet arra, hogy nem ért egyet a Bizottság azon álláspontjával, amely szerint a repülőtéri infrastruktúra kiépítése gazdasági tevékenységnek minősül. Németország szerint ezért a bejelentett intézkedések nem minősülnek az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.
- (59) Ezzel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a vállalkozásnak az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése értelmében vett fogalma nem irányadó a repülőterekre, legalábbis ami a repülőtéri infrastruktúra finanszírozását illeti. Németország hangsúlyozta, hogy a repülőtéri infrastruktúra kiépítése nem gazdasági tevékenységnek, hanem általános közlekedés-, regionális és gazdaságpolitikai intézkedésnek minősül. Németország az 1994. évi légi közlekedési iránymutatás 12. pontjára hivatkozott, amely kimondja, hogy „az infrastrukturális projektek [...] megvalósítása vagy bővítése olyan gazdaságpolitikai intézkedés, amelyet a Bizottság nem vizsgálhat a Szerződés állami támogatásokra vonatkozó előírásainak alapján. Az infrastruktúra-fejlesztésre vonatkozó döntésekre a jelen közlemény alkalmazási köre nem terjed ki”, majd azzal érvelt, hogy a rendelkezés a 2005. évi légi közlekedési iránymutatásban is szerepel.
- (60) Németország azt állította továbbá, hogy a repülőtéri infrastruktúra kiépítése nem minősül gazdasági tevékenységnek, mert ilyen tevékenységet magánbefektető nem végezne. Erre vonatkozóan Németország kijelentette, hogy a beruházás jövedelmezőségére nincs semmilyen kilátás, mivel az építési költségek repülőtéri díjak révén nem háríthatók át a repülőtér használóira. Németország szerint ennek oka, hogy Németországban ezeket a repülőtéri díjakat a repülőtér helye szerinti tartomány (Land) repülőtéri hatóságának kell engedélyeznie, a magánbefektetőknek pedig e díjak mértékére nincs semmilyen befolyásuk. Németország szerint tehát a díjak összegét az üzemeltető nem határozhatja meg szabadon, gazdasági megfontolások alapján, és azok megállapítása valójában a beruházás költségeitől függetlenül történik. Ami a légiforgalmi műveleteken kívüli, kereskedelmi célra bérbe adott helyiségeket illeti, azoknak Németország szerint nincs jelentősége.
- (61) Németország ezzel kapcsolatban hozzáfűzte, hogy a repülőterek infrastruktúrával, felszereléssel és működéssel kapcsolatos állandó költségei az átlagosnál magasabbak. Ezenkívül a mozgásterük a terhek mértéke és a szigorú jogi kötelek által korlátozott.

⁽¹⁶⁾ 2011 előtti becslések alapján.

⁽¹⁷⁾ 2011. évi becslések alapján.

- (62) Németország ezenkívül tárgyalannak ítélte az *Aéroports de Paris* ⁽¹⁸⁾ és a *Lipcse-Halle* ⁽¹⁹⁾ ügyekben hozott ítéletekre történő hivatkozást. Az *Aéroports de Paris* ügyben hozott ítélet kapcsán Németország kijelentette, hogy az nem a repülőtéri infrastruktúra kiépítésére, hanem egy repülőtér üzemeltetésére vonatkozott. Ezenkívül Németország szerint az *Aéroports de Paris* ügyben hozott ítéletnek nem az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti vállalkozás fogalmának értelmezése képezte a tárgyát, hanem az erőfölénnyel való visszaélés EUMSZ 102. cikk szerinti tilalmának megsértését vizsgálta. A *Lipcse-Halle* ügyben hozott ítélettel kapcsolatban Németország szerint a Törvényszék ítélete az ítélezési gyakorlat szempontjából nem precedensértékű, mivel ellene fellebbezést nyújtottak be.

3.2.2. Állami hatáskörbe tartozó feladatok

- (63) Németország szerint, ha az infrastrukturális intézkedések finanszírozása az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatálya alá tartozna is, az ilyen finanszírozás akkor sem minősülne az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, mivel az infrastrukturális intézkedések finanszírozása főként a kizárólagos állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátása során felmerült költségek szükséges és arányos visszatérítését jelenti. Ezzel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a 2005. évi légi közlekedési iránymutatás szerint az állam közhatalmi jogosítványainak gyakorlása során rendszeren hatáskörébe tartozó tevékenységek nem gazdasági jellegűek, és nem tartoznak az állami támogatásokra vonatkozó szabályok hatálya alá.
- (64) Németország azt állította, hogy az állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátását illetően a Bizottság gyakorlata a biztonsággal kapcsolatos intézkedéseken belül legalább a következő három csoportot különbözteti meg: a légi közlekedés védelme a külső fenyegetésekkel, pl. a gépeltérítéssel és a légi közlekedés elleni egyéb erőszakos cselekményekkel szemben, a légi közlekedés védelme a működési kockázatokkal szemben, valamint a harmadik felek védelme a légi közlekedésből eredő működési kockázatokkal szemben. Németország szerint a légi közlekedés működési kockázatokkal szembeni védelmével kapcsolatban a repülőtér üzemeltetőjének kötelessége a repülőtéri infrastruktúra felújítása, korszerűsítése és bővítése a működési kockázatok megelőzése érdekében. Németország kijelentette, hogy az intézkedések harmadik csoportja jellemzően harmadik feleknek a légi járművek okozta zajjal és egyéb káros környezeti hatásokkal szembeni védelmét foglalja magában.
- (65) A szóban forgó különféle infrastrukturális intézkedésekkel kapcsolatban Németország kifejtette, hogy azok főként az állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátásának ellentételezését jelentik, mivel a harmadik feleknek a légi közlekedésből származó működési kockázatokkal szembeni védelmére irányulnak.
- (66) A zajcsökkentő intézkedésekkel kapcsolatban Németország közölte, hogy azok a végső tervezési eljárással összefüggésben mintegy 10 000 lakóépületet érintenek. Németország kifejtette, hogy a légi járművek okozta zajról szóló, a közelmúltban módosított törvény (*Gesetz zum Schutz gegen Fluglärm*, *FluglärmG*) rendelkezései alapján a zajcsökkentő intézkedések csak 78 km²-re és mintegy 3 000 lakóépületre terjednének ki, amelynek költsége [...] EUR lenne. Németország szerint azonban az FLH nem használta ki a *FluglärmG* e módosítását, és továbbra is szigorúbb zajvédelmi övezetet alkalmaz. Ezzel kapcsolatban Németország azt állította, hogy a lipcse-hallei repülőtérnek lényegesen magasabb költségeket kell viselnie, mint Németországban és az Unión kívül található versenytársainak.
- (67) Ezenkívül a repülőtér kártérítés fejében átvette a súlyosan érintett lakosok ingatlanait. Németország kijelentette továbbá, hogy a repülőtér az építési tevékenységét természetvédelmi intézkedésekkel is ellensúlyozza. Németország kifejtette, hogy ezek célja a légi járművek okozta zaj és az építési munkálatok harmadik feleket érő hatásának megelőzése, illetve mérséklése, így állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősül. Németország szerint a harmadik felek zajjal, különösen a légi járművek okozta zajjal szembeni védelme az állam egyik alapvető hatósági feladata.
- (68) Németország úgy érvelt továbbá, hogy a repülőgépek hajtóműzaját vizsgáló létesítmény (M2) működtetése állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősülő intézkedés. Állítása szerint a déli futópálya építésére vonatkozó végső tervezési határozat kapcsán előírt zajkibocsátási határértékek nappal (6.00 és 22.00 óra között) zárt hajtóműpróbázó létesítmény nélkül is teljesíthetők. Németország szerint azonban a 2007. július 31-én kelt működési engedély értelmében a repülőtérnek nappal is zárt épületben kell elvégeznie a hajtóműpróbákat. Ezenkívül Németország kifejtette, hogy a hajtóműpróbák a repülőgépek üzemeltetési biztonságának fenntartása miatt szükségesek, és ha azokat éjszaka zárt helyiségen kívül végeznék, akkor azzal túllépnék az előírt zajkibocsátási határértékeket. Németország szerint tehát a zárt épületként megépült hajtóműpróbázó létesítmény a helyi lakosság védelmét szolgálja a légi járművek okozta, határértéken felüli zajjal szemben.

⁽¹⁸⁾ A T-128/98. sz., *Aéroports de Paris kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EBHT 2000., II-3929. o.).

⁽¹⁹⁾ A T-443/08. sz. és T-455/08. sz., *Mitteldeutsche Flughafen AG és Flughafen Leipzig-Halle GmbH kontra Európai Bizottság* egyesített ügyekben hozott ítélet („A lipcse-hallei repülőtérre” vonatkozó ítélet) (EBHT 2011., II-1311. o.).

- (69) Az M3 intézkedés kapcsán Németország azzal érvelt, hogy az érintett infrastruktúraelemek kiépítése állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősül, mivel célja a légi közlekedés védelme volt a működési kockázatokkal szemben. A jövőben lebonyolítandó forgalom nagyságától függetlenül a meglévő gurulóút-kapcsolatok már korábban sem biztosították megfelelően a légi forgalom biztonságos és problémamentes kezelését. Ezenkívül Németország kifejtette, hogy a tűzoltóság számára az új gurulóút vészhelyzeti felvonulási útvonalként szolgál a keleti tűzvédelmi állomás és a repülőtér északi területe között. Németország szerint, ha az állami támogatásra vonatkozó szabályok alkalmazhatók lennének is, nem szabad elfelejteni, hogy a gurulóút említett költségei részben a világításhoz kapcsolódnak. A világítást illetően Németország rámutatott, hogy a *Memmingen*-ügyben ⁽²⁰⁾ hozott határozatában a Bizottság korábban már megállapította, hogy a világítás a légi járművek tájékoztatására és irányítására szolgáló elem, ezért az állami hatáskörbe tartozó feladatok közé sorolható, amely nem tartozik az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatálya alá.
- (70) Németország szerint az M4 intézkedésre szintén állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátása keretében kerül sor, mivel az üzemi kapacitás miatt és biztonsági okokból a megengedett MFS mellett üzemelő széles törzszű repülőgépek számára bizonyos időjárási körülmények között nagyobb felszállási úthossz, sikertelen felszállás esetén pedig nagyobb fékezési területet kell biztosítani.
- (71) Az M5 intézkedést illetően Németország véleménye szerint a „Victor” gurulóút megépítését előkészítő tereprendezésre állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátása keretében kerül sor, mivel a „Victor” gurulóútra a biztonságos működés, valamint a balesetek, a biztonsági kockázatok és a kedvezőtlen környezeti hatások megelőzése érdekében van szükség. Németország szerint a Bizottság véleményével szemben a „Victor” gurulóút megépítésének célja nem a repülőtér kapacitásának és ezáltal közvetetten az árbevételének növelése volt. Németország azt állította, hogy a gurulóút kizárólag üzemeltetési biztonsági és környezetvédelmi okokból épül.
- (72) Ezenkívül Németország szerint a két új tűzvédelmi épület megépítésére állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátásának keretében került sor, mivel a Bizottság gyakorlata szerint a tűzvédelemmel kapcsolatos intézkedések, így különösen a repülőtéri tűzvédelmi épületek építése és üzemeltetése, valamint a kapcsolódó felszerelések beszerzése állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősül. Németország rámutatott arra, hogy a tűzvédelmi létesítmények építése a német repülőtereken általában állami forrásból valósul meg.
- (73) Ezenkívül Németország szerint a többcélú hangár építésére szintén állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátása keretében került sor, mivel a hangárt kizárólag téli üzemi felszerelések tárolására és menedékhelyként fogják használni. Németország kifejtette, hogy a téli üzemi felszerelések tárolásához helyiség biztosítása az állam hatósági feladata, mivel a téli időszakban ez biztosítja a repülőtér biztonságos üzemelését. Németország kijelentette továbbá, hogy a hangárnak köszönhetően a repülőtér megfelel a folyamatos üzemre vonatkozó jogszabályi kötelezettségének.
- (74) Németország kifejtette, hogy a menedékhely biztosítása közérdek, mivel az emberi élet védelmét szolgálja. Németország a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) előírásaira hivatkozott, amelyek szerint a repülőtér-üzembentartóknak vészhelyzet esetén helyet kell biztosítaniuk a sebesültek ellátásához és a holttestek elhelyezéséhez. Ezenkívül Németország szerint a többcélú hangárban elhelyezhető az az utasok is, akik természeti jelenségek (pl. a 2010. évi hamufelhő) miatt nem folytathatják útjukat.
- (75) Németország hangsúlyozta továbbá az új hangár megépítésének szükségességét azt állítván, hogy a többcélú hangár az előző helyén nem lett volna bővíthető.
- (76) Az M6 intézkedésre vonatkozóan Németország az M5 intézkedés kapcsán előadott érvekre hivatkozott. Ezenkívül közölte, hogy a „Victor” gurulóút megépítését elhalasztották.
- (77) Németország szerint a jégmentesítő helyek bővítésére (M7) szintén állami hatósági feladatok ellátása keretében kerül sor, mivel a létesítményekre üzemeltetési biztonsági és környezetvédelmi okokból van szükség. Németország kifejtette továbbá, hogy az új jégmentesítő helyek nem azért szükségesek, hogy növekvő forgalom esetén megfelelő kapacitást biztosítsanak, mivel a lipcse-hallei repülőtér új jégmentesítő helyek nélkül is képes kezelni a növekvő forgalmat. Érvelése szerint a jégmentesítő helyek bővítése a 2008/2009-es téli üzem tapasztalatai miatt vált szükségessé. Németország szerint az új jégmentesítő helyekkel biztosítható a repülőgépek akadálymentes

⁽²⁰⁾ A Bizottság 2007. március 7-i határozata az N 620/06. sz., *Memmingen/Allgäu regionális repülőtér* ügyben (HL C 133., 2007.6.15., 8. o.).

jégmentesítése, továbbá megelőzhető a repülőtér elégtelen jégmentesítési infrastruktúrája miatti késések. Ezzel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a késések kedvezőtlen környezeti hatással, pl. kerozinfogyasztással, károsanyag-kibocsátással és zajjal járnak.

- (78) Az M8 intézkedéssel kapcsolatban Németország kifejtette, hogy a helikopter-repülőtér a repülőtér és általános-ságban is elősegíti a légi mentést.
- (79) Az M9.1 intézkedéssel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy az I. sz. ellenőrzési pont átépítése az Európai Parlament és a Tanács 300/2008/EK rendelete ⁽²¹⁾ alapján elkerülhetetlen. Németország rámutatott, hogy az említett átépítés állami hatáskörbe tartozó feladat, valamint arra, hogy az átépítés finanszírozása csak a felmerült költségek mértékéig terjed.
- (80) Emellett Németország véleménye szerint a funkcionális biztonsági épület megépítése (M9.2) állami hatáskörbe tartozó feladat, és a finanszírozás csak a felmerült költségek mértékéig terjed. Németország kijelentette, hogy az új funkcionális biztonsági épület elősegíti a 300/2008/EK rendeletnek való megfelelést, emellett a szövetségi és regionális rendőrség, a vámhatóság, valamint a Deutscher Wetterdienst (a német meteorológiai szolgálat) igényeinek teljesítéséhez szükséges.
- (81) A műszaki eszközök beszerzésére irányuló M9.3 intézkedések (további téli üzemi, illetve tűzoltó felszerelések beszerzése, a repülőtér körülvevő kerítés utólagos felszerelése érzékelőkkel és digitális videokamerás megfigyelő-rendszerrel) kapcsán Németország kifejtette, hogy a három intézkedés állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősül.
- (82) Az új téli üzemi felszerelésekkel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy azok lehetővé teszik a futópályák párhuzamos tisztítását, ami a repülőtér biztonságos működését biztosítja, így állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősül.
- (83) Ezenkívül Németország rámutatott arra, hogy a 300/2008/EK rendeletet végrehajtó német repülésbiztonsági törvény (LuftSiG) 8. §-a előírja a repülőtér körbekerítését. Németország hangsúlyozta, hogy a Bizottság gyakorlata szerint a repülőtér-védelmi infrastruktúra, például a repülőtér körülvevő kerítés kiépítése állami hatáskörbe tartozó feladat.
- (84) Az M9.4 intézkedéssel (állat-egészségügyi határállomás építése) kapcsolatban Németország azt is kifejtette, hogy a szóban forgó épület létesítése állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősül, mivel célja az állat- és egyéb betegségek Németországba és az Európai Unióba való bejutásának megelőzése.
- (85) Az M12 intézkedéssel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a légiáru-forgalom továbbfejlesztése és a földi balesetek kockázatának mérséklése érdekében engedélyeztetés szükséges.
- (86) Az M11 és M13–M16 intézkedésekkel kapcsolatban Németország rámutatott arra, hogy bejelentésében nem állította azt, hogy az említett intézkedések állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősülnek. Németország szerint az intézkedések a délkeleti zóna nyilvános területeinek fejlesztését, az északi és a keleti forgalmi előtér bővítését, az északi zóna infrastruktúra-átalakítását, valamint az északi zónában végrehajtandó egyéb infrastrukturális intézkedéseket foglalják magukban.

3.3. AZ INFRASTRUKTÚRA FINANSZÍROZÁSA AZ FLH TULAJDONOSI KÖLCSÖNEIBŐL

3.3.1. Finanszírozási feltételek

- (87) A szóban forgó infrastrukturális intézkedésekkel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy az intézkedések finanszírozása tulajdonosi kölcsönökből történik, amelyeket a rendes piaci feltételek mellett nyújtottak, így azok nem minősülnek az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak. Németország rámutatott arra, hogy a tulajdonosi kölcsönöket eddig nem tőkésítették, valamint arra, hogy a tőkésítésre a Bizottság jóváhagyó határozata alapján kerülhet sor.
- (88) Németország pontosította, hogy a kölcsönöket a kivitelezés szükségleteinek megfelelően nyújtják, így együttes összegük havonta változik. Németország szerint az egyes kölcsönök futamideje a folyósítás napjával kezdődik. Kifejtette továbbá, hogy mindegyik kölcsön a folyósítás évének végén (december 31-én) jár le. Ezzel összefüggésben kijelentette, hogy a kölcsönöket ezt követően további egy évre meghosszabbítják. Németország szerint a futamidő többször is meghosszabbítható egészen addig, amíg a Bizottság a várakozásoknak megfelelően engedélyezi a tőkeinjekciót.

⁽²¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2008. március 11-i 300/2008/EK rendelete a polgári légi közlekedés védelmének közös szabályairól és a 2320/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 97., 2008.4.9., 72. o.).

- (89) Németország hozzáfűzte, hogy a kölcsön összege és kamata lejáratkor (minden évben december 31-én) esedékes, de a kölcsön futamideje további egy évvel meghosszabbítható. Kifejtette, hogy ez a lehetőség lehetővé teszi a kölcsön meghosszabbítását a végleges bizottsági határozat elfogadásának napjáig.
- (90) Az egyes kölcsönök kamatlábalával kapcsolatban Németország közölte, hogy annak mértékét az adott részfolyósítás időpontjában érvényes EURIBOR alapján kockázati felár alkalmazásával állapítják meg. Németország közlése szerint a július 1-jén nyújtott kölcsön esetében (az év végéig tartó) futamidő hat hónap, a kamatláb pedig a 6 hónapos EURIBOR kockázati felárral növelt mértéke. Németország ezenkívül pontosította, hogy a május 1-jén (év végéig 8 hónapos futamidővel) nyújtott kölcsön esetében az irányadó alapkamat mértékét a 6 és 9 hónapos EURIBOR interpolációjával számítják ki. Pontosította továbbá, hogy a kölcsönnyújtás évét követő januártól alkalmazott érvényes kamat mértéke a kockázati felárral növelt 12 hónapos EURIBOR. Németország áttekintést nyújtott a kölcsönök felhalmozott összegéről és feltételeiről, amelyet a 3. táblázat foglal össze.

3. táblázat

Az FLH tulajdonosi kölcsöneinek áttekintése (2006.12.13.–2012.1.1.)

Dátum	Összeg (millió EUR) (halmozott)	EURIBOR	Kockázati felár	Teljes kamatláb (EURIBOR+felár)
2006.12.13.	(...)	3,90	(...)	(...)
2007.1.1.	(...)	3,90	(...)	(...)
2008.1.1.	(...)	4,73	(...)	(...)
2009.1.1.	(...)	3,03	(...)	(...)
2010.1.1.	(...)	1,25	(...)	(...)
2011.1.1.	(...)	1,50	(...)	(...)
2012.1.1.	(...)	1,94	(...)	(...)

Forrás: Németország 2012. április 26-i adatközlése, 14. melléklet.

- (91) A kockázati felárakkal kapcsolatban Németország közölte, hogy a 2006 és 2008 közötti időszakra vonatkozóan [...] bázispontos kockázati felárat alkalmaztak. Németország pontosította, hogy ennek mértékét az alábbi hitelmegállapodások feltételeinek összehasonlításával határozták meg:
- a) az MFAG és a Sachsen LB között 2003. augusztus 19-én (22-én) létrejött hitelmegállapodás, amely [...] bázispont/év felárat rögzít;
 - b) az MFAG és a Sachsen LB/Nord LB között 2007. május 16-án létrejött hitelmegállapodás, amely [...] bázispont/év felárat rögzít;
 - c) az MFAG és a Postbank között 2007. június 28-án (2007. július 15-én) létrejött hitelmegállapodás, amely [...] bázispont/év felárat rögzít.
- (92) Németország közölte, hogy a számított átlagos kockázati felárat [...] bázispontról átlagosan [...] bázispontra kerekítették.
- (93) A 2009-ben rögzített [...] bázispontos kockázati felárral kapcsolatban Németország pontosította, hogy annak mértékét a Sachsen LB és a Nord LB egy-egy tájékoztató ajánlata (2009. január 8. és 9.), valamint az MFAG és a Sachsen LB, illetve a Postbank közötti hitelmegállapodások (2003. augusztus 19. és 22.; 2007. június 28. és július 15.) feltételeinek összehasonlításával határozták meg. Németország közölte, hogy prudenciális megfontolásból a felárat [...] bázispontról átlagosan [...] bázispontra kerekítették.
- (94) Németország közlése szerint a kockázati felár mértéke 2010-ben [...] bázispont volt. Ismertette továbbá, hogy a felár mértékét a Sachsen LB ⁽²²⁾ és a Nord LB ⁽²³⁾ egy-egy tájékoztató ajánlata (sorrendben 2010. január 11. és 14.),

⁽²²⁾ A Sachsen LB 2010. január 14-i hitelajánlata, amelyben a felár ajánlott mértéke a hitelösszegre vetítve 55–80 bázispont/év a hitelösszegetől függően (az ajánlott felár a hitelösszeg növekedésével csökken).

⁽²³⁾ A Nord LB 2010. január 11-i hitelajánlata, amelyben a felár ajánlott mértéke a hitelösszegre vetítve 22–238 bázispont/év a hitelösszegetől függően.

valamint az MFAG és a Sachsen LB közötti hitelmegállapodások (2003. augusztus 19. és 22.) összehasonlításával határozták meg. Németország közölte, hogy prudenciális megfontolásból az átlagos felárat ismét [...] bázispontról átlagosan [...] bázispontra kerekítették.

- (95) Németország közölte, hogy 2011-ben az alkalmazott kamatrés mértéke [...] bázispont volt, továbbá kifejtette, hogy a számítást a Sachsen LB és a Nord LB egy-egy tájékoztató ajánlata (2011. június 29.), a Postbank és az MFAG közötti hitelmegállapodások (2007. június 28. és július 15.), valamint a Sachsen LB és az MFAG közötti hitelmegállapodások (2003. augusztus 19. és 22.) összehasonlítása alapján végezték el. Németország közölte, hogy a számított felárat ismét [...] bázispontról átlagosan [...] bázispontra kerekítették.

3.3.2. Az FLH piaci kamatlábának megállapítása összehasonlító piaci adatok alapján

- (96) Németország kijelentette, hogy véleménye szerint az FLH tulajdonosi kölcsöneinek piaci megfelelőségét összehasonlító piaci adatok, és nem a referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közlemény alapján kell vizsgálni.
- (97) Ezenfelül Németország szerint az MFAG és a Sachsen LB közötti hitelmegállapodás (2013. augusztus 19. és 22.) megfelelő referenciának tekinthető, amelynek alapján megállapítható a tulajdonosi kölcsönök kamatlábának piaci mértéke. Németország nem értett egyet azzal, hogy az MFAG és a Sachsen LB közötti hitelmegállapodás nem tekinthető megfelelő referenciának amiatt, hogy kedvezményezettje nem azonos az FLH-val. Rámutatott, hogy maga a Bizottság is mindössze az FLH-nak szánt forrásokat közvetítő társaságnak tekinti az MFAG-t, és nem a támogatás kedvezményezettjének. Németország kifejtette, hogy az MFAG és az FLH közötti befolyásgyakorlási és nyereségelvonási szerződés alapján az FLH köteles teljes nyereségét átadni az MFAG-nak, míg az MFAG köteles az FLH teljes veszteségét fedezni, így az FLH éves nettó eredménye mindig nulla. Ebből adódóan a csoportnagnál alkalmazott kamatrés minden esetben megegyezik az anyavállalatnál alkalmazott kamattal, és fordítva.
- (98) Németország szerint annak ellenére, hogy a hitelmegállapodást 2003-ban kötötték, az hosszú lejáratú, 2013-ig tartó futamidejű rüfirozó hitel, amelynek kamatát egyszerre 3 hónapos időszakokra rögzítik. Ezzel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a [...] bázispontos kockázati felár ennél fogva 2006 és 2008 között is érvényes volt, és jelenleg is érvényes. Ezenfelül Németország nem értett egyet azzal bizottsági érveléssel, hogy a Sachsen LB a [...] bázispontos kamatrést csak az Európai Beruházási Bank (EBB) által nyújtott finanszírozás kedvezményes kamata miatt tudta kínálni. Németország szerint az EBB-finanszírozás nem befolyásolta a [...] bázispontos kamatrés megállapítását.
- (99) Németország elutasította továbbá azt a bizottsági megállapítást is, hogy a Postbank és az MFAG közötti hitelmegállapodás nem tekinthető referenciának. A megállapodás az FLH javára és nem eltérő időpontban jött létre, továbbá a folyósítást nem kötötték külön feltételekhez. Németország szerint emellett a Sachsen LB és a Nord LB 2007. május 16-i kötelező erejű pénzügyi ajánlata megfelelő referenciának tekinthető.
- (100) Annak kapcsán, hogy a Bizottság kétségét fejezte ki azt illetően, hogy az e-mailben, kötelező jogi erejű hitelmegállapodás megkötésének szándéka nélkül adott tájékoztató ajánlatok megbízható piaci referenciának tekinthetők-e⁽²⁴⁾, Németország kifejtette, hogy mind a Nord LB, mind a Sachsen LB tartós üzleti kapcsolatokat ápol az MFAG-val, és rendszeres tájékoztatást kap az FLH és az MFAG gazdasági helyzetéről, így a tájékoztató ajánlatok körülmintő kockázatértékelésen alapulnak.
- (101) Németország rámutatott továbbá arra, hogy az állami támogatás meglétét akkor sem lehetne megállapítani, ha a hitelek piaci megfelelőségét, azok támogatási egyenértékét, vagy mindkettőt a referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közlemény alapján vizsgálnák. Németország hangsúlyozta, hogy a referencia-kamatláb számításának új módszere csak 2008. július 1-jétől alkalmazandó. Az e dátum előtt létrejött hitelmegállapodásokra tehát az előző referencia-kamatlábról szóló közleményt kell alkalmazni.

3.3.3. Az MFAG/FLH hitelminősítése

- (102) Németország megerősítette, hogy az FLH-t független hitelminősítő intézet nem minősítette. Ettől függetlenül Németország kijelentette, hogy vannak a vállalat hitelképességére utaló körülmények. Hozzáfűzte, hogy az FLH fő tulajdonosa az MFAG, amely az FLH-ban 94 %-os részesedéssel rendelkezik. Németország szerint mivel az MFAG és az FLH között 2000. december 6. óta befolyásgyakorlási és nyereségelvonási szerződés van érvényben, amelynek alapján az MFAG köteles az FLH teljes veszteségét fedezni, az FLH hitelminősítése legalább az anyavállalat MFAG minősítésével azonos (vagy annál jobb) kell, hogy legyen.

⁽²⁴⁾ Az eljárást megindító határozat (95) preambulumbekkezdése.

- (103) Németország közölte, hogy az MFAG-t független hitelminősítő intézet nem minősítette. Ettől függetlenül Németország megadott az MFAG-ra vonatkozó banki belső hitelminősítéseket. Állítása szerint 2006-ban a Nord LB saját belső hitelminősítési skáláján [...] kategóriába sorolta az MFAG-t ([...] %-os nemteljesítési valószínűséggel), amely a Standard & Poor's skáláján [...]–[...], a Moody's skáláján [...]–[...], míg a Fitch skáláján [...]–[...] kategóriának felel meg. Németország emellett kijelentette, hogy az MFAG 2006 óta ebben a kategóriában van. Hozzátette, hogy 2011. augusztus 2-án és 2012. április 20-án a Nord LB megerősítette az értékelést. Közölte továbbá, hogy a Deutsche Kreditbank AG (DKB) tájékoztatást adott ki, amelyben megerősítette, hogy 2006. évi pénzügyi beszámolója alapján az MFAG [...] besorolást kapott a bank belső hitelminősítési skáláján, amely a Standard & Poor's skáláján [...], a Moody's skáláján [...] kategóriának felel meg.
- (104) A 4. táblázat az MFAG hitelminősítéseit foglalja össze a vizsgált időszakban, 2006 és 2012 között.

4. táblázat

Az MFAG hitelminősítése (2006–2012)

(...) ⁽²⁵⁾

3.3.4. A nemteljesítéskori veszteségráta (LGD) értékelése

- (105) A kölcsönök biztosítékkal történő fedezésével és az LGD-mutatóval kapcsolatban Németország pontosította, hogy a kölcsönöket az FLH tulajdonosi áthidaló finanszírozás formájában nyújtják, ami azt jelenti, hogy azokat a Bizottság engedélyét követően tőkésíteni kell. Ezzel kapcsolatban Németország jelezte, hogy a kölcsönök mögé emiatt nem vontak be fedezetet.
- (106) Németország közölte, hogy a tulajdonosi kölcsönök törlesztési módját nem határozták meg, mivel feltételezték, hogy a kölcsönöket tőkésítik, így törlesztésre nem kerül sor. Németország szerint abban az esetben, ha a kölcsönöket nem tőkésítik, mert a Bizottság nem hagyja jóvá az infrastrukturális intézkedések finanszírozását, a német polgári törvénykönyv (*Deutsches Bürgerliches Gesetzbuch*) 488. §-ának (3) bekezdése értelmében a hitelmegállapodások 3 hónapon belül felmondhatók. A megállapodás felmondásakor a kölcsön kamattal növelt összege esedékké válik.
- (107) Németország szerint annak ellenére, hogy a kölcsönök mögött nincs fedezet, az FLH LGD-mutatóját legalább [...] % alattinak, vagy akár [...] % közelinek kell tekinteni, mert az FLH eszközeinek értéke (2010-ben [...] millió EUR) meghaladja a kötelezettségek értékét (2010-ben [...] millió EUR). Németország véleménye szerint csőd esetén az FLH eszközei elegendő fedezetet nyújtanának a követelésekre.
- (108) Németország kijelentette, hogy az FLH eszközeit, amelyek többek között földterületből, épületekből, műszaki létesítményekből és gépekből állnak, nem vonták be fedezetként a tulajdonosokkal vagy külső hitelezőkkel szemben.

3.3.5. A tőkeinjekciókból nem származik előny

- (109) A repülőtér építésére irányuló tőkeinjekciókkal kapcsolatban Németország hangsúlyozta, hogy a piaczgazdasági szereplő teszt nem alkalmazható, mivel a repülőtér építése olyan általános gazdaságpolitikai intézkedés, amely nem tartozik az állami támogatás szabályozási körébe.

3.4. A TÁMOGATÁS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE

- (110) Németország kijelentette, hogy még akkor is, ha a tervezett intézkedések finanszírozása állami támogatásnak minősülne, az összeegyeztethető lenne a belső piaccal, mivel teljesíti a 2005. évi légi közlekedési iránymutatás (61) bekezdésében foglalt feltételeket. A 2014. évi légi közlekedési iránymutatás hatálybalépését követően Németország közölte, hogy a támogatás az új iránymutatás 5. szakaszában rögzített közös elveknek is megfelel.

3.4.1. Jól meghatározott közös érdekű célkitűzés

- (111) Németország állítása szerint a szóban forgó beruházások finanszírozása jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez járul hozzá.

⁽²⁵⁾ Üzleti titok.

- (112) Ezzel összefüggésben Németország közölte, hogy a légi fuvarozási szektor, különösen az expressz szolgáltatások üzletága, erőteljes növekedést mutat, különösen a lipce-hallei repülőtérén (2007 és 2010 között a teherforgalom 101 364 tonnáról 663 059 tonnára bővült). Németország hozzáfűzte, hogy a légi fuvarozási vállalkozások jelenleg bővítik az üzleti kapacitásaikat. Németország szerint az ország három nagy légi fuvarozási központjában – Frankfurt am Main, München és Köln-Bonn – éjszakai repülési korlátozások vannak érvényben. Hozzátette, hogy egy 2012. április 4-i bírósági ítélet értelmében a Frankfurt am Main-i repülőtér a továbbiakban nem bonyolíthat éjszakai légi forgalmat. Németország szerint az FLH ezáltal hozzájárul Németország más légi teherszállítást végző repülőtereinek tehermentésítéséhez.
- (113) A repülőtérnek a régió összeköttetéséhez való hozzájárulását illetően Németország kijelentette, hogy a projekt a repülőtér fejlesztéséről szóló stratégia része, amely a 2004-es transzeurópai közlekedési hálózatra vonatkozó (2020-ig tartó) áttekintő tervben „közösségi hálózati pontként” szerepel. Németország kifejtette, hogy a repülőtér Közép-Németországban található (a transzeurópai közlekedési hálózat és a páneurópai folyosó öt főútvonalának közelében), két szövetségi autópálya találkozási pontjában, amelyek Észak- és Dél-Európát (A9), valamint Nyugat- és Kelet-Európát (A14) kötik össze. Ezenkívül összeköttetéssel rendelkezik a vasúti és közúthálózathoz. Németország hozzátette, hogy a vasúti és közúthálózattal meglévő összeköttetés megkönnyíti a hatékonyabb teherszállítást. Németország szerint továbbá a projekt az európai repülőterek kapacitására, hatékonyságára és biztonságára irányuló cselekvési terv ⁽²⁶⁾ 12. pontja szerinti „integrált európai légiközlekedési hálózatok szempontjából” fontosak; a cselekvési terv szerint „ajánlatos lenne a regionális repülőterek kihasználatlan kapacitásának felszabadítása, feltéve, hogy a tagállamok tiszteletben tartják az állami támogatásokhoz kapcsolódó közösségi jogi aktusokat”.
- (114) Németország hozzátette, hogy a projekt megvalósítása kedvezően érintheti az egész régiót, és lényegesen befolyásolhatja annak gazdasági és társadalmi fejlődését. Németország szerint a beruházási projekt révén különösen javul a régió külső összeköttetése, a beruházók és a látogatók számára pedig vonzóbbá válik. Ezzel kapcsolatban Németország kifejtette, hogy a beruházási projekt kedvezően befolyásolja a foglalkoztatást is. Ennek alátámasztására Németország elmondta, hogy a munkanélküliség aránya Szászországban 10,3 %, Szász-Anhalt tartományban 11,2 %, amely meghaladja a 6,9 %-os németországi átlagot.
- (115) Így Németország szerint az állami támogatás jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez járul hozzá.

3.4.2. Az állami beavatkozás szükségessége

- (116) Németország szerint egyetlen magánbefektetőnek sem érdeke ezen infrastrukturális intézkedések finanszírozása. Ezzel kapcsolatban hozzátette, hogy a lipce-hallei repülőtérén történelmi okokból beruházási lemaradás tapasztalható. Ezenkívül Németország szerint az intézkedések hosszú távú infrastrukturális beruházásokra irányulnak, amelyek az áruszállítás jövőbeli bővülése miatt jelentkező repülőtéri igényeket elégítik ki. Németország azzal érvelt, hogy az intézkedések sem terjedelmükben, sem költségük tekintetében nem aránytalanok, viszont ezt bizonyítékokkal nem támasztotta alá. Németország azzal érvelt, hogy az állami finanszírozás további csökkentése nem lehetséges, mivel az ilyen nagyságrendű infrastruktúra a repülőtér-üzembentartók saját forrásaiból nem finanszírozható.
- (117) Németország emellett azzal érvelt, hogy a repülőtéri szolgáltatások bevételei nem fedezik az infrastruktúra kiépítésének költségeit, amit finanszírozási hiánnyal és kontrafaktuális elemzéssel támasztott alá.
- (118) Németország véleménye szerint tehát a támogatás lényeges javulást eredményez a beruházási projekt szempontjából, amelyet a piac nem képes biztosítani, így állami beavatkozás szükséges.

3.4.3. A támogatási intézkedés megfelelése

- (119) Németország szerint a támogatás megfelelő támogatási intézkedésnek minősül. Ezzel kapcsolatban Németország kifejtette, hogy az egykori Német Demokratikus Köztársaság területén való elhelyezkedése miatt a repülőtérnek beruházási lemaradása van, és más repülőterekhez képest rövidebb idő alatt kell jelentős beruházásokat végrehajtania.

⁽²⁶⁾ Az európai repülőterek kapacitására, hatékonyságára és biztonságára irányuló cselekvési terv, COM(2006) 819 végleges (2007. január 14.).

- (120) Németország hozzátette, hogy állami támogatás nélkül az infrastrukturális intézkedések egyáltalán nem valósultak volna meg. Ennek alátámasztására Németország közölte, hogy 2005-ben az MFAG csoport 83,8–118 millió EUR, az FLH pedig 47–80 millió EUR árbevételért el. Németország szerint tehát a 255,625 millió EUR összegű beruházás az MFAG konszolidált árbevételének több mint 2–3-szorosa, az FLH árbevételének több mint 3–5-szöröse volt abban az időszakban, amikor az infrastrukturális projektekről döntöttek.
- (121) Végül Németország kijelentette, hogy az árbevételnek a beruházás volumenéhez viszonyított aránya bizonyítja, hogy az érintett vállalkozások a szóban forgó intézkedéseket állami támogatás nélkül nem hajtották volna végre.

3.4.4. Ösztönző hatás

- (122) Az ösztönző hatással kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a szóban forgó infrastrukturális intézkedésekhez indokolt összegű és intenzitású állami támogatást nyújtottak. Németország szerint állami finanszírozás nélkül az infrastrukturális intézkedések egyáltalán nem valósultak volna meg (lásd a 3.4.3. szakaszt).
- (123) A Bizottság véleményével szemben Németország szerint az, hogy egyes beruházási projektek már befejeződtek, nem csökkenti az ösztönző hatást, mivel a tulajdonosok még az infrastrukturális intézkedések végrehajtása előtt kötelezettséget vállaltak a finanszírozásra. Németország szerint a Bizottság azon állítása, hogy az infrastrukturális projektek számottevő tőkeemegtérülést eredményezhetnek, a szóban forgó intézkedések téves értelmezéséről árulkodik, ezenkívül ellentétes a Bizottság eddigi határozathozatali gyakorlatával is. Németország szerint a Bizottság korábban számos alkalommal elismerte, hogy az ilyen típusú intézkedések általában nem eredményeznek számottevő tőkeemegtérülést.

3.4.5. A támogatás arányossága (minimumra korlátozott támogatás)

- (124) Németország szerint az infrastrukturális intézkedések arányosságát az is bizonyítja, hogy hozzájárulnak Németország más légi teherszállítást végző repülőtereinek tehermentesítéséhez.
- (125) Hozzátette, hogy a finanszírozás összege és intenzitása az infrastrukturális intézkedések végrehajtásához feltétlenül szükséges minimumra korlátozódott. Németország szerint a költségeket előzetesen határozták meg költségbevételek és előzetes tervek alapján. Kijelentette továbbá, hogy a Bizottság állításával ellentétben a repülőtér nem képes a bevételeit a repülőtéri díjak megemelésével növelni. Németország véleménye szerint ez azért van így, mert a beruházások többsége olyan infrastrukturális intézkedésekhez kapcsolódik, amelyek után nem számítható fel külön díj.
- (126) Németország hozzátette, hogy a repülőtéri infrastruktúra kiépítésének költségei általában nem fedezhetők a repülőtér felhasználóit terhelő díjak emelésével. Németország szerint mivel a repülőtéri díjakat az adott repülőtér fekvése szerinti szövetségi tartomány repülőtéri hatósága hagyja jóvá, a repülőtéri infrastruktúra kiépítésének beruházási költségeit az üzemeltető nem háríthatja át saját belátása szerint az infrastruktúra felhasználóira. Németország szerint a lipcse-hallei repülőtér repülőtéri díjainak további emelése nem piackonform, és nem érvényesíthető a repülőtérrel használó légitársaságokkal szemben. Németország szerint szem előtt kell tartani, hogy az FLH díjai már jelenleg is magasabbak a piaci díjaknál.
- (127) Hozzátette, hogy a tervezett támogatási intenzitás indokolt mértékű. Németország szerint csak a tervezett mértékű állami finanszírozás garantálhatja, hogy a beruházásokat a szükséges mértékben és ütemezésben végre lehessen hajtani. Németország szerint azt, hogy az ilyen típusú regionális repülőtéri infrastrukturális intézkedések a magánszférában nem finanszírozhatók, kellőképpen bizonyítja mind a Bizottság határozathozatali gyakorlata, mind pedig az, hogy magánbefektetők egyetlen ismert esetben sem finanszíroztak saját forrásból ilyen intézkedéseket.
- (128) Németország azzal érvelt, hogy a Bizottság gyakran, ismétlődő jelleggel engedélyezett akár 100 %-os támogatási intenzitást. Németország szerint a szóban forgó intézkedésekhez hasonló beruházások esetében a Bizottság gyakorlata azt mutatja, hogy az ilyen beruházások megvalósításához legalább 75 %-os támogatási intenzitás szükséges.
- (129) Németország kijelentette, hogy mivel az FLH létrehozására Németország közérdeke miatt került sor, az infrastrukturális intézkedések nem üzleti terven, jövedelmezőségi számításon vagy pénzügyi kimutatásokon alapulnak.

- (130) A Bizottság kérésére Németország a finanszírozási hiányra vonatkozó számításokat nyújtott be, amelyeket az 5. és 6. táblázat foglal össze.

5. táblázat

Finanszírozási hiányra vonatkozó számítás – I. forgatókönyv – A 2014-ben végrehajtott tőkeinjekciókból finanszírozott beruházások

I. forgatókönyv – A 2014-ben végrehajtott tőkeinjekciókból finanszírozott beruházások	Millió EUR
Leszámítolási kamatláb ⁽¹⁾	[...] %
Az FLH összesített pénzforgalmának nettó jelenértéke (2006–2015)	(...)
Az M1–M16.2 bejelentett beruházási intézkedés nettó jelenértéke (az állami hatáskörbe tartozó feladatok költségeivel együtt)	189,4
A finanszírozási hiány nettó jelenértéke	166,9
Támogatási intenzitás ⁽²⁾	88,1 %

⁽¹⁾ A leszámítolási kamatláb megállapítása a tőkeeszköz-árazási modellel történt: $r_e = r_f + \beta_i$ (MRP), ahol

R_f = Alapkamatt = [...] % (2005.12.30.)

β_i = Bétatényező = [...] (2006.1.1.)

MRP = Adózás előtti kockázati prémium = [...] % (2006.1.1.)

⁽²⁾ A finanszírozási hiány nettó jelenértéke a beruházások nettó jelenértéke arányában = 166,9 millió EUR/189,4 millió EUR = 88,10 %.

6. táblázat

Finanszírozási hiányra vonatkozó számítás – II. forgatókönyv – A beruházásokkal párhuzamosan végrehajtott tőkeinjekciókból finanszírozott beruházások

II. forgatókönyv – A finanszírozási szükségletek időpontjában végrehajtott tőkeinjekciókból finanszírozott beruházások ⁽¹⁾	millió EUR
Leszámítolási kamatláb	[...] %
Az FLH összesített pénzforgalmának nettó jelenértéke (2006–2015)	(...)
Az M1–M16.2 bejelentett beruházási intézkedés nettó jelenértéke (az állami hatáskörbe tartozó feladatok költségeivel együtt)	189,4
A finanszírozási hiány nettó jelenértéke	142,1
Támogatási intenzitás ⁽²⁾	75,00 %

⁽¹⁾ A beruházások ütemezése megegyezik a tőkeinjekciókból megvalósított finanszírozással.

⁽²⁾ A finanszírozási hiány nettó jelenértéke a beruházások nettó jelenértéke arányában = 142,1 millió EUR/189,4 millió EUR = 75,00 %.

3.4.6. A tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése

- (131) A tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése kapcsán Németország hangsúlyozta, hogy a lipce-hallei repülőtérén végrehajtott infrastrukturális intézkedések összesített egyenlege pozitív, továbbá az intézkedések nem gyakorolnak indokolatlan hatást a tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre. Ezzel összefüggésben Németország közölte, hogy a szóban forgó infrastrukturális intézkedések nem expanzív jellegűek, és nincsenek hatással a forgalom nagyságára. Németország felhívta a figyelmet arra, hogy a Bizottság más határozataiban már elismerte, hogy a nem expanzív jellegű intézkedéseknek nincs számottevő hatásuk a repülőterek közötti forgalomra.
- (132) Németország az FLH potenciális versenytársait három fő kategóriára osztotta: i. a lipce-hallei repülőtér közelében található repülőterek; ii. Németország légi teherszállítást végző egyéb repülőterei; valamint iii. az Unió légi teherszállítást végző nagyobb repülőterei.

- (133) A lipcse-hallei repülőtér közelében található repülőterek tekintetében Németország megjegyezte, hogy azok egyike sem szakosodott légi teherszállításra. Hozzátette, hogy Altenburg-Nobitz, Berlin Brandenburg, Drezda, Erfurt, Hof, Magdeburg, Magdeburg-Cochstedt és Prága repülőtereinek egyike sem közvetlen versenytársa a lipcse-hallei repülőtérnek. Ennek alátámasztására Németország kifejtette, hogy a felsorolt repülőterek közül egyeseknél a földrajzi távolságok túl nagyok, a repülőterek más gazdasági régióban találhatók, a vonzáskörzetük eltérő, vagy méretük igen kicsi.
- (134) Más légi teherszállítást végző repülőtereivel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a köztük és a lipcse-hallei repülőtér közötti verseny korlátozott, mivel az utóbbival versenyző nagy német légi teherszállítási központok (Frankfurt am Main, München és Köln-Bonn) kapacitásai szűkösek, vagy éjszakai repülési korlátozások alá esnek.
- (135) Németország szerint a lipcse-hallei repülőtér nem áll versenyben az Unió más légi teherszállítást végző repülőtereivel – mindenképp a brüsszeli és a vatry-i repülőtérrel – sem. Ezzel összefüggésben Németország kifejtette, hogy a lipcse-hallei repülőtér Európán belüli központi elhelyezkedésének köszönhetően egyedi módon képes kiszolgálni Nyugat- és Kelet-Európát egyaránt, továbbá azt, hogy ugyanakkor sem Brüsszel, sem Vatry helyzete nem biztosít hatékony hozzáférést az egyre fontosabbá váló közép- és kelet-európai piacokhoz. Vatry kapcsán Németország felhívta a figyelmet arra, hogy a vatry-i repülőtér igen kis repülőtér, továbbá kiemelte, hogy pl. 2010-ben a lipcse-hallei repülőtér légiáru-forgalma több mint 80-szorosa volt a francia repülőtérének. Németország hozzátette, hogy Vatrának nincs a lipcse-hallei repülőtéréhez hasonló jó összeköttetése a vasúti és közúthálózattal. A brüsszeli repülőtérrel kapcsolatban Németország kifejtette, hogy míg a lipcse-hallei repülőtér légiáru-forgalma az elmúlt években nőtt, Brüsszelé ugyanebben az időszakban visszaesett. Németország hozzátette továbbá, hogy a brüsszeli repülőtér jelentős éjszakai repülési korlátozás alá esik, ami szűkíti a versenyt.
- (136) Ezenkívül Németország kijelentette, hogy a Bizottság véleményével szemben a repülőtéri infrastruktúrához minden lehetséges felhasználó egyenlő feltételek mellett és megkülönböztetésmentesen hozzáfér. Németország szerint a repülőtér egyes felhasználói nem kapnak indokolatlan mennyiségi alapú kedvezményt. Ezenkívül Németország úgy véli, hogy a repülőtérhez való egyenlő feltételek melletti és megkülönböztetésmentes hozzáférés kérdésével a Bizottság már foglalkozott a lipcse-hallei repülőtér finanszírozására vonatkozó korábbi határozatában ⁽²⁷⁾.
- (137) Ezért Németország véleménye szerint az esetleges állami támogatás a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető.

4. HARMADIK FELEK ÉSZREVÉTELEI

4.1. MITTELDEUTSCHE FLUGHAFEN AG (MFAG)

- (138) 2011. október 26-án az MFAG és az FLH közös észrevételeket nyújtott be az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban. Az MFAG észrevételei általánosságban összhangban állnak Németország észrevételeivel.

4.1.1. A gazdasági tevékenység és az állami hatáskörbe tartozó feladatok fogalma

- (139) Az MFAG ezenkívül azt állította, hogy a repülőtéri infrastruktúra kiépítése nem minősül gazdasági tevékenységnek. Az MFAG szerint ezért a szóban forgó finanszírozás nem tartozik az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének hatálya alá. Ennek kapcsán az MFAG közölte, hogy egy magánbefektető sem korábban, sem most nem hajtaná végre a szóban forgó intézkedéseket. Kijelentette, hogy emiatt a repülőtéri infrastruktúrának nincs piaca. Ezzel összefüggésben az MFAG hozzátette, hogy a repülőterek nem képesek önállóan finanszírozni infrastrukturális beruházásaikat. Az MFAG tart attól, hogy ha az állami támogatásra vonatkozó szabályokat a repülőtéri infrastruktúrára alkalmazzák, az a repülőtéri infrastruktúrára irányuló beruházások visszaeséséhez vezet.
- (140) Hozzátette, hogy a lipcse-hallei repülőtér fejlesztése közérdek, valamint azt, hogy a piacgazdasági szereplő tesztje a repülőtéri infrastruktúra finanszírozására nem alkalmazható. Erre vonatkozóan az MFAG közölte, hogy az Unióban egyetlen olyan eset sem fordult elő, hogy egy magánbefektető saját forrásból repülőtér épített, vagy azt számottevően fejlesztette volna. Az MFAG szerint ezért a piacgazdasági szereplő tesztjének alkalmazása helyett a Bizottságnak azt kell vizsgálnia, hogy az infrastruktúrát minden felhasználónak nyitottan és megkülönböztetésmentesen bocsátják-e rendelkezésére. Az MFAG azt állította, hogy a lipcse-hallei repülőtérén ez így van. Az MFAG szerint ezért az infrastrukturális intézkedések nem üzleti terven vagy hosszú távú jövedelmezőségi kilátásokon alapultak.

⁽²⁷⁾ A Bizottság 2008/948/EK határozata.

- (141) Az MFAG hozzátette, hogy a repülőtér építése regionális politikai célok megvalósítását segíti, és egy gazdaságilag hátrányos helyzetű régiót támogat. Az MFAG hangsúlyozta, hogy ez jellemzően olyan feladat, amelyet magánbefektető nem láthat el, így nem vizsgálható az állami támogatásra vonatkozó szabályok alapján.
- (142) Hozzátette, hogy még ha az infrastruktúra finanszírozása általában gazdasági tevékenységnek számít is (mint ahogyan nem az), a szóban forgó intézkedések állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősülnek, így nem tekinthetők állami támogatásnak.
- (143) Az állami hatáskörbe tartozó feladatok tekintetében az MFAG szerint a Bizottságnak meg kell különböztetnie a légi közlekedés külső fenyegetésekkel szembeni védelmét, a légi közlekedés működési kockázatokkal szembeni védelmét, valamint a harmadik felek légi közlekedésből eredő működési kockázatokkal szembeni védelmét. Ezzel összefüggésben az MFAG kijelentette, hogy a működési kockázatokkal szembeni védelmet és a harmadik felek jogainak védelmét állami hatáskörbe tartozó feladatnak kell tekinteni. Az MFAG hozzátette, hogy határozathozatali gyakorlatában a Bizottság a tűzvédelmet, a légi közlekedést és a légiforgalmi irányítást, így különösen a Deutscher Wetterdienst (a német meteorológiai szolgálat) és a Deutsche Flugsicherung (a német légiellenőrzés) szervezetét érintő intézkedéseket korábban is az állami hatáskörbe tartozó feladatok közé sorolta.

4.1.2. Az FLH tulajdonosi kölcsöneinek piaci megfelelése

- (144) Az MFAG szerint a tulajdonosi kölcsönöket piaci feltételek mellett nyújtották. Hozzátette, hogy figyelembe kell venni a Nord LB és a Deutsche Kreditbank AG által az MFAG-ra vonatkozóan kiadott hitelminősítést. Ezzel összefüggésben az MFAG közölte, hogy a Nord LB és a Deutsche Kreditbank AG az MFAG-t és az FLH-t a [...] kategóriába sorolta, [...] %-os átlagos nemteljesítési valószínűséggel. Az MFAG pontosította, hogy a [...] hitelminősítési kategória a Standard & Poor's [...]–[...], a Moody's [...]–[...], illetve a Fitch [...]–[...] kategóriájával egyenértékű.
- (145) Hozzátette, hogy az FLH tulajdonosi kölcsöneit nagymértékű biztosítékkal fedezték. Az MFAG pontosította továbbá, hogy az FLH kölcsöneit fenntartható infrastrukturális beruházások finanszírozására fordítják. Közölte továbbá, hogy az FLH eszközeit nem terheli jelzálog (*Grundpfandrechte*). Az MFAG véleménye szerint tehát az igen jó hitelminősítésre és a nagymértékű, biztosítékkal történő fedezésre tekintettel legfeljebb [...] bázispontos kockázati felár alkalmazható.
- (146) Mivel az FLH kölcsönei esetében a kockázati felár mértéke [...] és [...] bázispont közötti, az MFAG véleménye szerint a kölcsönöket piaci feltételek mellett nyújtották, így azok nem tartalmazznak állami támogatást.

4.1.3. A támogatás összeegyeztethetősége

- (147) Az MFAG véleménye szerint a tőkeinjekciók mindenképpen összeegyeztethetők a belső piaccal.
- (148) Rámutatott, hogy a lipcse-hallei repülőtér a közvetlenül a repülőtérén dolgozó 5 100 munkavállalón (ideértve az MFAG, a légitársaságok, éttermek, vendéglátó-ipari vállalkozások, az állami hatóságok és az egyéb vállalkozások munkavállalóit), továbbá a mintegy 8 100 közvetett munkavállalón keresztül jelentős kedvező hatást gyakorol a régióbeli foglalkoztatottságra.
- (149) Az MFAG hangsúlyozta továbbá, hogy az egyéb repülőterek (például Frankfurt am Main, München, Berlin, Düsseldorf és Hamburg) szűkös kapacitására és az őket érintő éjszakai repülési korlátozásokra tekintettel a lipcse-hallei repülőtérnek fontos szerepe van az említett repülőterek tehermentesítésében, így hozzájárul Németország általános ellátásbiztonságához.
- (150) A repülőtéri díjak megkülönböztetésmentes jellegét illetően az MFAG kijelentette, hogy a lipcse-hallei repülőtér díjszabását nem egy adott légitársaságra nézve kedvező módon alakították ki, és közölte, hogy minden légitársaság azonos mértékű leszállási díjat fizet. Az MFAG szerint tehát minden felhasználó egységes feltételekkel, megkülönböztetésmentesen veheti igénybe az infrastruktúrát.
- (151) A támogatás szükségességét és ösztönző hatását illetően az MFAG kijelentette, hogy az intézkedéseket a tulajdonosi kölcsönök vagy tőkeinjekciók nélkül nem hajtották volna végre. Az MFAG szerint a 225,6 millió EUR teljes beruházási összeg az MFAG átlagos árbevételének kétszeresét-háromszorosát, az FLH átlagos éves árbevételének pedig több mint ötszörösét tette ki az infrastrukturális projektekkel kapcsolatos döntés időszakában. Az MFAG szerint az, hogy az intézkedések egy részét már végrehajtották, nem zárja ki az ösztönző hatás meglétét, mivel az intézkedésekre csak azt követően került sor, hogy a finanszírozásra vonatkozó garanciákat és határozatokat átadták a hatósági tulajdonosok, amelyek egyébként a tulajdonosi kölcsönök formájában áthidaló finanszírozást is nyújtottak.

- (152) Az MFAG kijelentette, hogy a szóban forgó intézkedéseknek nincs kedvezőtlen versenytorzító hatásuk. Az MFAG szerint ezenkívül az intézkedések nem érintik hátrányosan a brüsszeli és a vtry-i repülőtér. Az MFAG rámutatott, hogy a brüsszeli repülőtérre éjszakai repülési korlátozások vonatkoznak, és a DHL emiatt települt át tartósan a lipcse-hallei repülőtérre. Vtry vonatkozásában az MFAG közölte, hogy sajtóbeszámolók szerint a francia repülőtér minimális áruforgalmat bonyolít (hetente mindössze 5-6 járat).

4.2. ARBEITSGEMEINSCHAFT DEUTSCHER VERKEHRSFLUGHÄFEN (ADV)

- (153) Az ADV 2011. október 27-én nyújtotta be észrevételeit az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban. Az ADV észrevételei teljes mértékben összhangban állnak az MFAG észrevételeivel. Az ADV rámutatott, hogy a lipcse-hallei repülőtér fontos a regionális fejlődés szempontjából.

4.3. DEUTSCHE FLUGSICHERUNG (DFS)

- (154) A DFS 2011. október 28-i levelében nyújtotta be észrevételeit.
- (155) Kijelentette, hogy az M3–M8 és M10 infrastrukturális projektek (lásd a 2. táblázatot) hozzájárulnak a lipcse-hallei repülőtérre a légi közlekedés biztonságos és problémamentes kezeléséhez. Ezzel összefüggésben a DFS kifejtette, hogy az M3 hozzájárul a meglévő gurulótak és felüljárók tehermentesítéséhez, az M5 sürgős intézkedés, amely biztosítja az akadálymentes gurulást a repülőtér déli részén, az M8 pedig a légi mentés és sürgősségi műveletek bázisaként szolgál. A DFS hozzátette, hogy az M10 a német légi közlekedési törvény (*Luftverkehrsgesetz*, „LuftVG”) 29b. §-ának (2) bekezdése alapján végzett munkáját segíti a lakosság indokolatlan zajártalommal szembeni védelmében.

4.4. AZ MFAG ÉS/VAGY AZ FLH TULAJDONOSAI

4.4.1. Nordsachsen (Észak-Szászország) járás

- (156) Nordsachsen járás 2011. október 27-i levelében nyújtotta be észrevételeit.
- (157) Kijelentette, hogy a repülőtér fontos szerepet játszik a régió gazdasági fejlődésének és foglalkoztatásának fellendítésében. Rámutatott továbbá, hogy a repülőtér esetében történelmi okokból más németországi repülőterekhez képest nagyobb szükség van további beruházásokra. Kijelentette, hogy az állami hatáskörbe tartozó feladatok fogalmát tágabban kell értelmezni.
- (158) Hozzátette, hogy a repülőtéri díjakból származó bevétel nem elegendő a szükséges beruházások finanszírozásához. Véleménye szerint a tervezett tőkeinjekció ösztönző hatással jár. Észrevételeiben Nordsachsen járás végül kijelentette, hogy finanszírozás hiányában a repülőtér nem lett volna képes az infrastrukturális projekt megvalósítására.

4.4.2. Drezda

- (159) Drezda város, az MFAG kisebbségi tulajdonosa 2011. október 28-án nyújtotta be észrevételeit. Drezda város észrevételei összhangban állnak az MFAG és Nordsachsen járás észrevételeivel.
- (160) Drezda város kijelentette, hogy a repülőtér a régió legnagyobb munkáltatója, amely közvetlenül 5 100 munkavállalót foglalkoztat. Hangsúlyozta, hogy a repülőtér ennél fogva fontos tényező a régió gazdaságának fellendítésében. Hozzátette, hogy éjszakai repülési engedélyének köszönhetően a lipcse-hallei repülőtér fontos szerepet játszik más német repülőterek tehermentesítésében.
- (161) Drezda város kijelentette, hogy a repülőtéri infrastruktúrával kapcsolatos beruházási költségek nem finanszírozhatók teljes mértékben a repülőtér felhasználóit terhelő repülőtéri díjakból. Hozzátette, hogy a repülőtéri fejlesztések hagyományosan állami finanszírozással valósulnak meg. Ezenkívül felhívta a figyelmet arra, hogy Németországban a repülőtéri díjakat a repülőtér-üzembentartók nem saját belátásuk szerint határozzák meg, hanem azokat állami hatóságoknak kell jóváhagyniuk.
- (162) Drezda kijelentette továbbá, hogy a lipcse-hallei repülőtérre végrehajtott infrastrukturális intézkedések nem befolyásolják indokolatlanul a belső piacot, mivel a versenytárs németországi és külföldi repülőterek közel teljes kapacitással működnek, míg a vtry-i repülőtér minimális forgalmat bonyolít.

4.4.3. Lipcse

- (163) 2011. október 28-án a Bizottsághoz észrevételek érkeztek Lipcse várostól, amely az MFAG egyik tulajdonosa. Lipcse város észrevételei teljes mértékben összhangban állnak az MFAG és Drezda város észrevételeivel.

4.5. LÉGIÁRU-FUVAROZÓ ÉS EXPRESSZ CSOMAGSZÁLLÍTÓ TÁRSASÁGOK

4.5.1. European Air Transport Leipzig (EAT)

- (164) A lipcse-hallei repülőtérén központtal rendelkező EAT légiáru-fuvarozó társaság 2011. október 27-én nyújtotta be észrevételeit az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban. Az EAT közölte, hogy a Deutsche Post AG kizárólagos tulajdonú leányvállalata, és a lipcse-hallei repülőtér elsődleges központként használja.
- (165) Kijelentette, hogy tudomása szerint az infrastruktúrához minden lehetséges felhasználó egyenlő feltételek mellett és megkülönböztetésmentesen fér hozzá. Hozzátette, hogy ezt különösen az átlátható díjszabási rendszer támasztja alá, amely minden felhasználóra érvényes.

4.5.2. Lufthansa Cargo

- (166) A Lufthansa Cargo 2011. október 26-án nyújtotta be észrevételeit. Észrevételei teljes mértékben összhangban állnak az EAT észrevételeivel. A Lufthansa Cargo megerősítette, hogy a repülőtérhez minden lehetséges felhasználó egyenlő feltételek mellett és megkülönböztetésmentesen fér hozzá.

4.5.3. Emons Spedition

- (167) Az Emons Spedition 2011. október 18-án nyújtotta be észrevételeit. Észrevételei teljes mértékben összhangban állnak az EAT észrevételeivel. Az Emons kiemelte, hogy a repülőtéri infrastruktúra fejlesztésének állami finanszírozása alapvető fontosságú a repülőterek és azok felhasználói számára.

4.5.4. Spero Logistics Europe GmbH

- (168) A Spero Logistics Europe GmbH 2011. október 28-án nyújtotta be észrevételeit. Észrevételei teljes mértékben összhangban állnak az EAT és az Emons Spedition észrevételeivel.
- (169) A Spero kijelentette továbbá, hogy az éjszakai járatok üzemeltetésére szóló engedély különösen fontos a légi teherszállítás szempontjából. A Spero kifejtette, hogy azért döntött amellett, hogy központja a lipcse-hallei repülőtér legyen, mert annak Európán belüli központi elhelyezkedése révén hozzáfér a legnagyobb európai piachoz, és rövidebb repülési időn belül éri el Ázsiát.

4.5.5. Deutsch-Russische Wirtschaftsallianz e.V. (Német–Orosz Gazdasági Szövetség)

- (170) 2011. október 25-én a *Deutsch-Russische Wirtschaftsallianz e.V.* (a továbbiakban: Wirtschaftsallianz) közölte, hogy a repülőtér fejlesztése a régió gazdasági fejlődése szempontjából alapvető fontosságú.
- (171) Kijelentette, hogy a lipcse-hallei repülőtér fontos szerepet játszik a SALIS projekttel összefüggésben, amelyet a NATO afganisztáni hadműveleteihez szükséges különleges szállítási feladatok céljából hoztak létre. Érvelése szerint a projekt megvalósításának feltételei jelenleg csak Lipcsében adóttak. A Wirtschaftsallianz hozzátette, hogy ez különösen a NATO-irányelvek szerinti biztonsági előírásokat, a folyamatos működési engedélyt, a 3 000 méteres futópályákat, az elegendő tároló- és rakodóterületeket, valamint a SALIS projektben használt orosz légi járművekhez szükséges műszaki karbantartási kapacitást érinti.

4.5.6. Egyéb szállítmányozók és egyesületek

- (172) A Bizottság megkapta ezenkívül a Skyline Air Services, a Netzwerk Logistik Leipzig-Halle e.V., a Kühne+Nagel, a Jet-Speed, a Jade Cargo, a Baring, az Aircargo Club Deutschland, az Aerologic, valamint a Volga-Dnepr észrevételeit is. Észrevételeik teljes mértékben összhangban állnak az EAT észrevételeivel, és hangsúlyozzák a lipcse-hallei repülőtérnek a régió fejlődésében és megközelíthetőségében játszott fontos szerepét.

4.6. SZEMÉLYSZÁLLÍTÁSSAL FOGLALKOZÓ LÉGITÁRSASÁGOK ÉS IDEGENFORGALMI SZÖVETSÉGEK

4.6.1. Germanwings

- (173) A Germanwings, a Deutsche Lufthansa AG leányvállalata, 2011. október 26-án nyújtotta be észrevételeit.

- (174) Kijelentette, hogy a repülőtéri infrastruktúra kiépítése és fejlesztése nem finanszírozható teljes mértékben a repülőtéri díjakból. Kifejtette, hogy az eljárás megindításáról szóló határozatban megjelölt intézkedések igen jelentős része a légi közlekedés biztonságát érintő vagy a biztonsági szabályokat érvényesítő intézkedésekhez kapcsolódik. Hozzátette, hogy az intézkedések nem tartoznak az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatálya alá.
- (175) Hangsúlyozta, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie a lipcse-hallei repülőtér Németország újraegyesítéséből adódó sajátos helyzetét, továbbá lemaradását a repülőtéri infrastruktúrára irányuló beruházások terén.
- (176) Hozzátette, hogy a lipcse-hallei repülőtér infrastruktúrája megkülönböztetés vagy bármely légitársasággal szembeni tényleges kedvezményes bánásmód nélkül valamennyi lehetséges felhasználó rendelkezésére áll.

4.6.2. Egyéb légitársaságok és idegenforgalmi szövetségek

- (177) A Bizottság megkapta ezenkívül az Austrian Airlines, az Alltours, a Bundesverband der Deutschen Luftverkehrswirtschaft (a német légi közlekedési szövetség), a Deutscher Reise Verband (a német utazási szövetség), valamint a Bundesverband der Deutschen Tourismuswirtschaft (a német idegenforgalmi szövetség) észrevételeit is. Észrevételeik teljes mértékben összhangban állnak a Germanwings észrevételeivel.

4.7. A REPÜLŐTÉR KÖZELÉBEN TALÁLHATÓ VÁLLALKOZÁSOK ÉS EGYESÜLETEK

4.7.1. BMW Werk Leipzig (BMW)

- (178) A BMW 2011. október 27-i levelében nyújtotta be észrevételeit.
- (179) Kijelentette, hogy a lipcse-hallei repülőtér fontos a helyi ipar szempontjából, továbbá kedvező külső hatást gyakorol a régióra és az ott letelepedett vállalkozásokra. Hozzátette, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie azt a lemaradást, amely a lipcse-hallei repülőtér Németország újraegyesítését megelőzően keletkezett a beruházások terén. A repülőtér regionális jelentőségére tekintettel a BMW úgy ítéli meg, hogy az állami finanszírozást a piaccal összeegyeztethetőnek kell tekinteni.

4.7.2. EADS Elbe Flugzeugwerke (EADS)

- (180) Az EADS 2011. október 27-i levelében nyújtotta be az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatos észrevételeit.
- (181) Rámutatott, hogy a lipcse-hallei repülőtér rendkívül fontos a régió gazdasága szempontjából, és fontos tényező volt az EADS abban a döntésében, hogy leányvállalatát a régióba hozza.

4.7.3. European Energy Exchange AG (EEX)

- (182) A lipcsei székhelyű, energiakereskedéssel foglalkozó EEX 2011. október 27-én nyújtotta be észrevételeit.
- (183) Kijelentette, hogy a lipcse-hallei repülőtér igen fontos a régió és az EEX munkavállalói számára. Hozzátette: nem lát lehetőséget arra, hogy az FLH helyett más európai repülőtérrel vegyen igénybe.

4.7.4. Industrie- und Handelskammer Halle-Dessau [Halle-Dessau-i Kereskedelmi és Iparkamara] (IHK)

- (184) Az IHK 2014. október 26-án nyújtotta be észrevételeit.
- (185) Kijelentette, hogy az uniós repülőtér-piaci versenyből számos pozitív kölcsönhatás származik. Ezzel összefüggésben rámutatott, hogy egy repülőtér infrastrukturális fejlesztése kedvezően hat a többi repülőtérre is. Hozzátette, hogy ebben az értelemben a lipcse-hallei repülőtér infrastruktúra-programjának túlnyomórészt pozitív hálózati hatásai érvényesültek. Véleménye szerint figyelembe kell venni a régió strukturális fejletlenségét, valamint Kelet-Németország lemaradását a beruházások terén. Végül az IHK kijelentette, hogy kezdeti állami beruházás nélkül a magán-szektor későbbi kiterjedt beruházásai sem valósulhatnak meg.

4.7.5. Egyéb egyesületek

- (186) A Bizottsághoz beérkeztek ezenkívül a Handwerkskammer zu Leipzig (a lipcsei kézműveskamara), az Industrie- und Handelskammer zu Leipzig (a lipcsei kereskedelmi és iparkamara), a Wirtschaftsinitiative Mitteldeutschland (közép-németországi gazdasági kezdeményezés), valamint a Leipziger Messe észrevételei is. E partnerek észrevételei teljes mértékben összhangban állnak a BMW és az EADS észrevételeivel.

4.8. SCHKEUDITZ LAKOSSÁGI KEZDEMÉNYEZÉSE A ZAJÁRTALOM ELLEN

- (187) A lakossági kezdeményezés 2011. augusztus 24-én nyújtotta be észrevételeit.

- (188) A kezdeményezésben az állt, hogy tagjainak megfigyelése szerint a déli futópályát szinte kizárólag a DHL használja. Hozzátette, hogy futópálya mellett a DHL a repülőtér délkeleti területét is szinte kizárólagos jelleggel használja. A kezdeményezés kifejtette, hogy a DHL intenzív infrastruktúra-használatára tekintettel nem feltételezhető, hogy a beruházások a személyszállításhoz kapcsolódnának.

5. NÉMETORSZÁG MEGJEGYZÉSEI A HARMADIK FELEK ÉSZREVÉTELEIVEL KAPCSOLATBAN

- (189) Megjegyzéseiben Németország mindenekelőtt kijelentette, hogy a bejelentett intézkedések végrehajtását 34 harmadik fél támogatta észrevételeiben.
- (190) Kijelentette, hogy a harmadik felek észrevételei megerősítették azt az álláspontját, hogy a szóban forgó infrastrukturális intézkedések állami hatáskörbe tartozó feladatnak minősülnek. Ezzel összefüggésben Németország nyomatékosította, hogy – amint ezt a DFS is hangsúlyozta – az M3–M8, valamint az M10 intézkedést kormányzati feladatkör gyakorlása keretében hajtották, illetve hajtják végre. Németország kiemelte továbbá, hogy harmadik felek egy csoportja szerint az állami támogatásra vonatkozó szabályok a szóban forgó intézkedésekre nem alkalmazhatók.
- (191) Rámutatott továbbá, hogy az észrevételekből egyértelműen kiderül, hogy az állami finanszírozás megfelel az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdésében előírt feltételeknek. Felhívta a figyelmet arra, hogy különösen a városok, a helyi önkormányzatok és kereskedelmi kamarák, valamint a régióban tevékenykedő vállalkozások hangsúlyozták a repülőtér gazdasági és regionális jelentőségét. Németország szerint ezért a repülőtér építése és üzemeltetése kétségtelenül egy világosan meghatározott közös érdekű célkitűzés megvalósulását szolgálja. Németország hozzátette, hogy a harmadik felek észrevételei megerősítették az állami finanszírozás szükségességét és arányosságát is.
- (192) A versenyre és a kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatásokat illetően rámutatott, hogy sem a vatyri-i, sem a brüsszeli repülőtér nem nyújtott be észrevételt az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban. Németország szerint ez arra utal, hogy az említett repülőterek egyike sem tart a szóban forgó intézkedések kedvezőtlen hatásaitól. Rámutatott, hogy ezt a véleményt támasztják alá más harmadik felek, pl. a Lufthansa Cargo, az Austrian Airlines, a Germanwings és a Jade Cargo észrevételei is. Németország hozzátette, hogy az Altours, a Deutscher Reise Verband, a Baring és Aircargo Club Deutschland szerint sincs versenybeli átfedés a lipcse-hallei, a brüsszeli és a vatyri-i repülőterek vonzáskörzete között.
- (193) A repülőtérhez egyenlő feltételek mellett és megkülönböztetésmentesen biztosított hozzáféréssel kapcsolatban Németország szerint a harmadik felek észrevételei megerősítették azt, hogy a repülőtéri díjak megállapítása megkülönböztetésmentesen történt.

6. ÉRTÉKELÉS

- (194) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerint „a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”
- (195) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdésében említett kritériumok halmozódó jellegűek. Ezért annak megállapítására, hogy a szóban forgó intézkedések az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősülnek-e, azt kell megvizsgálni, hogy az intézkedések valamennyi felsorolt feltételt teljesítik-e:
- a) az állam nyújtja vagy állami forrásból nyújtják;
 - b) meghatározott vállalkozásokat vagy gazdasági ágazatokat részesítenek előnyben;
 - c) torzítják a versenyt vagy azzal fenyegetnek; és
 - d) befolyásolják a tagállamok közötti kereskedelmet.

6.1. A VÁLLALKOZÁS ÉS A GAZDASÁGI TEVÉKENYSÉG FOGALMA

6.1.1. A vállalkozás fogalma

- (196) Egy állami támogatás megléte esetén az a kérdés a döntő, hogy a kedvezményezett folytat-e gazdasági tevékenységet, és ennél fogva az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében vállalkozásnak tekinthető-e ⁽²⁸⁾.

⁽²⁸⁾ Lásd a C-35/96. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyet (EBHT 1998., I-3851. o.), valamint a C-180/98–C-184/98. sz., *Pavlov és társai* egyesített ügyeket (EBHT 2000., I-6451. o.).

- (197) Ezzel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a vállalkozásnak az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalma nem irányadó a repülőterekre, legalábbis ami a regionális repülőtéri infrastruktúra finanszírozását illeti. Németország véleménye szerint az ilyen jellegű infrastruktúra-fejlesztés nem gazdasági tevékenység, hanem általános intézkedés, amely közlekedés-, gazdaság- és regionális politikai megfontolásokat tart szem előtt. Németország azt állította továbbá, hogy a repülőtéri infrastruktúra kiépítése nem minősül gazdasági tevékenységnek, mert ilyen tevékenységet magánbefektető nem végezne. Németország ezzel kapcsolatban hozzáfűzte, hogy a repülőterek infrastruktúrával, felszereléssel és működéssel kapcsolatos állandó költségei az átlagosnál magasabbak. Ezenkívül a mozgásterük a terhek mértéke és a szigorú jogi kötelek által korlátozott. Németország ezenkívül a szóban forgó intézkedések szempontjából tárgyalannak ítélte az *Aéroports de Paris* és a *Lipce-Halle* ügyekben hozott ítéletekre történő hivatkozást. Az *Aéroports de Paris*-ügyben hozott ítélet kapcsán Németország kijelentette, hogy az nem a repülőtéri infrastruktúra kiépítésére, hanem repülőtér üzemeltetésére vonatkozott. Ezenkívül Németország szerint az *Aéroports de Paris*-ügyben hozott ítélet tárgya nem az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése szerinti vállalkozás fogalmának értelmezése, hanem az erőfölénnyel való visszaélés EUMSZ 102. cikk szerinti tilalmának megsértése volt. A *Lipce-Halle*-ügyben hozott ítélettel kapcsolatban Németország szerint a Törvényszék ítélete az ítélkezési gyakorlat szempontjából nem precedensértékű, mivel ellene fellebbezést nyújtottak be.
- (198) A vállalkozás fogalmával kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az Európai Unió Bírósága a vállalkozásokat következetesen gazdasági tevékenységet ellátó jogalanyokként határozta meg azok jogállásától vagy tulajdonosi szerkezetétől és finanszírozási módjától függetlenül⁽²⁹⁾. Bármely tevékenység, amelynek keretében valamely piacon árukat és szolgáltatásokat kínálnak, gazdasági tevékenységnek minősül⁽³⁰⁾. Egy tevékenység gazdasági természete önmagában nem függ attól, hogy a tevékenység nyereséget termel-e⁽³¹⁾.
- (199) Az Európai Bíróság az *Aéroports de Paris*⁽³²⁾ ügyben hozott ítéletében azt állapította meg, hogy gazdasági tevékenységnek minősül a repülőtér működtetése is, amely a légitársaságoknak és egy adott repülőtéren működő különféle szolgáltatóknak nyújtott repülőtéri szolgáltatásokból áll. A Törvényszék a *lipce-hallei repülőtérre vonatkozó ítéletében*⁽³³⁾ egyértelművé tette, hogy a repülőtér-működtetés gazdasági tevékenység, a repülőtéri infrastruktúra létrehozása pedig e gazdasági tevékenység elválaszthatatlan része.
- (200) A Bizottság emlékeztet arra, hogy a *lipce-hallei repülőtérre vonatkozó ítéletében* a Törvényszék megállapította, hogy a 2000. évtől kezdődően már nem lehet kizárni az állami támogatási szabályoknak a repülőtéri infrastruktúra finanszírozására való alkalmazását⁽³⁴⁾. Következésképpen a 2000. december 12-i *Aéroports de Paris* ítélet elfogadásától kezdődően a repülőtéri infrastruktúra megépítését és üzemeltetését az állami támogatások ellenőrzésének hatáskörébe tartozó feladatnak kell tekinteni.
- (201) A Törvényszék a *lipce-hallei repülőtérre vonatkozó ítéletében* azt is megállapította, hogy nincs jelentősége annak, hogy egy repülőtéri infrastruktúra létrehozása vagy bővítése regionális, gazdaság- vagy közlekedéspolitikai célkitűzések érdekében történik. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint nem az a lényeges, hogy az adott intézkedéseket milyen célkitűzések érdekében hajtják végre, hanem az, hogy milyen hatást fejtenek ki⁽³⁵⁾.
- (202) A Törvényszék a *lipce-hallei repülőtérre vonatkozó ítéletében* megerősítette továbbá, hogy repülőtéri infrastruktúra piacának fennállását bizonyítja, hogy a lipce-hallei repülőtér a DHL európai légi fuvarozási központjának telepítése kapcsán versenyben állt más regionális repülőterekkel, különösen a franciaországi Vatry és a belgiumi Brüsszel repülőtérrel.

⁽²⁹⁾ Lásd az európai uniós állami támogatási szabályoknak az általános gazdasági érdekű szolgáltatások nyújtásának ellentételezésére való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény (HL C 8., 2012.1.11., 4. o.) 2.1. részét és a kapcsolódó ítélkezési gyakorlatot, különösen a C-180/98–C-184/98. sz., *Pavlov és társai* egyesített ügyekben hozott ítéletet (EBHT 2000., I-6451. o.), valamint a C-222/04. sz., *Cassa di Risparmio di Firenze és társai* (EBHT 2006., I-289. o.), a C-205/03 P. sz., *FENIN kontra Bizottság* (EBHT 2006., I-6295. o.), és a C-49/07. sz., *MOTOE* (EBHT 2008., I-4863. o.) ügyekben hozott ítéleteket.

⁽³⁰⁾ A C-118/85. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyben hozott ítélet (EBHT 1987., 2599. o.) 7. pontja; a C-35/96. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyben hozott ítélet (EBHT 1998., I-3851. o.) 36. pontja; a *Pavlov és társai* egyesített ügyekben hozott ítélet 75. pontja.

⁽³¹⁾ A 209/78–215/78. sz., és 218/78. sz., *Van Landewyck* egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1980., 3125. o.) 88. pontja; a C-244/94. sz., *FFSA és társai* ügyben hozott ítélet (EBHT 1995., I-4013. o.) 21. pontja, és a C-49/07. sz., *MOTOE* ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., I-4863. o.) 27. és 28. pontja.

⁽³²⁾ A T-128/98. sz., *Aéroports de Paris kontra Bizottság* ügy (EBHT 2000., II-3929. o.), amelyet a C-82/01. sz. ügy erősített meg (EBHT 2002., I-9297. o.), 75–79. pont.

⁽³³⁾ A T-443/08. sz. és T-455/08. sz., *Mitteldeutsche Flughafen AG és Flughafen Leipzig-Halle GmbH kontra Európai Bizottság* egyesített ügyekben hozott ítélet („a lipce-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet”) (EBHT 2011., II-1311. o.), különösen a 93. és a 94. pontja, amelyet a (még nem közzétett) C-288/11. P. sz., *Mitteldeutsche Flughafen és a Lipce-Halle kontra Bizottság* ügy (2012) erősített meg.

⁽³⁴⁾ Lásd a lipce-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet 106. pontját.

⁽³⁵⁾ A lipce-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet 102. és következő pontjai.

- (203) Az ítélkezési gyakorlat szerint meg kell állapítani továbbá, hogy az infrastruktúra-fejlesztési intézkedések állami finanszírozásával összefüggésben a repülőtér-üzembentartó tevékenysége gazdasági jellegének vizsgálatakor nem indokolt különválasztani az infrastruktúra kiépítését vagy bővítését annak utólagos használatától ⁽³⁶⁾.
- (204) A Törvényszék a lipcse-hallei repülőtérre vonatkozó ítéletében megállapította továbbá, hogy „[a] le- és felszállópályák ugyanis a repülőtér üzemeltetője által végzett gazdasági tevékenységek elengedhetetlen elemeit képezik. A le- és felszállópályák építése így lehetővé teszi a repülőtér számára a fő gazdasági tevékenységének gyakorlását, illetve további leszállópálya építése vagy meglévő leszállópálya kibővítése esetén e tevékenység fejlesztését.”
- (205) A (196) és (204) preambulumbekzdésben idézett ítélkezési gyakorlatra tekintettel a Bizottság megállapítja, hogy a jelen határozat tárgyát képező infrastruktúrát a repülőtér-üzembentartó (FLH) közvetlenül kereskedelmi alapon működteti, vagy az közvetlenül segíti és lehetővé teszi a repülőtér egészének kereskedelmi jellegű üzemen tartását.
- (206) Ebben a tekintetben a Bizottság megállapítja, hogy a német jog és különösen a [...] alapján a díjakat a repülőtér-üzembentartónak kell meghatározni és jóváhagyásra benyújtania a Szövetségi Közlekedési Minisztériumhoz. A Bizottság megállapítja, hogy a repülőtéri díjakat a repülőtér-üzembentartók a jogszabályban rögzített korlátok között határozhatják meg, hogy elkerülhető legyen a repülőtér felhasználói közötti indokolatlan megkülönböztetés, valamint a repülőtér-üzembentartó domináns helyzetével való esetleges visszaélés. A Bizottság azonban úgy ítéli meg, hogy ez nem akadályozza a repülőtér-üzembentartókat abban, hogy a repülőtéri díjak mértékét a szükséges beruházások és azok költségeinek figyelembevételével határozzák meg. Ezt megerősítik különösen a [...] foglalt előírások ([...] és [...]).
- (207) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a jelen határozat tárgyát képező infrastruktúra megépítése és kibővítése lehetővé fogja tenni az FLH számára, hogy növelje kapacitását és a lipcse-hallei repülőtér üzemeltetőjeként végzett gazdasági tevékenységét. Az FLH, a repülőtér üzemen tartója, a repülőtéri szolgáltatásokat pénzért nyújtja, amely különösen a repülőtéri díjakból, ezenkívül az infrastruktúra hasznosításával és kiegészítő szolgáltatások nyújtásával (pl. hangárok bérbeadásával) kapcsolatos egyéb bevételekből származik, és azt a nyújtott szolgáltatások ellentételezésének kell tekinteni.
- (208) Ezért a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a jelen határozat tárgyát képező infrastruktúra kereskedelmileg hasznosítható. Az FLH tehát az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vállalkozásnak minősül.

6.1.2. Állami hatáskörbe tartozó tevékenységek

- (209) Azonban egy repülőtér nem minden tevékenysége szükségszerűen gazdasági jellegű ⁽³⁷⁾. Mivel egy jogalany vállalkozásként történő osztályozása mindig egy adott tevékenységgel kapcsolatos, ezért megkülönböztetést kell alkalmazni az adott repülőtér tevékenységei között, és meg kell határozni, hogy ezek a tevékenységek milyen mértékben gazdasági természetűek. Amennyiben egy repülőtér egyaránt végez gazdasági és nem gazdasági tevékenységet, csak az előbbi alapján tekintendő vállalkozásnak.
- (210) A Bíróság rámutatott, hogy az állam közhatalmi jogosítványainak gyakorlása során rendszeren hatáskörébe tartozó tevékenységek nem gazdasági jellegűek, és általában nem tartoznak az állami támogatásokra vonatkozó szabályok hatálya alá ⁽³⁸⁾. Egy repülőtér az olyan tevékenységek, mint a légiforgalom-irányítás, a rendészeti, vámügyi, tűzoltói tevékenységek, a polgári légi közlekedés jogellenes beavatkozásokkal szembeni védelmét szolgáló tevékenységek, valamint e tevékenységek végrehajtásához kapcsolódó infrastruktúrába és felszerelésekbe történő beruházások általában nem gazdasági természetű tevékenységeknek minősülnek ⁽³⁹⁾.

⁽³⁶⁾ A C-205/03 P. sz., FENIN kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2006., I-6295. o.) 88. pontja és a lipcse-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet 95. pontja.

⁽³⁷⁾ A lipcse-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet 98. pontja.

⁽³⁸⁾ A C-118/85. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben hozott ítélet (EBHT 1987., 2599. o.) 7. és 8. pontja, és a C-30/87. sz., Bodson/Pompes funèbres des régions libérées ügyben hozott ítélet (EBHT 1988., I-2479. o.) 18. pontja.

⁽³⁹⁾ Lásd különösen a C-364/92. sz., SAT/Eurocontrol ügyben hozott ítélet (EBHT 1994., I-43. o.) 30. pontját és a C-113/07 P. sz., Selex Sistemi Integrati kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2009., I-2207. o.) 71. pontját.

- (211) Az ilyen nem gazdasági tevékenységek állami finanszírozása nem minősül állami támogatásnak, de szigorúan azon költségek kompenzálására kell korlátozódnia, amelyek az említett tevékenységekkel kapcsolatban merültek fel és nem lehet más tevékenységek finanszírozására fordítani⁽⁴⁰⁾. A nem gazdasági tevékenységek kapcsán felmerült költségek hatóságok általi esetleges túlkompensációja állami támogatásnak minősülhet. Továbbá ha egy repülőtér gazdasági tevékenységei mellett nem gazdasági tevékenységet is végez, külön költségelszámolást kell vezetnie, hogy elkerüljék a közpénzek nem gazdasági és gazdasági tevékenységek közötti bármilyen átvezetését.
- (212) A nem gazdasági tevékenységek állami finanszírozása nem vezethet a repülőterek közötti jogtalan hátrányos megkülönböztetéshez. Amint azt az ítélkezési gyakorlat is megállapítja, előny akkor keletkezik, amikor a hatóságok mentesítik a vállalkozásokat a gazdasági tevékenységeikhez szervesen kapcsolódó költségek alól⁽⁴¹⁾. Ezért amikor egyes jogrendben általános, hogy a polgári repülőtereknek viselniük kell saját működtetésükkel járó bizonyos költségeket, miközben más polgári repülőtereknek nem kell viselniük ezeket a költségeket, akkor ez utóbbiak előnyhöz juthatnak, függetlenül attól, hogy a szóban forgó költségek egy olyan tevékenységhez kapcsolódnak-e, amelynek általában nem gazdasági jellegűnek minősülnek.
- (213) A (209) és (212) preambulumbekendésekre tekintettel ezért a Bizottságnak meg kell vizsgálnia a lipce-hallei repülőtéren végrehajtott, e határozat tárgyát képező infrastrukturális intézkedések jellegét.
- (214) Németország szerint az M1–M11 bejelentett intézkedések állami hatáskörbe tartozó tevékenységet érintenek, és finanszírozásuk szigorúan az ezen intézkedések végrehajtásához szükséges költségének mértékére korlátozódik. Németország véleménye szerint ezért ezek a költségek nem tartoznak az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatálya alá. Ezzel kapcsolatban Németország állítása szerint az M1–M11 intézkedések az alábbi kategóriák valamelyikébe sorolhatók:
- i. a polgári légi közlekedés jogellenes beavatkozásokkal szembeni védelmét szolgáló tevékenységek⁽⁴²⁾, amelyek a német *repülésbiztonsági törvény* (LuftSiG) és különösen annak 8. §-a hatálya alá tartoznak;
 - ii. üzemeltetési biztonsággal kapcsolatos intézkedések, amelyek a *légi közlekedés engedélyezéséről* szóló rendelet (LuftVZO) 45. §-ának hatálya alá tartoznak; vagy
 - iii. a harmadik feleknek a légi közlekedésből eredő működési kockázatokkal (pl. zajszennyezéssel) szembeni védelmével kapcsolatos intézkedések.
- (215) Az üzemeltetési biztonsággal kapcsolatos intézkedések tekintetében a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a repülőtéri üzembiztonság biztosítása a repülőtér-üzembentartás gazdasági tevékenységének szokásos velejárója⁽⁴³⁾. Ezzel összefüggésben szükséges megjegyezni, hogy a szabályozási követelményekkel és szabványokkal kapcsolatos költségek szintén nem tekinthetők állami hatáskörbe tartozónak. Az egyes tevékenységek és költségek részletesebb vizsgálata alapján a Bizottság megállapítja, hogy a repülőtér biztonságos működésének biztosítását célzó intézkedések nem tartoznak állami hatáskörbe. Minden vállalkozás, amely egy adott piacon tevékenységet kíván folytatni, köteles gondoskodni létesítményei (a repülőterek estében pl. a futópályák, a gurulóutak és a forgalmi előterek) biztonságáról, valamint a szabályozási szabványok betartásáról.
- (216) A futópályákkal, gurulóutakkal és forgalmi előterekkel kapcsolatban a Bizottság úgy ítéli meg, hogy azok a repülőtér-üzembentartó által végzett gazdasági tevékenységek elengedhetetlen elemeit képezik. A futópályák, gurulóutak és forgalmi előterek építése tehát azt teszi lehetővé, hogy a repülőtér-üzembentartó a fő gazdasági tevékenységét folytassa.
- (217) A LuftSiG 8. §-a alapján végrehajtott intézkedések tekintetében a légiforgalmi irányítás, a meteorológiai szolgáltatások és a tűzoltóság elvben állami hatáskörbe tartozó tevékenységnek tekinthető.

⁽⁴⁰⁾ A C-343/95. sz., *Cali & Figli kontra Servizi Ecologici Porto di Genova* ügyben hozott ítélet (EBHT 1997., I-1547. o.). A Bizottság 2003. március 19-i N 309/02. sz. határozata, *Légi biztonság – a 2001. szeptember 11-i merényletek következtében felmerülő költségek kompenzálásáról* (HL C 148., 2003.6.25., 7. o.). A Bizottság 2002. október 16-i 438/02. sz. határozata a kikötők üzemeltetőinek állami hatáskörbe tartozó feladatok ellátásáért nyújtott támogatásokról (HL C 284., 2002.11.21., 2. o.).

⁽⁴¹⁾ Lásd többek között a C-172/03. sz., *Wolfgang Heiser kontra Finanzamt Innsbruck* ügyben hozott ítélet (EBHT 2005., I-01627. o.) 36. pontját és az ebben az ítéletben idézett ítélkezési gyakorlatot.

⁽⁴²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2320/2002/EK rendelete a polgári légi közlekedés biztonsága területén közös szabályok létrehozásáról (HL L 355., 2002.12.30., 1. o.).

⁽⁴³⁾ A Bizottság SA.35847. (2012/N) sz., *Csehország – Oszttravi repülőtér* támogatási ügyben hozott 2014. december 20-i határozatának (16) preambulumbekendése; a Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

- (218) Az alkalmazandó jogi kerettel kapcsolatban Németország közölte, hogy a tűzoltóságra vonatkozóan nincs olyan jogszabályi előírás, amely kimondottan a repülőtér-üzembentartóra róna annak költségeit. A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a tűzoltósági költségek ellentételezése a tartományok jogi kompetenciájába tartozik, valamint azt, hogy e költségeket általában az illetékes regionális önkormányzatok térítik meg. Az ellentételezés a költségek fedezéséhez szükséges mértékre korlátozódik.
- (219) A légiforgalmi irányítással és a meteorológiai szolgáltatásokkal kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy a LuftVG 27. §-ának d) és f) pontja szerint a 27. § c) pontjában említett költségeket az állam meghatározott repülőterek esetében téríti meg. A LuftVG 27. §-ának d) és f) pontja szerinti költségtérítésre azok az „elismert repülőterek” jogosultak, amelyeknél a Szövetségi Közlekedési Minisztérium elismerte ennek biztonsági okok és közlekedéspolitikával összefüggő érdekek miatti szükségességét⁽⁴⁴⁾. A nem elismert német repülőterek nem jogosultak a LuftVG 27. §-ának d) és f) pontja szerinti költségtérítésre, így a LuftVG 27. §-ának c) pontjában említett intézkedésekkel kapcsolatos költségeket elvben maguknak kell viselniük. Ezek a költségek a repülőtér üzemben tartásának részét képezik. Mivel egyes repülőtereknek az ilyen költségeket maguknak kell viselniük, míg másoknak nem, az utóbbiak előnyhöz juthatnak még akkor is, ha a légiforgalmi irányítást és a légi közlekedés biztonságát érintő intézkedések, valamint a meteorológiai szolgáltatások nem gazdasági jellegűnek tekinthetők. A lipcse-hallei repülőtér elismert repülőtér, így a LuftVG 27. §-ának d) és f) pontjának értelmében költségtérítésre jogosult. A többi repülőtérnek ezeket a költségeket maguknak kell viselniük. Ezért a lipcse-hallei repülőtérnek a légiforgalmi irányítással és a légi közlekedés biztonságával, valamint a meteorológiai szolgáltatásokkal kapcsolatos költségeinek a LuftVG 27. §-ának d) és f) pontja szerinti megtérítése előnyhöz juttatja a lipcse-hallei repülőteret.
- (220) A LuftSiG 8. §-a alapján végrehajtott intézkedésekkel kapcsolatban úgy tűnik, hogy Németország véleménye szerint az ott előírt intézkedésekkel kapcsolatos minden költséget az illetékes hatóságok viselhetik. A Bizottság azonban megjegyzi, hogy a LuftSiG 8. §-ának (3) bekezdése alapján csak azok a költségek téríthetők meg, amelyek a LuftSiG 5. §-a szerinti tevékenységek ellátásához szükséges területek és létesítmények biztosításával és fenntartásával kapcsolatosak. Minden egyéb költséget a repülőtér-üzembentartónak kell viselnie. Így amennyiben az FLH javára megítélt állami finanszírozás az említett vállalkozást mentesíti azon költségek alól, amelyeket a LuftSiG 8. §-ának (3) bekezdése alapján viselnie kellett, akkor az állami finanszírozást az állami támogatásra vonatkozó uniós szabályok alapján kell vizsgálni. Mindenesetre attól függetlenül, hogy az adott költségek jogszabályi besorolásuk alapján állami hatáskörbe tartozónak minősülnek-e, bizonyítást nyert, hogy azokat a vonatkozó jogi keret értelmében a repülőtér-üzembentartónak kell viselnie. Ennek megfelelően ha e költségeket az állam fizeti meg, a repülőtér-üzembentartó olyan költség alól mentesül, amely egyébként nála merült volna fel.
- (221) A (215) és (220) preambulumbekkezdésben foglalt megfontolások alapján a Bizottság megállapítja, hogy az állítólagosan állami hatáskörbe tartozó beruházási költségekkel kapcsolatban pontosabb következtetéseket szükséges levonni.
- M1 (Terület vásárlása, áttelepítés, zajcsökkentés és a kapcsolódó tájvédelmi tervezés); M2 (Hajtóműpróbázó létesítmény); M10 (További zajcsökkentés)
- (222) Németország szerint az M1, M2 és M10 intézkedések állami hatáskörbe tartoznak, mivel céljuk a harmadik felek védelme a légi közlekedésből eredő működési kockázatokkal szemben, pl. a háztulajdonosok és a természeti környezet védelme a zajszennyezéssel szemben.
- (223) A Bizottság megítélése szerint a M1, M2 és M10 intézkedésekhez kapcsolódó költségek olyan szokásos költségek, amelyeket egy vállalkozásnak viselnie kell annak érdekében, hogy bizonyos szabályozási előírásoknak megfelelő létesítményeket építsen fel. Az említett intézkedések ezenkívül nem választhatók külön a repülőtér gazdasági tevékenységétől. Ezt különösen alátámasztja az a tény, hogy az említett intézkedések nélkül a lipcse-hallei repülőtér nem közlekedhetnének éjszakai járatok, továbbá a repülőtér nem összpontosíthatna a légi teherszállítási üzletágra a déli futópálya megépítésére vonatkozó végső tervezési határozat, valamint a repülőtér bővítési stratégiája kapcsán.
- (224) Ezért a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az M1, M2 és M10 intézkedések nem tekinthetők állami hatáskörbe tartozónak.

⁽⁴⁴⁾ A LuftVG 27. §-a d) pontjának (1) bekezdése: „Flugsicherungsdienste und die dazu erforderlichen flugsicherungstechnischen Einrichtungen werden an den Flugplätzen vorgehalten, bei denen das Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung einen Bedarf aus Gründen der Sicherheit und aus verkehrspolitischen Interessen anerkennt”.

M3 (E7 gurulóút és felüljáró); M4 (Az északi futópálya bővítésének tervezési költségei); M5 (A „Victor” gurulóút megépítését előkészítő tereprendezés); M6 („Victor” párhuzamos gurulóút); M12 (A déli bővítésre vonatkozó végső tervezési eljárás – futópálya és forgalmi előtér); M13 (Északi forgalmi előtér bővítése); M14 (Keleti forgalmi előtér bővítése); M15 (Infrastruktúra-átalakítás); M16 (Egyéb infrastrukturális intézkedések – Hangárbővítés az északi zónában, Új gépterminál és kisgéphangár építése)

- (225) Ebben az ügyben a futópálya tervezett bővítésének célja, hogy a nagy maximális felszállósúlyú (MFS) teherszállító repülőgépek terhelési korlátozások nélkül szállhassanak fel, míg a forgalmi előtér bővítésével a járatmozgások jobb eloszlását kívánják elérni. A gurulóutakkal kapcsolatban azonban a Bizottság megjegyzi, hogy egy repülőtéren a gurulóutak a futópályákat kötik össze a rámpákkal, hangárokkal, terminálokkal és egyéb létesítményekkel. Ezek az összeköttetések lehetővé teszik, hogy egy repülőgép a futópálya elhagyásával szabaddá tegye azt egy másik számára a le- vagy felszálláshoz. A gurulóutak és a felüljárók tehát szervesen kapcsolódnak a futópályákhoz, amelyek használatáért a repülőtér üzemben tartója díjat szed. A Németország által adott tájékoztatás ezenkívül megerősíti, hogy az említett intézkedések alapvető fontosságúak a forgalom nagysága és lebonyolítása szempontjából. A fejlesztés elmaradása esetén a repülőtérenél nem jelentkeznenek a várt forgalomnövekedésből származó előnyök, vagy a forgalom jelenlegi nagyságát kellene csökkenteni a repülőgépek biztonságos működése érdekében. A Bizottság megítélése szerint ez nem ellentétes azzal, hogy adott számú gurulóút és felüljáró csak egy bizonyos nagyságú forgalom mellett használható biztonságosan.
- (226) Ezzel kapcsolatban a Bizottság emlékeztet arra, hogy futópályák, gurulóutak és forgalmi előterek a repülőtér-üzembentartó által végzett gazdasági tevékenységek elengedhetetlen elemei. A futópályák, gurulóutak és forgalmi előterek építése tehát azt teszi lehetővé, hogy a repülőtér-üzembentartó elsődleges gazdasági tevékenységét folytassa, és nem választható külön e gazdasági tevékenységtől.
- (227) A Bizottság megállapítja, hogy az M3, M4, M5, M6, M12, M13, M14, M15 és M16 intézkedéseket a repülőtér-üzembentartó kereskedelmi alapon hozza meg. Az érintett infrastruktúraelemek tehát kereskedelmileg hasznosíthatók, és nem minősülnek állami hatáskörbe tartozónak.

M11 (A délkeleti zóna nyilvános területeinek fejlesztése – I. fázis)

- (228) A Bizottság megállapítja, hogy az M11 intézkedés meglévő épületek áram- és vízellátásának, szennyvízelvezetésének és esővíz-elvezetésének kiépítésére, valamint további zajcsökkentő intézkedések végrehajtására irányul.
- (229) A (215) és (220) preambulumbekzdésben elvégzett vizsgálat alapján az említett intézkedések nem olyan tevékenységeket érintenek, amelyek az állam közhatalmi jogosítványainak gyakorlása során rendszeren hatáskörébe tartoznak. Inkább a kereskedelmi célokra használt infrastruktúra fejlesztéséhez járulnak hozzá, és ezáltal gazdasági tevékenységet vonnak maguk után, így nem tekinthetők állami hatáskörbe tartozónak.

M5 (Új tűzvédelmi állomásépület); M9 (Tűzvédelmi eszközök)

- (230) A tűzvédelmi állomásépület és a tűzvédelmi eszközök kapcsán a (218) preambulumbekzdés alapján elmondható, hogy ez a tevékenység általában állami hatáskörbe tartozónak tekinthető.
- (231) A jogi kerettel kapcsolatban Németország közölte, hogy a tűzvédelmi állomásépületre és a tűzvédelmi eszközökre vonatkozóan nincs olyan jogszabályi előírás, amely kifejezetten a repülőtér-üzembentartóra róna ezek költségeit. A Bizottság megállapítja továbbá, hogy az új tűzvédelmi állomásépület és a tűzvédelmi eszközök költségének ellentételezése a tartományok jogi kompetenciájába tartozik, valamint azt, hogy e költségeket Németország közlése szerint általában az illetékes regionális önkormányzatok térítik meg. Az ellentételezés a költségek fedezéséhez szükséges mértékre korlátozódik.
- (232) Ezért az új tűzvédelmi állomásépület építési költségei és a tűzvédelmi eszközök beszerzési költségei az állami hatáskörbe tartozónak tekinthetők.

M5 (Többcélú hangár); M9.3 (Téli üzemi felszerelések)

- (233) A többcélú hangárral kapcsolatban Németország azt állította, hogy az állami hatáskörbe tartozik, mert vészhelyzet esetén menedékhelyként használják. Németország szerint a hangár építési költségei emellett azért is állami hatáskörbe tartoznak, mert abban jelenleg a repülőtér biztonságos téli üzemeltetéséhez szükséges téli üzemi felszereléseket tárolják.

- (234) A lipcse-hallei repülőtérén található többcélú hangár építésével kapcsolatban a Bizottság megállapítja, hogy az épület több célra is használható. Ezenkívül a (215) preambulumbekzdés megállapításával összhangban a repülőtér biztonságos működéséhez szükséges téli üzemi felszerelések költségei (M9.3) egy vállalkozás működtetésének szokásos költségei, amelyek nem tekinthetők állami hatáskörbe tartozónak. Következésképpen a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a többcélú hangár építési költségei szintén nem tartoznak állami hatáskörbe.
- (235) Mindazonáltal ez a megállapítás nem zárja ki azt, hogy Németország vészhelyzetben olyan feladatokkal bízza meg a repülőtér, amelyek az általános gazdasági érdekű szolgáltatások körébe tartoznak.

M7 (További jégmentesítő helyek)

- (236) Németország érvelése szerint a további jégmentesítő helyekre azért van szükség, hogy a repülőtér biztonságosan és késés nélkül közlekedhessenek a repülőgépek. Németország szerint a meglévő jégmentesítő helyek bővítése a repülőtér növekvő forgalma miatt szükséges a menetrend szerinti járatok pontos indítása érdekében. Németország hangsúlyozza továbbá, hogy a repülőtér által nyújtott jégmentesítési szolgáltatásokból származó bevétel nem fedezi az infrastruktúra létrehozásának költségeit.
- (237) Először is a Bizottság megjegyzi, hogy egy tevékenység jövedelmezősége nem döntő a gazdasági tevékenység szempontjából ⁽⁴⁵⁾. Másodszor a Bizottság megjegyzi, hogy a jégmentesítési szolgáltatásokat ellentételezés fejében nyújtják a légi fuvarozóknak. Ezek olyan alapszolgáltatások, amelyeket gazdasági tevékenysége keretében bármely repülőtér nyújt. Ha a repülőtér több ilyen szolgáltatást nyújt, az több járat indulását teszi lehetővé, ezáltal pedig növelheti bevételeit.
- (238) Ezért a Bizottság megítélése szerint a jégmentesítési szolgáltatások szervesen kapcsolódnak egy repülőtér gazdasági hasznosításához, tehát nem választhatók külön ettől a tevékenységtől, így gazdasági tevékenységnek tekintendők.

M8 (Helikopter-repülőtér)

- (239) Az intézkedés helikopter-várakozóhely létrehozására irányult, amelyet kizárólag légi mentési szolgáltatások bázisaként használnak.
- (240) A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a helikopter-repülőtér létrehozása megkönnyíti a légi mentést. A helikopter-repülőtér mentési szolgáltatások céljából történő kialakítása tehát állami hatáskörbe tartozónak tekinthető. A kompenzáció mértékét szigorúan e szolgáltatások költségeire kell korlátozni.

M9 (Egyéb infrastrukturális intézkedések)

- (241) Az egyéb infrastrukturális intézkedések közé tartozik az I. sz. ellenőrzési pont átépítése, a szövetségi és regionális rendőrség, valamint a vámhatóság igényeit ellátó funkcionális biztonsági épület megépítése, állat-egészségügyi határállomás létesítése, továbbá a repülőtér körülvevő kerítés kiépítése (és digitális videokamerás megfigyelőrendszerrel, valamint mozgásérzékelőkkel való felszerelése). Németország szerint a felsorolt intézkedések a polgári légi közlekedés jogellenes beavatkozásokkal szembeni védelméhez szükségesek, így a LuftSiG 8. §-ának hatálya alá tartoznak.
- (242) A LuftSiG 8. §-a alapján végrehajtott intézkedésekkel kapcsolatban úgy látszik, hogy Németország véleménye szerint az ott előírt intézkedések minden költségét az illetékes hatóságok viselhetik. A Bizottság azonban megjegyzi, hogy a LuftSiG 8. §-ának (3) bekezdése alapján csak azok a költségek téríthetők meg, amelyek a LuftSiG 5. §-a szerinti tevékenységek ellátásához szükséges területek és létesítmények biztosításával és fenntartásával kapcsolatosak. Minden egyéb költséget a repülőtér-üzembentartónak kell viselnie. Így amennyiben az FLH javára megítélt állami finanszírozás az említett vállalkozást mentesíti azon költségek alól, amelyeket a LuftSiG 8. §-ának (3) bekezdése alapján magának kellett viselnie, akkor az állami finanszírozást az állami támogatásra vonatkozó uniós szabályok alapján kell vizsgálni.
- (243) A funkcionális biztonsági épületnek a német meteorológiai szolgálat általi használatával összefüggő költségekkel kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy a LuftVG 27. §-ának f) pontja szerint a 27. § c) pontjában említett költségeket az állam meghatározott repülőterek esetében téríti meg. A LuftVG 27. §-ának f) pontja szerinti költségtérítésre azok az „elismert repülőterek” jogosultak, amelyeknél a Szövetségi Közlekedési Minisztérium elismerte ennek biztonsági okok és közlekedéspolitikával összefüggő érdekek miatti szükségességét. A nem elismert repülőterek nem jogosultak a LuftVG 27. §-ának f) pontja szerinti költségtérítésre, így a LuftVG 27. §-ának c) pontjában előírt intézkedések költségeit elvben maguknak kell viselniük. Ezek a költségek a repülőtér üzembentartásának

⁽⁴⁵⁾ A lipcse-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet 115. pontja.

szerves részét képezik. Mivel egyes repülőtereknek az ilyen költségeket maguknak kell viselniük, míg másoknak nem, az utóbbiak előnyhöz juthatnak még akkor is, ha a német meteorológiai szolgálat nem gazdasági jellegűnek tekinthető. A lipcse-hallei repülőtér elismert repülőtér, így jogosult a LuftVG 27. §-ának f) pontja szerinti költség-térítésre. A többi repülőternek ezeket a költségeket maguknak kell viselniük. Ezért a lipcse-hallei repülőtér számára a meteorológiai szolgáltatások költségeinek a LuftVG 27. §-ának f) pontja szerinti megtérítése előnyhöz juttatja a lipcse-hallei repülőteret.

6.1.3. Következtetés

- (244) A 6.1.1. szakaszban foglalt megállapítás alapján tehát az FLH az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett vállalkozásnak minősül.
- (245) A 6.1.2. szakaszban foglalt megállapításra tekintettel a következő intézkedések finanszírozása nem tekinthető állami hatáskörbe tartozónak: M1 (Terület vásárlása, áttelepítés, zajcsökkentés és a kapcsolódó tájvédelmi tervezés); M2 (Hajtóműpróbázó létesítmény); M3 (E7 gurulót és felüljáró); M4 (Az északi futópálya bővítésének tervezési költségei); M5 (A „Victor” gurulót megépítését előkészítő tereprendezés); M5 (Többcélú hangár); M6 („Victor” párhuzamos gurulót); M7 (További jégmentesítő helyek); M9.3 (Téli üzemi felszerelések); M10 (További zajcsökkentés); M11 (A délkeleti zóna nyilvános területeinek fejlesztése – I. fázis); M12 (A déli bővítésre vonatkozó végső tervezési eljárás – futópálya és forgalmi előtér); M13 (Északi forgalmi előtér bővítése); M14 (Keleti forgalmi előtér bővítése); M15 (Infrastruktúra-átalakítás); M16 (Egyéb infrastrukturális intézkedések – Hangár bővítés az északi zónában, Új gépterminál és kiegészítő hangár építése). E tevékenységek finanszírozása azt teszi lehetővé, hogy a repülőtér-üzembentartó az elsődleges gazdasági tevékenységét folytassa, és nem választható külön e tevékenységtől.
- (246) Az M5 (Új tűzvédelmi állomásépület), M9 (Tűzvédelmi eszközök) és M8 (Helikopter-repülőtér) intézkedéseket illetően a Bizottság úgy ítéli meg, hogy azok állami hatáskörbe tartozónak tekinthetők (lásd a 6.1.2. szakaszt).
- (247) Az M9 (Egyéb infrastrukturális intézkedések – az I. sz. ellenőrzési pont átépítése, a szövetségi és regionális rendőrség, valamint a vámhatóság igényeinek megfelelő funkcionális biztonsági épület felépítése, állat-egészségügyi határállomás létesítése, továbbá a repülőteret körülvevő kerítés kiépítése [és digitális videokamerás megfigyelőrendszerrel, mozgásérzékelőkkel való felszerelése]) intézkedések a Bizottság megítélése szerint állami hatáskörbe tartozhatnak. Amennyiben azonban ezek az intézkedések a LuftSiG 8. § (3) bekezdésének hatálya alá tartoznak, e német jogszabályi rendelkezés alapján csak azok a költségek téríthetők meg, amelyek a LuftSiG 5. §-a szerinti tevékenységek ellátásához szükséges területek és létesítmények biztosításával és fenntartásával kapcsolatosak. Minden egyéb költséget a repülőtér-üzembentartónak kell viselnie. Így amennyiben az FLH javára megítélt állami finanszírozás az említett vállalkozást mentesíti azon költségek alól, amelyeket a LuftSiG 8. §-ának (3) bekezdése alapján magának kellett viselnie, akkor az állami finanszírozást az állami támogatásra vonatkozó uniós szabályok alapján kell vizsgálni.
- (248) A funkcionális biztonsági épületnek a német meteorológiai szolgálat általi használatával összefüggő költségekkel kapcsolatban (M9) a Bizottság a (243) preambulumbekkezdésben foglalt okokból úgy ítéli meg, hogy a lipcse-hallei repülőtérnek a meteorológiai szolgáltatásokkal kapcsolatos költségeinek a LuftVG 27. §-ának f) pontja szerinti megtérítése előnyhöz juttatja a lipcse-hallei repülőteret akkor is, ha a szolgáltatások nem gazdasági jellegűnek tekinthetők.

6.2. AZ FLH-NAK NYÚJTOTT TULAJDONOSI KÖLCSÖNÖK TÁMOGATÁS-JELLEGE

6.2.1. A tulajdonosi kölcsönök és a tőkeinjekciók kapcsolata

- (249) Annak vizsgálata előtt, hogy az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök állami támogatásnak minősülnek-e, meg kell határozni, hogy a tulajdonosi kölcsönök és a tőkeinjekciók külön intézkedéseknek vagy egyetlen intézkedésnek tekintendők-e.
- (250) A bizonyítékok alapján megállapítható, hogy mindkét műveletről egyidejűleg, a repülőtér infrastruktúra-fejlesztésének finanszírozására irányuló átfogó terv keretében döntöttek, és hogy az FLH tulajdonosai a kölcsöneiket tőkésíteni kívánták. Németország azonban úgy nyilatkozott, hogy a tőkeinjekciókat nem visszavonhatatlan jelleggel hajtották végre, továbbá az FLH közvetlenül nem jogosult a tőkeemelésre.
- (251) E körülményekre tekintettel a Bizottság megítélése szerint a tulajdonosi kölcsönök és a tőkeinjekciók külön intézkedéseknek tekinthetők.

6.2.2. Gazdasági előny

- (252) Annak ellenőrzéséhez, hogy egy vállalkozás részesült-e kedvezményes feltételek mellett nyújtott hitelből fakadó gazdasági előnyben, a Bizottság a „piacgazdasági hitelnyújtó elvének” kritériumát alkalmazza. Ezen elv szerint az állam által – közvetlenül vagy közvetve, a szokásos piaci feltételeknek megfelelő körülmények között – valamely vállalat rendelkezésére bocsátott kölcsöntőke nem minősíthető állami támogatásnak ⁽⁴⁶⁾.
- (253) Ebben az ügyben a Bizottságnak vizsgálnia kell, hogy az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök feltételei (lásd a 3. táblázatot) biztosítanak-e számára olyan gazdasági előnyt, amelyhez a kedvezményezett vállalkozás a rendes piaci feltételek mellett nem jutott volna hozzá.
- (254) Németország véleménye szerint a „piacgazdasági hitelnyújtó elve” maradéktalanul teljesült, mivel a tulajdonosi kölcsönöket piaci feltételek mellett nyújtották. A szóban forgó kölcsönök feltételeinek igazolására Németország összehasonlíttja a tulajdonosi kölcsönök feltételeit és a más bankok által ajánlott feltételeket (lásd a 3.3.1. és 3.3.2. szakaszban bemutatott indokolást).
- (255) A Bizottság határozathozatali gyakorlata szerint annak meghatározásához, hogy a vizsgált finanszírozást kedvezményes feltételek mellett nyújtották-e, a Bizottság más helyettesítő kamatlábak hiányában összehasonlíthatja a szóban forgó hitel kamatlábát a Bizottság referencia-kamatlábával. A Bizottság referencia-kamatlábának megállapítása a referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közleményben megállapított módszertan alapján történik.
- (256) A referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közlemény megállapítja a piaci kamatláb helyettesítőjeként alkalmazott referencia-kamatlábak és leszámítolási kamatlábak meghatározási módszerét. Mivel azonban a Bizottság referencia-kamatlába helyettesítő kamatláb, amennyiben a Bizottságnak egyedi esetben rendelkezésére állnak egyéb mutatók arról a kamatlábról, amelyet a hitelfelvevő a piacon megszerezhetett volna, értékelését ezekre a mutatókra alapozhatja.

Az FLH hitelminősítése

- (257) Ahhoz, hogy a tulajdonosi kölcsönök feltételeit megvizsgálhassa, a Bizottságnak először meg kell vizsgálnia az FLH hitelképességét.
- (258) Az FLH-t nem minősítette hitelminősítő intézet. Németország azonban azzal érvel, hogy az FLH és az MFAG közötti nyereség- és veszteségátruházási megállapodások miatt az anyavállalat hitelminősítését kell figyelembe venni.
- (259) A Bizottság megállapítja, hogy a német jogszabályok értelmében az MFAG továbbra is felelősséggel tartozik az FLH által a nyereség- és veszteségátruházási megállapodás időtartama alatt felvett kölcsönökért még akkor is, ha a megállapodást a későbbiekben visszavonták.
- (260) Ennek alapján a Bizottság arra az álláspontra helyezkedik, hogy az FLH hitelminősítését legalább az anyavállalat (MFAG) hitelminősítésének megfelelőnek kell tekinteni.
- (261) Az MFAG-t sem minősítette hitelminősítő intézet. Ettől függetlenül Németország megadott az MFAG-ra vonatkozó banki belső hitelminősítéseket, amelyeket a 4. táblázat foglal össze.
- (262) A (257)–(261) preambulumbekzdésekre tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az FLH az MFAG 2006. évre vonatkozó, a Standard & Poor's minősítési skálája szerinti [...] és a 2007–2012. évekre vonatkozó, a Standard & Poor's minősítési skálája szerinti [...] minősítése közül legalább az alacsonyabb hitelminősítéssel rendelkezik.

Nemteljesítéskori veszteségráta (vagy a biztosítékkal történő fedezés mértéke):

- (263) Ha a szóban forgó tulajdonosi kölcsönök úgy tekinthetők, hogy azokat nagymértékű biztosítékkal fedezték, ilyen esetekben a piaci gyakorlat a szóban forgó adósságinstrumentum hitelminősítésének (azaz a kibocsátott értékpapírok hitelminősítésének) a kibocsátó hitelminősítéséhez képest egy fokozattal történő javítása ⁽⁴⁷⁾. A Bizottságnak ezért meg kell állapítania a szóban forgó tulajdonosi kölcsönök nemteljesítéskori veszteségrátáját ⁽⁴⁸⁾ (LGD).

⁽⁴⁶⁾ A Bizottság közleménye a tagállamoknak az EK-Szerződés 92. és 93. cikkének és a 80/723/EGK bizottsági irányelv 5. cikkének a feldolgozóipar közzállalkozásaira történő alkalmazásáról (HL C 307., 1993.11.13., 3. o., 11. pont). Ez a közlemény a feldolgozóipari ágazattal foglalkozik, de más gazdasági ágazatokra is alkalmazandó. Lásd még a T-16/96. sz., Cityflyer-ügyben hozott ítélet (EBHT 1998., II-757. o.) 51. pontját.

⁽⁴⁷⁾ Lásd például: Moody's: Updated Summary Guidance for Notching Bonds, Preferred Stocks and Hybrid Securities of Corporate Issuers (Moody's: Frissített összefoglaló útmutató a vállalati kibocsátók kötvényeinek, elsőbbségi részvényeinek és hibrid értékpapírjainak fokozatokba sorolásához), 2007. február.

⁽⁴⁸⁾ A biztosítékok mértéke a nemteljesítéskori veszteségrátával (LGD) mérhető, amely a várható veszteség az adós kitettségének százalékában, figyelembe véve a biztosítékokból és a fizetéseképtelenség során értékesített vagyontárgyakból behajtható összegeket; ebből következően a nemteljesítéskori veszteségráta fordítottan arányos a biztosítékok érvényességével.

- (264) Mivel a kölcsönöket csak rövid távú, áthidaló finanszírozási célú hitelkeretként nyújtották, azok mögé nem vontak be fedezetet. Mindazonáltal Németország szerint az LGD-mutatónak legalább 30 % alattinak kell lennie, mert az FLH terheletlen eszközeinek értéke (2010-ben [...] millió EUR) meghaladja a kötelezettségek értékét (2010-ben [...] millió EUR).
- (265) Ezzel kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy az eszközök könyv szerinti értéke alapján a repülőtér fizetési képessége vagy csődje esetén nem becsülhető meg a felszámolási érték. A Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság 2006. júniusi kiadványa szerint a vállalatokkal szembeni előre sorolt, elismert biztosítékkal nem fedezett követelések esetén 45 % körüli LGD-értéket célszerű figyelembe venni. ⁽⁴⁹⁾ A referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közlemény alapján tehát a szóban forgó tulajdonosi kölcsönöknél a biztosítékkal történő fedezés „általános mértékű”, az LGD pedig a közép kategóriában helyezkedik el (30 % < LGD < 60 %).
- (266) Ezért a Bizottság megítélése szerint a biztosítékkal történő fedezés mértéke nem elegendő a vállalkozás hitelminősítésének egy fokozattal történő javításához.

Az FLH tulajdonosi kölcsöneinél alkalmazott feltételek összehasonlítása hitel-nemteljesítési csereügyletek (CDS) felárai alapján meghatározott piaci helyettesítőkkal:

- (267) Az FLH-nak nyújtott tulajdonosi kölcsönök piaci feltételekkel való összevetésének értékelése érdekében a Bizottság hitel-nemteljesítési csereügyletek (CDS) felárai alapján is végzett összehasonlítást piaci helyettesítőkkal.
- (268) A referencia-kamatlábról szóló 2008. évi közlemény alapját képező módszertannak megfelelően a Bizottság úgy véli, hogy a hitelkamatlábak akkor tekinthetők a piaci feltételekkel összhangban lévőnek, ha a hitelek árát legalább az alábbi képlet szerint meghatározott referencia-kamatláb mellett állapították meg.

Referencia-kamatláb = alapkamatláb + kockázati felár + díj

- (269) Az alapkamatláb a bankok számára a likviditás biztosításakor felmerülő költséget (a finanszírozási költséget) jelenti. Rögzített kamatláb melletti finanszírozás esetén (azaz, ha a kamatláb a hitel futamideje alatt rögzített), az alapkamatláb a swap-kamatlábak ⁽⁵⁰⁾ alapján célszerű meghatározni, az adósság futamidejének és pénznemének megfelelő futamidő és pénznem figyelembevételével. A kockázati felár a hitelnyújtót kompenzálja a konkrét adósságfinanszírozással összefüggő kockázatokért, különösen a hitelkockázatért. A kockázati felár az FLH-nak nyújtott kölcsönökhöz hasonló minősítéssel rendelkező alaptermék-kibocsátókhoz (például vállalati kötvények kibocsátóihoz) kapcsolódó CDS-felárak ⁽⁵¹⁾ megfelelő mintájából vezethető le. Végezetül helyénvalónak tűnik 10–20 bázispont hozzáadása a vállalatok által általában fizetendő banki díjak közelítő értékeként ⁽⁵²⁾.
- (270) A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a vizsgált finanszírozási intézkedések nem tipikus hitelek. A jelen vizsgálat során feltételezi, hogy a kölcsönöket ruolózó hitelkeretként nyújtják, amelyet minden évben új kamatlábfeltételekkel újítanak meg. Ebből adódóan a Bizottság feltételezése szerint a lejárat egyéves.
- (271) A kölcsönöket változó alapkamatlábbal nyújtják, amelynek referencia-kamatlába az 1 éves EURIBOR. A kockázati felár értékelése minden vonatkozó időpontra a CDS-felárak hozzá tartozó mintája alapján végezhető el. A 7. táblázat a megfigyelt értékek (minden ágazatból az FLH hitelminősítésével azonos besorolású vállalkozások, a pénzügyi vállalkozások és kormányzati szervek kivételével) számát, valamint a hozzájuk tartozó CDS-felárakat foglalja össze.

⁽⁴⁹⁾ International Convergence of Capital Measurement and Capital Standards (A tőkeszabályozási intézkedések és tőkeszabványok nemzetközi konvergenciája), Bázeli Bankfelügyeleti Bizottság, 2006. június.

⁽⁵⁰⁾ A swap-kamatláb a bankközi kamatlábbal (az IBOR-kamatlábbal) egyenértékű hosszabb futamidő. Ez a kamatláb a pénzügyi piacokon a finanszírozási ráta megállapításához referencia-kamatlábként használatos.

⁽⁵¹⁾ A hitel-nemteljesítési csereügylet (CDS) két szerződő fél – a kockázatot átadó és a kockázatot átvető – között létrejött (kereskedelmi képes) hitelderivátív szerződés, amellyel egy alaptermék-kibocsátó hitelkockázata a kockázatot átadóról a kockázatot átvetőre hárul át. A kockázatot átadó minden időszakban prémiumot fizet a kockázatot átvetőnek a CDS-szerződés lejáratáig, illetve az alaptermék-kibocsátónál bekövetkező, előre meghatározott hitelesemény bekövetkezéséig (attól függően, hogy melyik következik be előbb). A kockázatot átadó által fizetett (a kockázati összeg, az úgynevezett „névleges összeg” százalékos arányában vagy bázispontjaiként kifejezett) időszakos prémium elnevezése CDS-felár. A CDS-felár használható a hitelkockázat árának közeli helyettesítőjeként.

⁽⁵²⁾ Lásd például: Oxera, Estimating the cost of capital for Dutch water companies (Holland vízügyi vállalatok tőkekölségének becslése), 2011 (3. o.), vagy a Bloomberg kötvénykibocsátásra vonatkozó kockázattalállási díjakra vonatkozó adatai. E határozat hátralévő részében a Bizottság 20 bp díjat alkalmaz konzervatív becslés kialakításához.

7. táblázat

Az FLH hitelminősítésével azonos besorolású társaságok megfigyelt értékeinek áttekintése

Dátum	Hitelminősítés	Megfigyelt értékek száma	1. kvartilis (bázispont)	2. kvartilis (bázispont)	3. kvartilis (bázispont)
2006.12.13.	(...)	34	4	5	7
2008.1.1.	(...)	4	10	12	22
2009.1.1.	(...)	15	73	107	141
2010.1.1.	(...)	16	16	19	24
2011.1.1.	(...)	18	12	17	21
2012.1.1.	(...)	21	15	20	39

- (272) A referencia-kamatláb kockázati felárának meghatározása a 2. kvartilisbe tartozó CDS-felárak súlyozott átlaga alapján történik (lásd a 7. táblázatot).
- (273) A 8. táblázat a tulajdonosi kölcsönök után ténylegesen felszámított kamatlábat hasonlítja össze a referencia-kamatlábbal.

8. táblázat

Az FLH tényleges kamatlábainak és a referencia-kamatlábak összehasonlító áttekintése

Dátum	Tényleges kamatláb (%)				Referencia-kamatláb (%)			
	Alapkamatláb	Kockázati felár	Díj	Összeg	Alapkamatláb	Kockázati felár	Díj	Összeg
2006.12.13.	3,90	(...)	0	(...)	3,90	(...)	(...)	(...)
2008.1.1.	4,73	(...)	0	(...)	4,73	(...)	(...)	(...)
2009.1.1.	3,03	(...)	0	(...)	3,03	(...)	(...)	(...)
2010.1.1.	1,25	(...)	0	(...)	1,25	(...)	(...)	(...)
2011.1.1.	1,50	(...)	0	(...)	1,50	(...)	(...)	(...)
2012.1.1.	1,94	(...)	0	(...)	1,94	(...)	(...)	(...)

- (274) A piaci gyakorlat szerint a CDS-felárak alapján meghatározott referencia-kamatlábban megközelítőleg [...] bázispontos banki díjat szükséges figyelembe venni ⁽⁵³⁾. Konzervatív becslés kialakításához a vizsgált esetben figyelembe vett banki díj mértéke [...] bázispont.
- (275) A Bizottság megítélése szerint a 8. táblázatban összefoglalt eredmények azt jelzik, hogy a kölcsönök valóban összhangban álltak a piaci feltételekkel. Ezzel kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy az FLH tényleges kamatlába (2009 kivételével) minden évben magasabb volt a referencia-kamatlábnál. A 2009. évi alacsonyabb tényleges kamatlábat azonban ellensúlyozzák a 2010–2012. években a nagyobb összegű tulajdonosi kölcsönök után felszámított magasabb kamatlábak.
- (276) A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a fenti eredményeket megerősítik a Németország által a 3.3.1. és 3.3.2. szakaszban felsorolt referenciahitelek is.

6.2.3. Következtetés

- (277) A 6.2.1. és 6.2.2. szakaszban bemutatott szempontokra tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az FLH tulajdonosi kölcsöneit piaci feltételek mellett nyújtották, így azok nem minősülnek az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

⁽⁵³⁾ Lásd például: Oxera, Estimating the cost of capital for Dutch water companies (Holland vízügyi vállalatok tőkeköltségének becslése), 2011 (3. o.), vagy a Bloomberg kötvénykibocsátásra vonatkozó kockázatvállalási díjakra vonatkozó adatai.

6.3. AZ FLH JAVÁRA VÉGREHAJTOTT TŐKEINJEKCIÓK TÁMOGATÁS-JELLEGE

6.3.1. Állami források és az államnak való betudhatóság

- (278) Ahhoz, hogy a szóban forgó intézkedéseket állami támogatásnak lehessen tekinteni, azokat állami forrásból kell finanszírozni, és az intézkedésekre vonatkozó döntésnek az államnak betudhatónak kell lennie.
- (279) Az állami támogatás fogalma minden olyan előnyre vonatkozik, amelyet állami források révén nyújtanak, és azt maga az állam vagy valamely közvetítő szervezet a rá ruházott hatáskör alapján eljárva nyújtja⁽⁵⁴⁾. Az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában a helyi önkormányzatok forrásait állami forrásnak kell tekinteni⁽⁵⁵⁾.
- (280) A Bíróság azt is megállapította, hogy az állami támogatásnak való minősítés szempontjából nem releváns az a tény, vajon az intézkedést közvetlenül az állam vagy az intézkedés végrehajtása céljából az állam által létrehozott vagy kijelölt köz- vagy magántestület nyújtja⁽⁵⁶⁾.
- (281) Ebben az ügyben szóban forgó intézkedéseket, vagyis az FLH javára végrehajtott tőkeinjekciókat részben közvetlenül a helyi önkormányzatok (Szász-Anhalt tartomány, Szászország szabadállam, valamint az érintett önkormányzatok) költségvetéséből, részben pedig a helyi önkormányzatok költségvetéséből rendelkezésre bocsátott és az MFAG közvetítésével az FLH-nak átadott forrásokból hajtják végre. Ezzel összefüggésben a Bizottság megjegyzi, hogy az MFAG közvetítésével biztosított forrásokat a helyi önkormányzatok elkülönítették az FLH-nak való átadás céljára.
- (282) Az állam tehát mindig közvetett vagy közvetlen ellenőrzést gyakorolt a kérdéses források felett. Ezért a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a vizsgált intézkedések finanszírozása állami forrásokból történik. Az említett állami források juttatásáról szóló döntések állami hatóságoknak tulajdoníthatók, mivel az FLH hatósági tulajdonosa hozzájárult a tőkeinjekciók végrehajtásához.

6.3.2. Gazdasági előny

- (283) Az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában az előny olyan gazdasági haszon, amelyhez egy adott vállalkozás rendes piaci feltételek között – azaz állami beavatkozás nélkül – nem jutott volna hozzá⁽⁵⁷⁾. Csak az intézkedésnek az adott vállalkozásra gyakorolt hatása releváns, az állami beavatkozás oka és célja nem az⁽⁵⁸⁾. Ha a vállalkozás pénzügyi helyzete állami beavatkozás eredményeképpen javul, minden esetben megállapítható az előny megléte.
- (284) A Bizottság emlékeztet továbbá arra, hogy „az állam által közvetlenül vagy közvetve, a szokásos piaci feltételeknek megfelelő viszonyok között egy vállalkozás rendelkezésére bocsátott tőke nem tekinthető állami támogatásnak”⁽⁵⁹⁾. Ebben az ügyben annak megállapítása érdekében, hogy a lipce-hallei repülőtér állami finanszírozása révén az FLH olyan előnyhöz jut-e, amelyhez rendes piaci feltételek között nem jutott volna, a Bizottságnak össze kell hasonlítania a közvetlen beruházási támogatásokat nyújtó és a tőkeinjekciókat végrehajtó állami hatóságok, valamint a hosszú távú jövedelmezőségi kilátásokat szem előtt tartó piacgazdasági szereplő magatartását⁽⁶⁰⁾.
- (285) Ennek során a repülőtér helye szerinti régió gazdaságára történő pozitív visszahatások nem játszhatnak szerepet, mivel a Bizottság egyértelművé tette, hogy a piacgazdasági szereplő tesztjének alkalmazása szempontjából lényeges kérdés az, hogy „egy hasonló helyzetben lévő magántulajdonos a megtérülési kilátások alapulvételével és a társadalmi, regionális politikai és ágazati szempontoktól függetlenül rendelkezésre bocsátotta volna-e a szóban forgó tőkét”⁽⁶¹⁾.
- (286) A Stardust Marine-ügyben a Bíróság kimondta, hogy „[...] annak a kérdésnek a vizsgálatánál, hogy az állam körütekintő, piacgazdaságnak megfelelően eljáró befektetői magatartást tanúsított-e, vissza kell menni időben addig a pontig, amikor a pénzügyi támogatási intézkedéseket meghozták annak megítélése érdekében, hogy az állam magatartása gazdasági szempontból ésszerű-e és hogy tartózkodni kell-e bármely ítéletalkotástól a később kialakult helyzet alapján”⁽⁶²⁾.

⁽⁵⁴⁾ A C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság (Stardust Marine) ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-4397. o.).

⁽⁵⁵⁾ A T-267/08. és T-279/08. sz., Nord-Pas-de-Calais egyesített ügyekben hozott ítélet (2011) 108. pontja (EBHT 2011., II-1999. o.).

⁽⁵⁶⁾ A 78/76. sz., Steinike & Weinlig kontra Németország ügyben hozott ítélet (EBHT 1977., 595. o.) 21. pontja.

⁽⁵⁷⁾ A C-39/94. sz., Syndicat français de l'Express international (SFEI) és társai kontra La Poste és társai ügyben hozott ítélet (EBHT 1996., I-3547. o.) 60. pontja, valamint a C-342/96. sz., Spanyolország kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., I-2459. o.) 41. pontja.

⁽⁵⁸⁾ A 173/73. sz., Olaszország kontra Európai Közösségek Bizottsága ügyben hozott ítélet (EBHT 1974., 709. o.) 13. pontja.

⁽⁵⁹⁾ A C-482/99. sz., Franciaország kontra Bizottság (Stardust Marine) ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-4397. o.) 69. pontja.

⁽⁶⁰⁾ A C-305/89. sz., Olaszország kontra Bizottság (Alfa Romeo) ügyben hozott ítélet (EBHT 1991., I-1603. o.) 23. pontja, valamint a T-296/97. sz., Alitalia kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2000., II-03871. o.) 84. pontja.

⁽⁶¹⁾ A C-40/85. sz., Belgium kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1986., I-2321. o.).

⁽⁶²⁾ A Stardust Marine ügyben hozott ítélet 71. pontja.

- (287) Az EDF-ügyben a Bíróság kimondta továbbá, hogy „[...] az említett előny nyújtása után lefolytatott gazdasági értékelések, az érintett tagállam által végrehajtott befektetés tényleges jövedelmezőségének visszamenőleges megállapítása, vagy a ténylegesen lefolytatott eljárás megválasztásának utólagos igazolásai nem lehetnek elegendők annak bizonyításához, hogy e tagállam az előny nyújtása előtt vagy azzal egyidejűleg, részvényesi minőségében ilyen döntést hozott”⁽⁶³⁾.
- (288) A piacgazdasági szereplő teszt alkalmazásához a Bizottságnak időben vissza kell mennie ahhoz az időponthoz, amikor az FLH állami finanszírozásáról szóló döntéseket hozták. A Bizottságnak emellett azokra az információkra és feltételezésekre kell alapoznia az értékelését, amelyek a szóban forgó tőkeinjekciókkal kapcsolatos döntések időpontjában az érintett helyi önkormányzatok rendelkezésére álltak.
- (289) Németország hangsúlyozta továbbá, hogy az infrastruktúrára a munkahelyteremtéshez van szükség (a repülőtértől közvetlenül 5 106 munkahely függ). A Bizottság azonban megállapítja, hogy a piacgazdasági szereplő teszt során társadalmi és regionális szempontok nem vehetők figyelembe.
- (290) Ebben az ügyben az infrastrukturális és infrastruktúrával kapcsolatos beruházásokra vonatkozóan Németország megkérdőjelezi a piacgazdasági szereplő teszt alkalmazhatóságát.
- (291) Kifejtette, hogy a piacgazdasági szereplő teszt nem alkalmazható a közlekedési infrastruktúrák esetében, mivel itt nincsenek összehasonlítható magánbefektetők. Németország véleménye szerint a magánbefektetők nem érdekeltek a repülőterekben, különösen akkor nem, ha jelentős beruházásokra van szükség. Ezzel összefüggésben Németország kifejtette, hogy következésképpen a magánszféra szereplői által nem vállalt beruházások automatikusan az állami támogatásra vonatkozó szabályok hatályaán kívül esnek.
- (292) A Bizottság nem tud egyetérteni Németország véleményével. A piacgazdasági szereplő teszt alkalmazását nem lehet kizárni csak azért, mert a magánszektor repülőtéri infrastruktúra finanszírozásában nem vesz részt. Egy gazdaságilag nehéz helyzet az állami befektetőt nem mentesíti az alól, hogy körültekintően és úgy járjon el, ahogyan azt ugyanabban a helyzetben egy magánbefektető is tette volna. Ezzel összefüggésben a Bizottság megjegyzi: az Európai Unió Bírósága egyértelművé tette, hogy az olyan gazdasági tevékenységre irányuló beruházások, amelyeket a piacgazdaságban működő magánbefektetők nem vállalnak, állami támogatási elemet tartalmaznak⁽⁶⁴⁾.
- (293) Németország nem gondolja, hogy az FLH tulajdonosai piacgazdasági szereplőként jártak el akkor, amikor a repülőtér tőkeemeléséről, valamint a tulajdonosi kölcsönök tőkésítéséről döntöttek. A Bizottság megjegyzi, hogy Németország kijelentette, hogy a tőkeemelés üzleti terv és hosszú távú jövedelmezőségi kilátások nélkül hajtották végre.
- (294) A projekttel járó és azzal összefüggő számottevő bizonytalanságok (pl. a beruházási projekt hosszú távú jellege – mintegy 50 éves időtartama) ellenére sem előzetes üzleti terv, sem a jövedelmezőségi feltételezésekkel kapcsolatos érzékenységi elemzés nem készült. Ez nincs összhangban az olyan típusú elemzéssel, amelyet egy körültekintő befektető egy ilyen nagyságrendű projekt esetén elvégzett volna.
- (295) Ennek alapján a Bizottság megállapítja, hogy a hatósági tulajdonosok, illetve az MFAG által az FLH javára végrehajtott tőkeinjekciók az utóbbit gazdasági előnyhöz juttatták (amennyiben a beruházási támogatások nem kizárólag állami hatáskörbe tartozó tevékenységhez kapcsolódtak a 6.1.2. szakasz megállapításai szerint).

6.3.3. Szelektivitás

- (296) Az állami intézkedések akkor tartoznak az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének hatálya alá, ha „bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését” előnyben részesítik. Ennek alapján az állami támogatás fogalma csak a vállalkozásokat előnyben részesítő olyan intézkedésekre terjed ki, amelyek szelektíven juttatják előnyhöz e vállalkozásokat.
- (297) A vizsgált ügyben az FLH a tőkeinjekciók egyedüli kedvezményezettje. Ezért az intézkedés az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében szelektív.

6.3.4. A verseny torzulása és a kereskedelemre gyakorolt hatás

- (298) Amennyiben egy tagállami támogatás egy vállalkozás versenytársaival szembeni helyzetét erősíti a belső piacon, versenyképességét a támogatással érintettnek kell tekinteni⁽⁶⁵⁾. A repülőtér-üzembentartónál a tőkeinjekciókból származó gazdasági előny erősíti annak gazdasági helyzetét, mivel a repülőtér-üzembentartó az azzal járó beruházási költségek viselése nélkül indíthatja el vállalkozását.

⁽⁶³⁾ A C-124/10 P. sz., Bizottság kontra Électricité de France (EDF) ügyben hozott ítélet (2012) 85. pontja; a Hivatalos Lapban még nem tették közzé.

⁽⁶⁴⁾ A lipcse-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet 115. pontja.

⁽⁶⁵⁾ A T-214/95. sz., Het Vlaamse Gewest kontra Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 1998., II-717. o.).

- (299) A 6.1.1. szakaszban foglalt értékelés alapján egy repülőtér üzemeltetése gazdasági tevékenység. Versenyeznek egyrészt a repülőterek a légitársaságok és az általuk bonyolított légi utas- és teherforgalom megszerzésében, másrészt azok a repülőtér-üzembentartók, amelyek egy adott repülőtér üzemeltetésére szóló megbízást kívánják elnyerni. A Bizottság hangsúlyozza továbbá, hogy különösen a szállítmányozók, a légi teherszállításra szakosodott légitársaságok, valamint a személyszállítással foglalkozó légitársaságok és a charterszolgáltatók esetében az eltérő vonzaskörzetekben és tagállamokban található repülőterek szintén versenyben állhatnak egymással e légitársaságok megszerzéséért.
- (300) A Törvényszék megállapította, hogy a lipcse-hallei repülőtér versenyben áll más tagállamok repülőtereivel, így különösen Brüsszel (Belgium) és Vatry (Franciaország) repülőterével, főként a teherjáratok terén.⁽⁶⁶⁾ A lipcse-hallei repülőtér ezenkívül jelenleg mintegy 890 000 tonna légiút kezel, ezzel Németország második legnagyobb légi teherszállítást végző repülőtere.
- (301) Németország közölte, hogy a lipcse-hallei repülőtér és a Németország más légi teherszállítást végző repülőtere közötti verseny korlátozott, mivel a lipcse-hallei repülőtérrel versenyző nagy német légi teherszállítási központok (Frankfurt am Main, München és Köln-Bonn) kapacitásai szűkösek, vagy éjszakai repülési korlátozások alá esnek.
- (302) Németország szerint a lipcse-hallei repülőtér nem áll versenyben Európa más légi teherszállítást végző repülőtereivel sem, főként a brüsszeli és a vatry-i repülőtérrel. Vatry kapcsán Németország felhívta a figyelmet arra, hogy a vatry-i repülőtér igen kis repülőtér, továbbá kiemelte, hogy 2010-ben a lipcse-hallei repülőtér légiáru-forgalma több mint 80-szorosa volt a francia repülőtérének. A brüsszeli repülőtérrel kapcsolatban Németország kifejtette, hogy míg a lipcse-hallei repülőtér légiáru-forgalma az elmúlt években nőtt, Brüsszelé ugyanebben az időszakban visszaesett. Németország hozzátette továbbá, hogy a brüsszeli repülőtér jelentős éjszakai repülési korlátozás alá esik, ami szűkíti a versenyt.
- (303) A harmadik felek észrevételei alapján a Bizottság megállapítja, hogy a lipcse-hallei repülőteret különböző nemzetközi légi fuvarozási vállalkozások használják, pl. a Wirtschaftsallianz a SALIS projekt keretében, továbbá a Jade Cargo, a Volga-Dnepr, a Baring stb. A lipcse-hallei repülőtér emellett a DHL európai központja is. A bejelentett infrastrukturális intézkedések a repülőtér infrastruktúrájának további bővítésére irányulnak annak érdekében, hogy az a maximális felszállósúlyra vonatkozó korlátozások nélkül szolgálhassa ki a nagyobb repülőgépeket. Ezzel kapcsolatban a Bizottság megállapítja továbbá, hogy a repülőtér két futópályát üzemeltet (a déli és az északi futópályát, amelyek hossza 3 600 méter).
- (304) A fentiek alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az a gazdasági előny, amelyhez az FLH juthat a lipcse-hallei repülőtér különböző fejlesztési és bővítési célú infrastrukturális projektjeinek finanszírozására irányuló tőkeinjekciók révén, erősíti pozícióját a repülőtéri szolgáltatást nyújtók uniós piacán működő versenytársaival szemben, különösen a teherszállítás terén.
- (305) A Bizottság megítélése szerint tehát a vizsgált állami finanszírozás torzíja a versenyt vagy azzal fenyeget, és érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.

6.3.5. Következtetés

- (306) A (278)–(305) preambulumbekkezdésekben bemutatott szempontokra tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az FLH-nak tőkeinjekciók formájában nyújtott állami finanszírozás az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősül.

6.4. A TÁMOGATÁS JOGSZERŰSÉGE

- (307) Az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése alapján a tagállamoknak értesíteniük kell a Bizottságot minden támogatás nyújtására és módosítására irányuló szándékról, és a tervezett intézkedéseket csak a bejelentési eljárásra vonatkozó végső határozatot követően hajthatják végre.
- (308) Mivel a tőkeinjekciókat a Bizottság határozatától tették függővé és még nem bocsátották az FLH rendelkezésére, a Bizottság megítélése szerint Németország betartotta az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében foglalt tilalmat⁽⁶⁷⁾.

6.5. A TÁMOGATÁS ÖSSZEEGYEZTETHETŐSÉGE

6.5.1. Az alkalmazandó jogi keret

- (309) Mivel az FLH javára tervezett tőkeinjekciók állami támogatásnak minősülnek, a Bizottságnak meg kell vizsgálnia, hogy a (306) preambulumbekkezdésben meghatározott támogatás a belső piaccal összeegyeztethető-e.

⁽⁶⁶⁾ A lipcse-hallei repülőtérre vonatkozó ítélet 93. pontja és a 2008/948/EK határozat (8) preambulumbekkezdése.

⁽⁶⁷⁾ A T-109/01. sz., *Fleuren Compost kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EBHT 2004., II-127. o.).

- (310) Az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdése bizonyos kivételeket állapít meg az (1) bekezdésben megfogalmazott azon általános szabály alól, hogy az állami támogatás a belső piaccal összeegyeztethetetlen. A szóban forgó támogatás az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján vizsgálható, amely szerint a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető „az egyes gazdasági tevékenységek vagy gazdasági területek fejlődését előmozdító támogatás, amennyiben az ilyen támogatás nem befolyásolja hátrányosan a kereskedelmi feltételeket a közös érdekekkel ellentétes mértékben.”
- (311) Ebben az összefüggésben a 2014. évi légi közlekedési iránymutatás határozza meg azt a keretet, amely alapján vizsgálható, hogy a repülőtereknek nyújtott támogatások az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében megengedhetőnek nyilváníthatók-e.
- (312) A 2014. évi légi közlekedési iránymutatás szerint a Bizottság az iránymutatásban foglalt elveket fogja alkalmazni 2014. április 4-ét követően valamennyi bejelentett beruházási támogatásra vonatkozóan, amelyek tekintetében határozatot kell hoznia, még akkor is, ha a projekteket ezen időpont előtt jelentették be⁽⁶⁸⁾.
- (313) A Bizottság a (308) preambulumbekkezdésben már megállapította, hogy a 2014. április 4-ét megelőzően évente és közvetlenül végrehajtott tőkeinjekciók nem minősülnek jogszerűtlen állami támogatásnak.
- (314) A vizsgált ügy vonatkozásában azonban a Bizottság megállapítja, hogy a több mint 800 000 tonnás áruforgalmat bonyolító lipcse-hallei repülőtér árufuvarozásra szakosodott repülőtér. A Bizottság megállapítja továbbá, hogy a szóban forgó intézkedések a repülőtérnek az árufuvarozási piacra való belépésével kapcsolatos stratégiájához kapcsolódnak.
- (315) A 2014. évi légi közlekedési iránymutatás 22. pontja szerint a Bizottság még nem rendelkezik elegendő tapasztalattal az árufuvarozásra szakosodott repülőtereknek nyújtott támogatás összeegyeztethetőségének értékelésében ahhoz, hogy képes legyen gyakorlatának külön összeegyeztethetőségi feltételek formájában történő összegzésére. Ezért a vállalkozások e kategóriájára vonatkozóan a Bizottság a 2014. évi légi közlekedési iránymutatás 5. szakaszában meghatározott közös összeegyeztethetőségi elveket fogja alkalmazni eseti elemzések alapján.

6.5.2. Az összeegyeztethetőség vizsgálata

- (316) Annak értékelésére, hogy egy állami támogatási intézkedés a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető-e az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében, a Bizottság általában azt elemzi, hogy a támogatási intézkedés kialakítása biztosítja-e azt, hogy a közös érdekű célkitűzés elérését elősegítő pozitív hatás meghaladja a kereskedelemre és a versenyre gyakorolt potenciálisan negatív hatásait.
- (317) Az állami támogatások uniós szabályozásának korszerűsítéséről szóló közlemény⁽⁶⁹⁾ valamennyi támogatási intézkedés összeegyeztethetőségének a Bizottság által elvégzett értékelésében alkalmazható közös elvek azonosítására és meghatározására szólít fel. Bármely támogatási intézkedés az alábbi feltételek egyidejű teljesülése esetén tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdése értelmében:
- a) jól meghatározott közös érdekű célkitűzésekhez való hozzájárulás;
 - b) az állami beavatkozás szükségessége;
 - c) a támogatási intézkedés megfelelősége;
 - d) ösztönző hatás;
 - e) a támogatás arányossága (minimumra korlátozott támogatás);
 - f) a tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése;
 - g) a támogatás átláthatósága: A tagállamoknak, a Bizottságnak, a gazdasági szereplőknek és az érdekelt nyilvánosságoknak könnyen hozzá kell férniük a vonatkozó jogszabályokhoz és az azok alapján odaítélt támogatásokkal kapcsolatos lényeges információkhoz a 2014. évi légi közlekedési iránymutatás 8.2. szakaszban meghatározottak szerint.

6.5.2.1. Jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez való hozzájárulás

- (318) Az állami támogatási intézkedésnek közös érdekű célkitűzésre kell irányulnia az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdésével összhangban. A repülőtereknek nyújtott beruházási támogatás akkor minősül közös érdekű célkitűzéshez való hozzájárulásnak, ha: i. fokozza a polgárok mobilitását és javítja a régiók összeköttetését az Unión belüli járatok hozzáférési pontjainak létrehozása által; vagy ii. enyhíti az Unió legfontosabb légi csomópontjain kialakuló légi forgalmi torlódásokat; vagy iii. elősegíti a regionális fejlődést.

⁽⁶⁸⁾ A 2014. évi légi közlekedési iránymutatás 173. pontja.

⁽⁶⁹⁾ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Az állami támogatások uniós szabályozásának korszerűsítése, COM(2012) 209 final.

- (319) E határozat tárgyát képező tőkeinjekciók célja a légiáru-fuvarozásra szakosodott lipcse-hallei repülőtérén végrehajtott infrastrukturális intézkedések finanszírozása. Németország közlése szerint a légi fuvarozási szektor, különösen az expressz szolgáltatások üzletága, erőteljes növekedést mutat. Németország kijelentette továbbá, hogy három nagy légi fuvarozási központjában – Frankfurt am Main, München és Köln-Bonn – azonban éjszakai repülési korlátozások vannak érvényben. Ezzel összefüggésben közölte, hogy a Szövetségi Közigazgatási Bíróság 2012. április 4-i ítélete értelmében a Frankfurt am Main-i repülőtér a továbbiakban nem bonyolíthat éjszakai légi forgalmat. Hozzátette, hogy ennek következtében az FLH elősegíti a Németországban a légiáru-szállítás terén tapasztalható súlyos kapacitáshiány kezelését.
- (320) Ezt kiegészítette azzal, hogy a projekt a repülőtér fejlesztéséről szóló stratégia része, amely a 2004-es transzeurópai közlekedési hálózatra vonatkozó (2020-ig tartó) áttekintő tervben „közösségi hálózati pontként” szerepel. A lipcse-hallei repülőtér Közép-Németországban található (a transzeurópai közlekedési hálózat és a páneurópai folyosó öt főútvonalának közelében), két szövetségi autópálya találkozási pontjában, amelyek Észak- és Dél-Európát (A9), valamint Nyugat- és Kelet-Európát (A14) kötik össze. Ezenkívül összeköttetéssel rendelkezik a vasúti és közúthálózathoz.
- (321) Ezenkívül Németország szerint az Európa közepén található repülőtér 100 km-es körzetben közel 7 millió fős piaccal és vasúti és közúti összeköttetéssel, továbbá ebből adódóan nagy növekedési potenciállal rendelkezik. A (319) preambulumbekkezdés szerint a légi fuvarozások szektora jelentős ütemű növekedést mutat (a nemzetközi utasforgalomban az átlagos növekedés 2007 és 2011 között körülbelül 5,0 % volt, a légi fuvarozás esetében 4,3 %) ⁽⁷⁰⁾. Az éjszakai repülési korlátozások azonban korlátot szabnak az aktuális repülőtéri kapacitásoknak (lásd a (319) preambulumbekkezdést).
- (322) A (319) preambulumbekkezdés említette, hogy a repülőtér áruforgalmában fokozatos, de jelentős növekedés várható. Az áruforgalom kapcsán Németország kijelentette, hogy más repülőterekkel összehasonlítva a lipcse-hallei repülőtér folyamatos növekedést ér el (2007-ben a feldolgozott rakomány mennyisége 101 364 tonna volt, amely 2008-ban 442 453, 2009-ben 524 084, majd 2010-ben 663 059 tonnára nőtt). Állítását kiegészítve Németország rámutatott, hogy a légi teherszállítás forgalma 2009-ben 18,5 %-kal, míg 2010-ben 26,5 %-kal nőtt. Németország szerint az áruforgalomban további növekedés várható. Erre vonatkozóan Németország közölte, hogy 2020-ra a repülőterén évente várhatóan mintegy 820 000 tonna légiárut kezelnek majd ⁽⁷¹⁾. Németország azonban hozzátette, hogy az előrejelzés már 2015-ben teljesül ⁽⁷²⁾. A légi fuvarozás tekintetében is emelkedés várható, mindekelőtt más német repülőterek (többek között a Frankfurt am Main-i repülőtér) éjszakai repülési korlátozásai miatt.
- (323) A Bizottság megjegyzi, hogy a projekt megvalósítása kedvezően érintheti az egész régiót, és kedvezően befolyásolhatja annak gazdasági és társadalmi fejlődését. Németország közölte, hogy a repülőterén jelenleg 133 vállalkozás folytat tevékenységet, amelyek 2010-ben összesen 5 106 főt foglalkoztattak (ez 2009-hez képest 14,4 %-os növekedést jelent). Németország hozzátette, hogy a beruházási projekt révén különösen javul a régió külső összeköttetése, a beruházók és a látogatók számára pedig vonzóbbá válik. A Bizottság szerint ezt a harmadik felek észrevételei is alátámasztották (lásd a 4. szakaszt). Ezenkívül a beruházásnak várhatóan kedvező hatása lesz a foglalkoztatásra, mivel a lipcse-hallei régióban az országos átlagnál (6,9 %) lényegesen magasabb a munkanélküliség aránya (Szászországban 10,3 %, Szász-Anhalt tartományban 11,2 %).
- (324) A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az infrastruktúra építése és üzemeltetése jól meghatározott közös érdekű célkitűzéshez – egy magas szállítási aránnyal rendelkező repülőtérnek a vonatkozó közösségi politika szerinti, a regionális szempontokat figyelembevevő fejlesztéséhez – járul hozzá, így az összeegyeztethetőségi kritérium ebben az esetben teljesül.

6.5.2.2. Az állami beavatkozás szükségessége

- (325) Az állami támogatási intézkedésnek olyan helyzetre kell irányulnia, amikor a támogatás olyan lényegi fejlődést eredményez, amelyet a piac önmagában nem tud megvalósítani, például piaci hiányosság felszámolása, illetve egyenlőséggel vagy kohézióval kapcsolatos aggály kezelése révén.

⁽⁷⁰⁾ IATA-prognózis, Utas- és légi szállítási forgalom 2007–2011., 2007. október.

⁽⁷¹⁾ 2011 előtti becslések alapján.

⁽⁷²⁾ 2011. évi becslések alapján.

- (326) Németország közölte, hogy a lipce-hallei repülőtér történelmi okokból beruházási lemaradás tapasztalható. Arra az álláspontra helyezkedett, hogy a finanszírozás a támogatás összege és intenzitása tekintetében is a szükséges és a jogszabályban rögzített minimumra korlátozódik. Ezenkívül Németország szerint az intézkedések hosszú távú infrastrukturális beruházásokra irányulnak, amelyek a légi fuvarozás és személyszállítás jövőbeli bővülése miatt jelentkező repülőtéri igényeket elégítik ki. Németország azzal érvelt, hogy az intézkedések sem terjedelmükben, sem költségük tekintetében nem aránytalanok. Kijelentette, hogy a költségeket az alapos előzetes tervezésnek és költségbecslésnek köszönhetően a minimálisra csökkentették. Németország véleménye szerint az állami finanszírozás további csökkentése nem lehetséges, mivel az ilyen nagyságrendű infrastruktúrát a repülőtér-üzembentartók nem képesek saját forrásaikból finanszírozni.
- (327) Németország azzal érvelt, hogy a szolgáltatások bevételei nem fedezik az infrastruktúra kiépítésének költségeit, amit finanszírozási hiánnyal és kontrafaktuális elemzéssel támasztott alá.
- (328) A Bizottság megállapítja, hogy a támogatás lényeges javulást eredményez a beruházási projekt szempontjából, amelyet a piac maga nem képes biztosítani, így állami beavatkozás szükséges.

6.5.2.3. A támogatási intézkedés megfelelősége

- (329) A támogatási intézkedésnek megfelelő szakpolitikai eszköznek kell lennie a közös érdekű célkitűzés kezeléséhez.
- (330) A 6.5.2.2. szakaszban írtak szerint Németország bizonyította, hogy a projekt tőkeinjekció útján történő finanszírozása megfelelő eszköz arra, hogy a lipce-hallei repülőtér infrastruktúráját javítsa. Más kevésbé torzító hatású támogatási formával a szükséges infrastrukturális munkálatok finanszírozása nem volna biztosítható.
- (331) A Bizottság arra a következtetésre jut, hogy a szóban forgó támogatási intézkedés megfelelő szakpolitikai eszköz.

6.5.2.4. Ösztönző hatás

- (332) A támogatásnak oly módon kell megváltoztatnia az érintett vállalkozások magatartását, hogy azok olyan több-lettevékenységekbe kezdjenek, amelyeket támogatás nélkül nem, vagy csak korlátozott mértékben, másképpen vagy más helyszínen végeznének.
- (333) Egy egyedi beruházás munkálatai csak a támogatást nyújtó hatósághoz benyújtott támogatásigénylés benyújtását követően kezdhetők meg. Ha a munkálatok a támogatásigénylő formanyomtatvány támogatást nyújtó hatósághoz történő benyújtása előtt megkezdődnek, akkor az adott egyedi beruházással kapcsolatban odaítélt támogatás nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek.
- (334) Németország úgy nyilatkozott, hogy a munkálatok a támogatásigénylő formanyomtatvány támogatást nyújtó hatósághoz történő benyújtása előtt nem kezdődtek meg. Ebből a Bizottság arra következtet, hogy az erre vonatkozó feltétel teljesül.
- (335) Másodszor, egy repülőtér érintő beruházási projekt önmagában is gazdaságilag vonzó lehetőségnek minősülhet. Ezért ellenőrizni kell, hogy az adott beruházást nem valósították volna meg, illetve nem azonos mértékben valósították volna meg állami támogatás nélkül. Amennyiben ez igazolható, a Bizottság úgy fogja tekinteni, hogy a támogatási intézkedés ösztönző hatással bír.
- (336) Az ösztönző hatást a kontrafaktuális elemzés útján azonosítják, amely a célzott tevékenység támogatással és támogatás nélkül megvalósuló szintjét hasonlítja össze.
- (337) Amennyiben nem ismeretes konkrét kontrafaktuális forgatókönyv, feltételezhető az ösztönző hatás azokban az esetekben, amikor úgynevezett „beruházási kiadás finanszírozási rése” tapasztalható, azaz amikor az előzetes üzleti terv alapján különbség áll fenn az állóeszköz-beruházás élettartama alatt felmerülő pozitív és negatív pénzforgalom (köztük a beruházás bekerülési értéke) között, nettó jelenértéken számítva ⁽⁷³⁾.
- (338) A vizsgált ügyben Németország a finanszírozási hiányra vonatkozó számítást nyújtott be, amelyben legalább 142,1 millió EUR finanszírozási hiányt állapított meg (lásd az 5. és a 6. táblázatot). A kontrafaktuális forgatókönyv-elemzés alapján megállapítható, hogy ha az infrastrukturális beruházásokat teljes egészükben hitelből finanszíroznák, akkor a repülőtér nem tudná biztosítani a szükséges finanszírozást.
- (339) Ebből a Bizottság arra következtet, hogy a beruházási támogatás ösztönző hatással jár.

⁽⁷³⁾ Ez nem zárja ki annak figyelembevételét, hogy a jövőbeni nyereségek ellensúlyozhatják a kezdeti veszteségeket.

6.5.2.5. A támogatás arányossága (minimumra korlátozott támogatás)

- (340) A támogatás összegének az érintett térségben a többletberuházások vagy többlettevékenységek ösztönzéséhez szükséges minimumra kell korlátozódnia.
- (341) Annak érdekében, hogy a repülőterek részére nyújtott beruházási támogatás arányos legyen, annak a támogatott projekt/tevékenység megvalósításából eredő járulékos költségekre (a többletbevétel nettó leszámolására) kell korlátozódnia, és nem terjedhet ki azon járulékos költségekre, amelyek a kontrafaktuális forgatókönyv szerinti, azaz a támogatás elmaradása esetén a kedvezményezett által megvalósítandó alternatív projektből/tevékenységből erednek. Amennyiben nem ismeretes konkrét kontrafaktuális forgatókönyv, annak érdekében, hogy a támogatás összege arányos legyen, nem haladhatja meg a beruházási projekt finanszírozási hiányát (az úgynevezett „beruházási kiadás finanszírozási részét”), amelyet az előzetes üzleti terv alapján a beruházás élettartama során előforduló pozitív és negatív pénzforgalom (a beruházási költségeket is beszámítva) különbözetének nettó jelenértékeként kell meghatározni. Beruházási támogatás esetén az üzleti tervnek le kell fednie az eszköz gazdasági célú hasznosításának időtartamát.
- (342) A támogatási intenzitás semmilyen esetben nem haladhatja meg a beruházási projekt tényleges finanszírozási hiányát.
- (343) A 6.5.2.2. és 6.5.2.3. szakaszban írtaknak megfelelően Németország a bejelentett projekt 142,1 millió EUR összegű finanszírozási hiányára vonatkozó kiegészítő számítást nyújtott be, amely 75 %-os támogatási intenzitást indokolna (lásd a 6. táblázatot) abban az esetben, ha a tőkeinjekciókat a beruházások megvalósításával párhuzamosan hajtották volna végre. Mivel azonban a tőkeinjekciókat csak a Bizottság 2014. évi jóváhagyása után hajtják végre, a Németország által meghatározott finanszírozási hiány 166,9 millió EUR, amely 88,1 %-os támogatási intenzitást indokol (lásd az 5. táblázatot).
- (344) Mivel a fuvarozási repülőterek esetében nincs maximális megengedhető támogatási intenzitás, a támogatás intenzitása legfeljebb a beruházási projekt finanszírozási hiányának felelhet meg. Ebből a Bizottság arra következtet, hogy a támogatás összege arányos és a szükséges minimumra korlátozódik.

6.5.2.6. A tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre gyakorolt indokolatlan negatív hatások elkerülése

- (345) A támogatás negatív hatásait megfelelően korlátozni kell annak érdekében, hogy az intézkedés összesített egyenlege pozitív legyen.
- (346) A versenytorzulások további korlátozása érdekében a repülőtérnek – a támogatásban részesült beruházást is beleértve – valamennyi potenciális használó előtt nyitva kell állnia, és nem tartható fenn egy konkrét használó számára. Fizikailag korlátozott kapacitás esetén az allokálást érvényes, objektív, átlátható és megkülönböztetésmentes kritériumok alapján kell végezni.
- (347) Németország közölte, hogy az intézkedések által a tagállamok közötti versenyre és kereskedelemre gyakorolt hatások összesített egyenlege pozitív. Ezzel kapcsolatban Németország először megerősítette, hogy az új infrastruktúrát valamennyi potenciális felhasználó (légitársaságok és légi fuvarozási vállalkozások) részére egységesen és megkülönböztetés nélkül rendelkezésre bocsátják.
- (348) Másodszor, Németország közölte, hogy a szóban forgó infrastrukturális intézkedések nem expanzív jellegűek. A lipcse-hallei repülőtér versenytársait érő potenciális hatásokat illetően Németország kijelentette, hogy a lipcse-hallei repülőtér közelében található repülőterek nem szakosodtak légi fuvarozásra. Ezenkívül Altenburg-Nobitz, Berlin Brandenburg, Drezda, Erfurt, Hof, Magdeburg, Magdeburg-Cochstedt és Prága repülőtereit illetően Németország kifejtette, hogy a felsorolt repülőterek közül egyeseknél a földrajzi távolságok túl nagyok, a repülőterek más gazdasági régióban találhatók, a vonzáskörzetük eltérő, vagy méretük igen kicsi.
- (349) Más légi teherszállítást végző repülőtereivel kapcsolatban Németország kijelentette, hogy a köztük és a lipcse-hallei repülőtér közötti verseny korlátozott, mivel az utóbbival versenyző nagy német légi teherszállítási központok (Frankfurt am Main, München és Köln-Bonn) kapacitásai szűkösek, vagy éjszakai repülési korlátozások alá esnek.
- (350) Németország szerint a lipcse-hallei repülőtér nem áll versenyben Európa más légi teherszállítást végző repülőtereivel sem, főként a brüsszeli és a vetry-i repülőtérrel. Vetry kapcsán Németország felhívta a figyelmet arra, hogy a vetry-i repülőtér igen kis repülőtér, továbbá kiemelte, hogy 2010-ben a lipcse-hallei repülőtér légiáru-forgalma több mint 80-szorosa volt a francia repülőtérének. A brüsszeli repülőtérrel kapcsolatban Németország kifejtette, hogy míg a lipcse-hallei repülőtér légiáru-forgalma az elmúlt években nőtt, Brüsszelé ugyanebben az időszakban visszaesett. Németország hozzátette továbbá, hogy a brüsszeli repülőtér jelentős éjszakai repülési korlátozás alá esik, ami szűkíti a versenyt.

- (351) Ebből a Bizottság arra következtet, hogy a támogatás negatív hatásai kellőképpen korlátozottak. Következésképpen a Bizottság megállapítja, hogy az összeegyeztethetőségi feltétel teljesül.

6.5.2.7. A támogatás átláthatósága

- (352) A Bizottság emlékezteti Németországot a 2014. évi légi közlekedési iránymutatás 8.2. szakaszában előírt nyújtott támogatások közzétételével kapcsolatos átláthatósági kötelezettségekre.

6.5.3. Következtetés

- (353) A fentiekre tekintettel a Bizottság megállapítja, hogy az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti közös összeegyeztethetőségi feltételek ebben az ügyben maradéktalanul teljesülnek.
- (354) Az elvégzett vizsgálat eredményeire tekintettel a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az intézkedés az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethető a belső piaccal, amennyiben az a beruházási projekt finanszírozási hiányának finanszírozására korlátozódik.

7. KÖVETKEZTETÉS

- (355) A 6.1.1. szakaszban foglalt megállapítás alapján az FLH az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vállalkozásnak minősül. A 6.1.2. szakaszban foglalt értékelés alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az M5 (Új tűzvédelmi állomásépület), M9 (Tűzvédelmi eszközök) és M8 (Helikopter-repülőtér) intézkedések finanszírozása állami hatáskörbe tartozónak tekinthető. A 6.1.2. szakaszban foglalt értékelés alapján a valamennyi egyéb intézkedés finanszírozását az állami támogatásra vonatkozó szabályok szerint kell vizsgálni.
- (356) A 6.2.1. szakaszban bemutatott szempontokra tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az FLH tulajdonosi költségeit piaci feltételekkel nyújtották, így azok nem minősülnek az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.
- (357) A 6.3. szakaszban bemutatott szempontokra tekintettel a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az FLH-nak tőkeinjekciók formájában nyújtott állami finanszírozás az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak minősül. Mivel a tőkeinjekciókat a Bizottság határozatától tették függővé és nem bocsátották az FLH rendelkezésére, a Bizottság megítélése szerint Németország betartotta az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdésében foglalt tilalmat.
- (358) A 6.5. szakaszban foglalt értékelés alapján a Bizottság megállapítja, hogy az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti közös összeegyeztethetőségi feltételek ebben az ügyben maradéktalanul teljesülnek. Arra Bizottság tehát a következtetésre jut, hogy az intézkedések az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethetők a belső piaccal, amennyiben azok a beruházási projekt finanszírozási hiányának finanszírozására korlátozódnak.
- (359) A Bizottság tudomásul veszi, hogy 2014. június 17-én Németország kivételes hozzájárulásáról tájékoztatta a Bizottságot a jelen határozat angol nyelven történő elfogadására vonatkozóan,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Flughafen Leipzig/Halle GmbH részére nyújtott tulajdonosi kölcsönök nem minősülnek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak.

2. cikk

(1) A Flughafen Leipzig/Halle GmbH javára végrehajtott tőkeinjekciók nem minősülnek az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásnak, amennyiben azok olyan állami hatáskörbe tartozó költségeket fedeznek, amelyek térítésére a repülőtér-üzembentartó a LuftSiG 8. §-ának (3) bekezdése alapján jogosult, továbbá amennyiben azok a helikopter-repülőtér költségeit fedezik.

(2) Amennyiben a Flughafen Leipzig/Halle GmbH javára végrehajtott tőkeinjekciók a beruházási projekt finanszírozási hiányára korlátozódnak, és nem fedezik az (1) bekezdésben meghatározott állami hatáskörbe tartozó költségeket, azok olyan állami támogatásnak minősülnek, amely az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethető a belső piaccal.

(3) Amennyiben a tőkeinjekciók összege meghaladja az (1) és (2) bekezdésben a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánított összegeket, azok olyan állami támogatásnak minősülnek, amely az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. cikke (3) bekezdésének c) pontja alapján összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

3. cikk

Ennek a határozatnak a Németországi Szövetségi Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2014. július 23-án.

a Bizottság részéről
Joaquín ALMUNIA
alelnök

A BIZOTTSÁG (EU) 2015/1470 HATÁROZATA**(2015. március 30.)****a Románia által nyújtott SA.38517 (2014/C) (korábbi 2014/NN) számú állami támogatásról 2013. december 11-i választottbíróági ítélet a Micula kontra Románia ügyben***(az értesítés a C(2015) 2112. számú dokumentummal történt)***(Csak a román nyelvű szöveg hiteles)****(EGT-vonatkozású szöveg)**

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére ⁽¹⁾,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felhívta az érdekelt feleket, hogy a fent említett rendelkezés(ek)nek megfelelően tegyék meg észrevételeiket ⁽²⁾, és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

1. AZ ELJÁRÁS

- (1) A Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központja (a továbbiakban: ICSID) védnöksége alatt létrejött választottbíróóság (a továbbiakban: a választottbíróóság) a *Micula a. o. kontra Románia* ügyben ⁽³⁾ 2013. december 11-én hozott ítéletében (a továbbiakban: az ítélet) Romániát 376 433 229 RON (kb. 82 millió EUR ⁽⁴⁾) kártérítés megfizetésére kötelezte az öt felperes (a Viorel és Ioan Micula testvérpár, és a Micula testvérek tulajdonában lévő alábbi vállalatok: S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. és S.C. Multipack; a továbbiakban együttesen: a felperesek) javára, mivel Románia a felperes beruházóval szemben nem biztosította a tisztességes és méltányos bánásmódot, így megsértette a Svéd Királyság kormánya és Románia kormánya közötti, a beruházások előmozdításáról és kölcsönös védelméről szóló megállapodás (a továbbiakban: a BIT) 2. cikkének (3) bekezdését ⁽⁵⁾. Ezenkívül a választottbíróóság úgy határozott, hogy az említett összeget az ítéletben foglaltak Románia általi teljes körű teljesítéseig kamat terheli. Románia felperesekkel szembeni tartozásának teljes összege 2013. december 11-ig elérte ezáltal a 791 882 452 RON-t (kb. 178 millió EUR ⁽⁶⁾).
- (2) A Bizottság szolgálatai 2014. január 31-i levelükben tájékoztatták a román hatóságokat, hogy az ítéletben foglaltak bármilyen módon történő teljesítése, illetve az ítélet bármilyen módon történő végrehajtása új támogatásnak minősül, így azt be kell jelenteni a Bizottságnak.
- (3) 2014. február 20-án a román hatóságok tájékoztatták a Bizottság szolgálatait, hogy az ítéletben foglaltakat részben teljesítették azzal, hogy a választottbíróóság által a felpereseknek megítélt kártérítés egy részét beszámították az egyik felperes, nevezetesen a European Food S.A. román hatóságokkal szemben fennálló adókötelezettségeibe. Az így beszámított adótartozás elérte a 337 492 864 RON-t (kb. 76 millió EUR ⁽⁷⁾). Románia továbbá felvilágosítást kért a Bizottság szolgálataitól a fennmaradó összeg természetes személyeknek (a Viorel és Ioan Micula testvérpárnak vagy bármely olyan természetes személynek, akire a követelés engedményezhető) való kifizetésének lehetőségéről.
- (4) 2014. március 12-én a Bizottság szolgálatai további tájékoztatást kértek Romániától az ítéletben foglaltak tervezett teljesítésére, illetve az ítélet tervezett végrehajtására vonatkozóan, amelyet Románia 2014. március 26-i levelében adott meg.

⁽¹⁾ Az EK-Szerződés 87. és 88. cikke helyébe 2009. december 1-jei hatállyal a Szerződés 107., illetve 108. cikke lépett. A két-két cikk lényegét tekintve azonos. E határozat alkalmazásában a Szerződés 107. és 108. cikkére való hivatkozást – adott esetben – az EK-Szerződés 87. és 88. cikkére való hivatkozásként kell érteni. A Szerződés terminológiai változtatásokat is tartalmaz, például az „a Közösség” és a „Közösség” kifejezések, továbbá azok toldalékolt alakjai helyébe az „az Unió”, illetve az „Unió” kifejezés és annak megfelelően toldalékolt alakjai, a „közös piac” kifejezés és annak toldalékolt alakjai helyébe pedig a „belső piac” kifejezés, illetve annak megfelelően toldalékolt alakjai léptek. E határozat a Szerződés szóhasználatát követi.

⁽²⁾ HL C 393., 2014.11.7., 27. o.

⁽³⁾ Az ARB/05/20 sz., Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL kontra Románia ICSID-ügy, 2013. december 11-i jogerős ítélet.

⁽⁴⁾ Az Európai Központi Bank 2013. december 11-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,45 RON.

⁽⁵⁾ A BIT 2003. április 1-jén lépett hatályba.

⁽⁶⁾ Lásd a 4. lábjegyzetet.

⁽⁷⁾ Az Európai Központi Bank 2014. január 15-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,52 RON.

- (5) A Bizottság szolgálatai 2014. április 1-jén felhívták a román hatóságok figyelmét arra a lehetőségre, hogy a Bizottság felfüggesztő rendelkezést bocsáthat ki annak érdekében, hogy a további összeegyeztethetetlen állami támogatások kifizetésének megszüntetését biztosítsa, és arra kérte Romániát, hogy tegye meg ezzel kapcsolatos észrevételeit. Románia 2014. április 7-i levelében kijelentette, hogy nem kíván észrevételeket tenni azzal kapcsolatban, hogy a Bizottságnak lehetősége van felfüggesztő rendelkezés kibocsátására.
- (6) A Bizottság 2014. május 26-i levelében tájékoztatta Romániát, hogy felfüggesztő rendelkezést (a továbbiakban: a felfüggesztő rendelkezés) hoz a 659/1999/EK tanácsi rendelet⁽⁸⁾ 11. cikkének (1) bekezdése szerint, amelynek értelmében Románia köteles az említett állami támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó végső bizottsági határozat meghozataláig minden olyan intézkedést felfüggeszteni, amely az ítélet ki nem fizetett részének teljesítéséhez, illetve végrehajtásához vezethet, mivel ez jogellenes állami támogatásnak minősülne.
- (7) 2014. október 1-jei levelében a Bizottság tájékoztatta Romániát, hogy az ítéletben foglaltak Románia által 2014 elején történt részleges teljesítése⁽⁹⁾, valamint az ítéletben foglaltak további teljesítése, illetve az ítélet további végrehajtása tekintetében a Szerződés 108. cikkének (2) bekezdése szerinti eljárás megindításáról határozott (a továbbiakban: az eljárás megindításáról szóló határozat).
- (8) A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozata 2014. november 7-én jelent meg az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ⁽¹⁰⁾. E határozattal a Bizottság felkérte az érintett feleket, hogy nyújtsák be észrevételeiket.
- (9) Románia 2014. november 26-án nyújtotta be az eljárás megindításáról szóló határozatra vonatkozó észrevételeit. A felperesek érdekelt félként 2014. december 8-án nyújtották be észrevételeiket, miután a Bizottság elutasította az észrevételeik benyújtására rendelkezésre álló időszak meghosszabbítására irányuló kérelmüket. A felperesek észrevételeit választás céljából továbbították Romániának. Románia felperesek észrevételeihez fűzött megjegyzései 2015. január 27-én jutottak el a Bizottsághoz.
- (10) A felperesek továbbá hozzáférést kértek a Bizottság és a Románia közötti minden írásbeli levélváltáshoz, amely az ügy iratai között szerepelt. A kérelmet 2014. december 19-én elutasították, és az elutasítást 2015. március 2-án megerősítették.
- (11) A román hatóságok 2015. március 9-i és 11-i levelükben tájékoztatták a Bizottságot, hogy a bíróság által kirendelt végrehajtó további 9 197 482 RON-t foglalt le a Pénzügyminisztériumtól 2015. február 5. és február 25. között, és a Pénzügyminisztérium önként átutalta a fennmaradó összeget (azaz 466 760 066 RON-t) ⁽¹¹⁾ az öt felperes nevében nyitott zárolt számlára.

2. HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

A Romániában az ország Európai Unióhoz való csatlakozása előtt alkalmazandó állami támogatási jog

- (12) 1995. február 1-jén az egyrészről az Európai Közösség (a továbbiakban: a Közösség) és tagállamai, másrészről Románia között megkötött Európa-megállapodás (a továbbiakban: Európa-megállapodás) hatályba lépett. ⁽¹²⁾ Az Európa-megállapodás célja Románia Unióhoz való csatlakozásának előkészítése volt. Az Európa-megállapodás 64. cikke (1) bekezdésének iii. pontja bármely olyan állami támogatást összeegyeztethetetlennek nyilvánított az Európa-megállapodás megfelelő működésével, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érintheti az Unió és Románia közötti kereskedelmet. Az Európa-megállapodás 64. cikkének (2) bekezdése szerint az e cikkel ellentétes bármely gyakorlatot „az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó szerződés 85., 86. és 92. cikke szabályainak alkalmazásából származó kritériumok alapján kell elbírálni” (a Szerződés jelenlegi 101., 102. és 107. cikke). Ez a „szabályok alkalmazásából származó kritériumokra” tett dinamikus hivatkozás az állami támogatásokra vonatkozó minden uniós szabályra vonatkozik, ideértve a regionális állami támogatások nyújtására vonatkozó szabályokat ⁽¹³⁾. Az uniós állami támogatási jogszabályok betartásának behatárolt kötelezettségén túlmenően az Európa-megállapodás

⁽⁸⁾ A Tanács 1999. március 22-i 659/1999/EK rendelete az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról (HL L 83., 1999.3.27., 1. o.).

⁽⁹⁾ Lásd a (3) preambulumbekendést.

⁽¹⁰⁾ Lásd a 2. lábjegyzetet.

⁽¹¹⁾ További 6 028 608 RON-t utaltak át a zárolt számlára a végrehajtási költségek ellentételezéseként.

⁽¹²⁾ HL L 357., 1994.12.31., 2. o.

⁽¹³⁾ Lásd továbbá az egyrészről az Európai Közösségek és azok tagállamai, másrészről a Románia közötti társulás létesítéséről szóló Európa-megállapodás 64. cikkének (3) bekezdése szerinti, az Európa-megállapodás 64. cikke (1) bekezdésének iii. pontjában és (2) bekezdésében és az Európa-megállapodáshoz csatolt, az Európai Szén- és Acélközösség (ESZAK) termékeiről szóló 2. jegyzőkönyv 9. cikke (1) bekezdésének iii. pontjában említett állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések alkalmazásához szükséges végrehajtó szabályok elfogadásáról szóló, 2001. április 10-i 4/2000 EU–Románia társulási tanácsi határozat végrehajtási szabályainak 2. cikkét (HL L 138., 2001.5.22., 16. o.).

69. és 71. cikke arra kötelezte Romániát, hogy nemzeti jogszabályait összhangba hozza a közösségi vívmányokkal, kifejezetten megemlítve az uniós versenyjogot, és így az annak részét képező uniós állami támogatási jogot. Ennek megfelelően az Európa-megállapodás a teljes uniós állami támogatási joganyag betartására kötelezte Romániát, és Románia elkötelezte magát ennek betartása mellett. Az Európa-megállapodás továbbá a nemzeti jogrend részét képezi, miután a nemzeti parlament a 20/1993. számú törvényben ratifikálta, és a nemzeti hivatalos közlönyben 1993. április 12-én közzétette ⁽¹⁴⁾.

- (13) Az Európa-megállapodás szerinti harmonizációs kötelezettség betartása érdekében Románia 1999-ben elfogadta az állami támogatásokról szóló, 143/1999. számú törvényt (a továbbiakban: az állami támogatási törvény), amely 2000. január 1-jén lépett hatályba. E törvény az Európa-megállapodás 64. cikkében és az uniós joggal foglaltakkal megegyező módon határozta meg az állami támogatás fogalmát. E törvény továbbá a Román Versenytanácsot ⁽¹⁵⁾ és a Román Versenyhivatalt ⁽¹⁶⁾ jelölte ki a Románia által a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások összegegyeztetettségének értékeléséért felelős, nemzeti állami támogatásokat felügyelő hatóságaiként ⁽¹⁷⁾, és a Szerződés 108. cikkének mintájára meghatározta az állami támogatások bejelentése és engedélyezése esetén követendő eljárást.

A beruházási ösztönzőkkel kapcsolatos rendszer

- (14) Románia 1998. október 2-án kihirdette a 24/1998 (a továbbiakban: EGO 24) sürgősségi kormányrendeletet, amely meghatározott befektetők számára *többek között* az alábbi ösztönzőket nyújtotta a kiszolgáltatott helyzetű régiókban:
- 6. cikk (1) bekezdés a) pontja: adott régióban való beruházás megvalósítása céljából importált vagy belföldön gyártott gépekre, szerszámokra, berendezésekre, felszerelésekre, szállítóeszközökre, értékcsökkenés alá eső egyéb árukra kivetett vámok és hozzáadottérték-adó megfizetése alóli mentesség („a gépekre létrehozott eszköz”);
 - 6. cikk (1) bekezdés b) pontja: a befektetők adott régióban történő saját termelésének megvalósításához szükséges nyersanyagokra, pótalkatrészekre és / vagy alkatrészekre kivetett vámok visszatérítése („a nyersanyagokra létrehozott eszköz”);
 - 6. cikk (1) bekezdés c) pontja: a nyereségadó megfizetése alóli mentesség azon időszak alatt, amíg a román kormány az érintett területet kiszolgáltatott helyzetű régióknak nyilvánította („a nyereségadóra létrehozott eszköz”);
- (15) A román kormány határozta meg, hogy mely régiókat és mennyi időre – amely legfeljebb 10 év lehet – kell kiszolgáltatott helyzetű régióknak nyilvánítani. A kormány 1999. március 25-i határozatában a Bihar megyei Ștei-Nucet bányászati területét tíz évre kiszolgáltatott helyzetű régióknak nyilvánította, amely határozat 1999. április 1-jén lépett hatályba.
- (16) A Román Versenytanács 2000. május 15-én elfogadta a 244/2000 határozatot, amelyben megállapította, hogy az EGO 24 szerint kínált ösztönzők közül több a verseny torzulását okozta. A határozat megállapította, hogy „[a] nyersanyagokra kivetett vámok alóli mentesség működési okokból állami támogatásnak minősül ... amely a verseny torzulásához vezet” és úgy határozott, hogy „az adott területen történő saját termelési célból szükséges importált nyersanyagokra, pótalkatrészekre és/vagy alkatrészekre kivetett vámok visszatérítését ... meg kell szüntetni.” E határozat a nemzeti regionális fejlesztési ügynökség (az EGO 24 szerinti támogatásnyújtó) által az 143/1999 törvény alapján a Versenytanács felé tett, az EGO 24 tervezett, a 75/2000 sürgősségi kormányrendelet tervezetében (a továbbiakban: EGO 75) szereplő módosításairól szóló értesítése nyomán született. A román jogalkotó a bejelentett módosítások között többek között az EGO 24 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti vámvisszatérítés (a nyersanyagokra létrehozott eszköz) saját termelési célból szükséges importált nyersanyagokra, pótalkatrészekre és/vagy alkatrészekre vonatkozó vámmentességgel való felváltását tervezte. A Versenytanács 244/2000 határozatában feltételeken engedélyezte az EGO 75 tervezetét, amennyiben a következő feltételek teljesülnek: i. az EGO 24 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti eszközöket hatályon kívül kell helyezni, és a vámvisszatérítést vámmentességgel felváltani kívánó tervezett módosítást vissza kell vonni, és ii. az EGO 24 6. cikke (1) bekezdése c) pontjának (a nyereségadóra létrehozott eszköz) tervezett módosításait kizárólag az újra befektetett nyereségre kell korlátozni.

⁽¹⁴⁾ Monitorul Oficial, 1993. április 12-i 73. sz., 1. rész.

⁽¹⁵⁾ A Versenytanács a versenyjog és állami támogatási jog területén szabályozási és nyomozati jogkörrel tevékenykedő autonóm közigazgatási hatóság volt és jelenleg is az, hasonlóan az Európai Bizottsághoz a verseny- és állami támogatási jog területén.

⁽¹⁶⁾ A Versenyhivatal a kormánynak alárendelt szakosodott hatóság volt. A Hivatal fő feladatai a következők voltak: i. vizsgálatok elvégzése és a Versenytanács határozatai és jogi rendelkezései hatékony végrehajtásának felmérése; ii. az állami szervezetek és az állami vállalkozások árképzésének felügyelete; és iii. az állami támogatások átláthatóságának biztosítása, és az állami támogatási kiadások nyomon követése és jelentése.

⁽¹⁷⁾ Az EU–Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata végrehajtási szabályainak 1. cikke a Versenytanácsot és a Versenyhivatalt jelölte ki az állami támogatások 1995. évi Európa-megállapodással való összeegyeztethetőségének felméréseért és értékeléséért felelős román szervezeteként.

- (17) Az EGO 75 2000. július 1-jén lépett hatályba. Az elfogadott EGO 75 azonban nem felelt meg a Versenytanács által a nyersanyagokra létrehozott eszköz hatályon kívül helyezésével és annak tervezett módosításának visszavonásával kapcsolatban előírt feltételeknek. Az EGO 75 ehelyett az EGO 24 6. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy módosította, hogy a nyersanyagokra létrehozott eszköz szerinti vámvisszatérítést az importált nyersanyagokra vonatkozó vámentességgel váltotta fel, ami a 244/2000 határozat közvetlen megsértését jelenti.
- (18) A Versenytanács a határozat végrehajtásának elmulasztását a Bukaresti Fellebbviteli Bíróság előtt megtámadta, amely azonban a 2001. január 12-i keresetet mint elfogadhatatlant elutasította⁽¹⁸⁾. Az elfogadhatatlanság oka az volt, hogy az EGO 75 jogalkotási, és nem közigazgatási intézkedésnek minősül, amelynek jogszerűségét a Versenytanács a 143/1999. számú törvény alapján nem vonhatja kétségbe, és a jogi rendelkezések közötti bármely ellentmondást a kormánynak és a parlamentnek kell megoldania, a bíróságok beavatkozása nélkül. Románia Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszéke ugyanazon indokok alapján – mint elfogadhatatlant – elutasította a Versenytanácsnak a Fellebbviteli Bíróság 2002. február 19-i határozatával szemben benyújtott fellebbezését⁽¹⁹⁾.
- (19) Az Európai Unió 2000 februárjában csatlakozási tárgyalásokat kezdett Romániával. A versenypolitika, ideértve az uniós állami támogatási szabályoknak való megfelelést, e tárgyalások részét képezte. Az említett tárgyalások keretében a 2001. november 21-i uniós közös álláspont megállapította, hogy „van néhány olyan létező és új összeegyeztethetetlen támogatási rendszer, amelyet nem hoztak összhangba a közösségi vívmányokkal”, ideértve „az [EGO 24 és az EGO 75] alapján biztosított eszközöket⁽²⁰⁾.”
- (20) Románia 2004. augusztus 31-én az EGO 75 által módosított EGO 24 alapján biztosított összes ösztönzőt a nyereségadóra létrehozott eszköz kivételével hatályon kívül helyezte. Az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása 2005. február 22-én lépett hatályba. Az EGO 75 által módosított EGO 24-et hatályon kívül helyező jogi aktust kísérő jelentés az alábbiakat fejtette ki: „Az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokban foglalt feltételeknek való megfelelés, valamint a versenypolitikáról szóló 6. fejezet szerinti tárgyalások lezárása érdekében az ezen a területen a közösségi vívmányokkal összeegyeztethetetlen, nemzeti jogban meghatározott állami támogatás minden formáját meg kell szüntetni, és e tekintetben a hátrányos helyzetű területekről [...] szóló, 24/1998 sürgősségi kormányrendelet 6. cikke (1) bekezdésének b), c) és e) pontjában foglalt rendelkezéseket hatályon kívül kell helyezni [...]”⁽²¹⁾

A felperesek beruházásai és az ICSID által lefolytatott választottbíróági eljárás

- (21) A felperesek a romániai Bihar megyében található Ștei-Nucet területén a 2000-es évek elején bizonyos beruházásokat valósítottak meg. Az S.C. European Food S.A vállalat 2000. június 1-jén kapott tartós befektetői tanúsítványt, míg az S.C. Starmill S.R.L és az S.C. Multipack vállalatok 2002. május 17-én kaptak tartós befektetői tanúsítványt, ami feljogosította az említett vállalatokat arra, hogy az EGO 75 által módosított EGO 24 által létrehozott rendszer előnyeiket élvezhessék a romániai Bihar megyében található Ștei-Nucet régióban az ezen időpontoktól kezdve megvalósított beruházások esetében.
- (22) Románia és Svédország 2003-ban kötötték meg a BIT-et, amely mindkét ország befektetői számára (ideértve a BIT hatálybalépése előtt megkezdett beruházásokat⁽²²⁾) bizonyos védelmi intézkedéseket biztosított a másik országban történő beruházás esetén. A BIT *többek között* biztosította az érintett beruházókkal szembeni tisztességes és méltányos bánásmódot a fogadó államban, ami az értelmezés szerint magában foglalta a befektetők bizalomvédelmét is. A BIT azt is lehetővé tette a befektetők számára, hogy valamely nemzetközi választottbíróóság előtt eljárást indítsanak, amennyiben úgy vélték, hogy a fogadó állam megsértette a BIT szerinti jogaikat. Mivel a Micula testvérek svéd állampolgársággal rendelkeznek, azt állították, hogy a Romániában megvalósított beruházásaik a BIT hatálya alá tartoznak.
- (23) Az EGO 24 szerinti beruházási ösztönzők visszavonására válaszul a felperesek 2005. július 28-án a BIT vitarendezési rendelkezéseinek megfelelően választottbíróóság felállítását kérelmezték. A választottbíróóság 2008. szeptember 24-i határozatában a felperesek kérelmét elfogadhatónak találta. A felperesek eredetileg a 2005. február 22-én visszavont, EGO 24 szerinti beruházási ösztönzők visszaállítását kérelmezték. A felperesek azonban 2009-ben, az eljárás során részben visszavonták a kérelmüket és ehelyett az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása által okozott

⁽¹⁸⁾ 26. sz. polgári jogi határozat; lásd az ítélet 219. pontját.

⁽¹⁹⁾ Lásd az ítélet 224. pontját.

⁽²⁰⁾ Az Európai Unió 2001. november 21-i közös álláspontja, CONF-RO 43/01, 4. o. Egy csatlakozni kívánó ország csatlakozási folyamata során a Bizottság rendszeresen úgy nevezett közös álláspontokat javasol, amelyeket a Tanács fogad el, és amelyekben a tagjelölt országok csatlakozási feltételeknek való megfelelése felé tett előrehaladását értékeli.

⁽²¹⁾ Az EGO 94/2004-et kísérő indokoló jelentés, 2004. augusztus 26., 12-13. o.

⁽²²⁾ A BIT 9. cikkének (1) bekezdése.

kár megtérítését kérték. A felperesek állítása szerint Románia az ösztönzők visszavonásával megsértette azzal kapcsolatos jogos elvárásukat, hogy az ösztönzők 2009. április 1-jéig érdemben elérhetőek lesznek. A felperesek szerint Románia ezáltal megsértette a velük szemben – svéd befektetőként – a BIT 2. cikkének (3) bekezdése szerint fennálló tisztességes és méltányos bánásmódra vonatkozó kötelezettségét.

- (24) A választottbírósi eljárás során a Bizottság *amicus curiae* minőségben lépett fel. A Bizottság 2009. július 20-án benyújtott beavatkozásában kifejtette, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzők: „összeegyeztethetetlenek a regionális támogatásokra vonatkozó közösségi szabályokkal. Az ösztönzők különösen nem feleltek meg a közösségi jog elszámolható költségekre és támogatási intenzitásokra vonatkozó követelményeinek. Az eszközök ezenkívül működési támogatásnak minősültek, ami a regionális támogatási szabályok szerint nem engedélyezett.”
- (25) A Bizottság megállapította továbbá, hogy „[a] Románia által megszüntetett kiváltságokat helyreállító vagy a felpereseket e kiváltságok elvesztése miatt kártérítésben részesítő bármely döntés új támogatás nyújtását eredményezné, amely nem lenne összeegyeztethető az EK-szerződéssel.” A Bizottság továbbá arról tájékoztatta a választottbíróst, hogy „[azon ítéleteket, amelyek Romániát a csatlakozási tárgyalások során a belső piaccal összeegyeztethetetlennek minősített valamely beruházási rendszer visszaállítására kötelezték,] nem lehet végrehajtani, ha ez a lépés az uniós állami támogatási politikára vonatkozó szabályokkal lenne ellentétes.”
- (26) A választottbírósi 2013. december 11-i ítéletében megállapította, hogy Románia az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonásával „megsértette a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzők” 2009. április 1-jéig „elérhetőek lesznek.”⁽²³⁾ A választottbírósi továbbá arra a következtetésre jutott, hogy a befektetők EGO 24 szerinti kötelezettségeinek az érintett ösztönzők visszavonását követő fenntartása kivételével „az ösztönzők Románia általi hatályon kívül helyezése a racionális politika megvalósítása érdekében tett ésszerű intézkedés volt.”⁽²⁴⁾ A választottbírósi ugyanakkor a továbbiakban a következőket mondta ki:⁽²⁵⁾ „[E] következtetés nem változtat a választottbírósi fenti [...] megállapításán, amely szerint Románia aláasta a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az ösztönzők 2009. április 1-ig folyamatosan elérhetőek lesznek. Ennek eredményeképpen Románia intézkedései a felperesekkel szemben tisztességtelenek vagy méltánytalanok voltak, habár azok nagyrészt a racionális politika megvalósítása érdekében megfelelően szűkre szabottak voltak.”

A választottbírósi elemzését a következőképpen fejezte be:⁽²⁶⁾ „[A]záltal, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzőket 2009. április 1. előtt hatályon kívül helyezte, Románia nem járt el ésszerűtlenül vagy rosszhiszeműen (kivéve, hogy [Románia] ésszerűtlenül járt el azáltal, hogy az ösztönzők megszüntetése után is fenntartotta a befektetők kötelezettségeit). A választottbírósi azonban többségi szavazással úgy határozott, hogy Románia megsértette a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az ösztönzők lényegében azonos formában 2009. április 1-jéig elérhetőek lesznek. Románia ezenkívül nem járt el átlátható módon, mivel nem értesítette kellő időben a felpereseket arról, hogy a rendszert annak meghatározott lejárata előtt megszünteti. Ennek eredményeképpen a választottbírósi megállapítja, hogy Románia elmulasztotta a felperes „beruházóval szembeni tisztességes és méltányos bánásmód biztosítását” a BIT 2. cikkének (3) bekezdése értelmében.”

- (27) A választottbírósi továbbá kártérítés megfizetésére kötelezte Romániát⁽²⁷⁾. A választottbírósi összesen 376 433 229 RON-t és kamatokat ítélt meg a felpereseknek. A kártérítés az alábbiak szerint kerül megállapításra: a választottbírósi megállapította, hogy Romániának a felpereseknek 85,1 millió RON⁽²⁸⁾ kártérítést kell fizetnie a cukor esetében megemelkedett költségek miatt (amelyek behozataláért a felpereseknek behozatali vámot kellett fizetnie a nyersanyagokra létrehozott eszköz visszavonása után), 17,5 millió RON⁽²⁹⁾ kártérítést kell fizetnie a cukortól és PET-től eltérő nyersanyagok esetében megemelkedett költségek miatt⁽³⁰⁾, 18,1 millió RON⁽³¹⁾ kártérítést kell fizetnie a cukor alacsonyabb árakon való felhalmozására vonatkozó lehetőség elvesztése miatt, továbbá 255,7 millió RON⁽³²⁾ kártérítést kell fizetnie a késztermékek meghiúsult eladása miatt elmaradt haszon után. Ezenkívül a választottbírósi kamat (ROBOR plusz 5 %) fizetésére utasította Romániát, amelyet a cukor és

⁽²³⁾ Az ítélet 725. pontja.

⁽²⁴⁾ Az ítélet 827. pontja.

⁽²⁵⁾ Lásd a 24. lábjegyzetet.

⁽²⁶⁾ Az ítélet 872. pontja.

⁽²⁷⁾ Az ítélet 875. és azt követő pontjai.

⁽²⁸⁾ Ezt az összeget a 2005. február 22. és 2009. március 31. közötti behozatal alapján számítják ki.

⁽²⁹⁾ Lásd a 28. lábjegyzetet.

⁽³⁰⁾ A felperesek a PET esetében megemelkedett költségek miatt kártérítést kértek. A választottbírósi azonban ezt a kérelmet azon az alapon elutasította, hogy a felperesek a PET-behozatal tekintetében sosem részesültek előnyben a nyersanyagokra létrehozott eszközökből.

⁽³¹⁾ Ezen összeget az importált cukor után kivetett azon behozatali vám alapján számítják ki, amely elkerülhető lett volna, hogyha a felperesnek az EGO tervezett lejárata (azaz 2009. április 1.) előtt lehetősége lett volna cukor felhalmozására. A referenciaérték a 2004/2005. évi készleteken alapul.

⁽³²⁾ Az elmaradt hasznot az üdítőitalok és cukortartalmú egyéb termékek piaci részesedésének elvesztése alapján a 2004–2008 közötti időszakra számítják ki. A felperesek azt állítják, hogy az EGO szerinti ösztönzők visszavonása következtében megemelkedett költségek magasabb árakhoz és ezáltal alacsonyabb piaci részesedésekhez vezettek.

egyéb nyersanyagok megemelkedett költségei tekintetében 2007. március 1-től, a cukor felhalmozására vonatkozó lehetőség elvesztése tekintetében 2009. november 1-től, míg az elmaradt haszon tekintetében 2008. május 1-től számítanak fel. Az ítélet kihirdetésének napján a felpereseknek fizetendő főösszeg és kamat 791 882 452 RON-t tett ki, a táblázatban bemutatott módon.

Az ítélet szerint a felpereseknek megítélt kártérítés és kamat

Megítélt kártérítés	Összeg (RON)	A kamat kiszámításának kezdő időpontja
A cukor esetében megemelkedett költségek	85 100 000	2007. március 1.
A cukortól és PET-től eltérő nyersanyagok esetében megemelkedett költségek	17 500 000	2007. március 1.
A cukor felhalmozásának elszalasztott lehetősége	18 133 229	2009. november 1.
A késztermékek értékesítése után elmaradt haszon	255 700 000	2008. május 1.
ÖSSZESEN	376 433 229	A kamattal együtt számított össz-költség 2013. december 11-én: 791 882 452 RON

A hatályon kívül helyezésre vonatkozó ICSID-eljárás

- (28) Románia az államok és más államok állampolgárai között keletkező beruházási viták rendezéséről szóló, 1965. március 18-i egyezmény (a továbbiakban: ICSID-egyezmény) 52. cikke alapján 2014. április 18-án kérelmet nyújtott be egy *ad hoc* bizottsághoz az ítélet hatályon kívül helyezésére vonatkozóan. Románia kérelmét az említett eljárásra alkalmazandó eljárási szabályok miatt nem nyújtotta be a Bizottsághoz. Azonban kiderült, hogy Románia kérelmében az *ad hoc* bizottságot az ítélet végrehajtásának felfüggesztésére kérte addig, amíg a Bizottság a hatályon kívül helyezésre vonatkozó kérelemről nem határozott. Románia 2014. augusztus 18-i levelében arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az *ad hoc* bizottság 2014. augusztus 7-i végzésében engedélyezte az ítélet végrehajtásának felfüggesztését azzal a feltétellel, hogy Románia egy hónapon belül az alábbi biztosítékokat nyújtja: „Románia bármely feltétel nélkül, (ideértve a(z) [uniós] jogszabályokat vagy határozatokat) kötelezettséget vállal arra, hogy az ARB/05/20. számú ICSID-ügyben hozott ítélet által előírt, felpereseknek járó pénzbeni kötelezettségeinek hiánytalan kifizetését a hatályon kívül helyezésre vonatkozó határozatról szóló értesítést követően teljesíti, amennyiben az ítéletet nem helyezik hatályon kívül.”
- (29) A Bizottság Románia kérésére kifejtette, hogy Románia nem vállalhat feltétlen elkötelezettséget arra vonatkozóan, hogy az ítélet alapján megítélt kártérítést a felperesek számára a Bizottság határozataitól függetlenül kifizeti, még úgy is, ha ez az uniós jog szerinti kötelezettségei megsértését vonná maga után. Románia ennek megfelelően válaszolt az *ad hoc* bizottságnak, amely 2014. szeptember 7-től az ítélet végrehajtásának felfüggesztését megszüntette.
- (30) A Bizottság 2014. október 15-én kérelmet nyújtott be az *ad hoc* bizottsághoz, hogy a hatályon kívül helyezés iránti eljárásba nem részes félként beavatkozhasson. Az *ad hoc* bizottság 2014. december 4-én engedélyezte a beavatkozást, és a Bizottság 2015. január 9-én benyújtotta *amicus curiae* beadványát az említett eljárásban.

A felperesek által az ítélet elismerése és végrehajtása céljából román és egyesült államokbeli bíróságok előtt indított keresetek

- (31) A román hatóságok továbbá tájékoztatták a Bizottság szolgálatait a felperesek által az ítélet kikényszerítése érdekében megindított nemzeti eljárásokról. Először Viorel Micula indított az ítélet elismerése érdekében bírósági eljárást 2014 februárjában az új Polgári Eljárási Törvénykönyv (1124-1132. cikke) alapján⁽³³⁾. A Bizottság 2014. május 7-én a 659/1999/EK rendelet 23a. cikkének (2) bekezdése alapján beavatkozott az említett eljárásba. Viorel Micula azonban 2014. május 28-án visszavonta keresetét és ezért nem született ítélet. A másik négy félperes (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack és Ion Micula) 2014. március 18-án az ítélet ICSID-egyezmény 54. cikke szerinti kikényszerítése érdekében külön bírósági eljárást indított Romániában, amelynek során a fennmaradó összeg 80 %-ának (azaz 301 146 583 RON-nak) és a megfelelő kamatoknak a kifizetését kérték.

⁽³³⁾ A Bukaresti Törvényszék 3456/3/2014. számú ügye.

- (32) A Bukaresti Törvényszék 2014. március 24-én a négy felperes kérésének megfelelően engedélyezte az ítélet végrehajtását, figyelembe véve, hogy a Románia által ratifikált és a nemzeti jogrend részét képező ICSID-egyezmény 54. cikke alapján az ítélet jogerős hazai ítéletként kezelendő, közvetlenül végrehajtható jogi aktust alkot, kiváltva így az új román Polgári Eljárási Törvénykönyv (1123-1132. cikke) alapján az ítélet elismerése érdekében indított eljárást⁽³⁴⁾. A végrehajtó 2014. március 30-án elindította a végrehajtási eljárást és 6 hónapos határidőt szabott a Román Pénzügyminisztériumnak az ítéletben szereplő összeg 80 %-ának, a kamatoknak és egyéb költségeknek a négy felperes részére történő kifizetésére.
- (33) Románia az ítélet végrehajtását a Bukaresti Törvényszék előtt megtámadta, és ideiglenes intézkedések bevezetését, azaz a végrehajtás ideiglenes felfüggesztését kérte az ügy érdemi eldöntéséig⁽³⁵⁾. A Bukaresti Bíróság 2014. május 14-én a fellebbezésre és a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó kérelem érdemi elbírálásáig ideiglenesen felfüggesztette az ítélet végrehajtását. A Bizottság 2014. május 26-án a 659/1999/EK rendelet 23a. cikkének (2) bekezdése alapján beavatkozott az említett eljárásba. A Bizottság felkérte a Bukaresti Törvényszéket az ítélet kényszervégrehajtásának felfüggesztésére és megsemmisítésére. A Bizottság másodlagosan felkérte a Bukaresti Törvényszéket arra, hogy az az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) felé előzetes kérdést intézzon.
- (34) 2014. szeptember 23-án a Bukaresti Törvényszék az ideiglenes intézkedés iránti ügyben megszüntette a felfüggesztést és elutasította az ítélet végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó román kérelmet. Az említett elutasítás elsődleges oka az volt, hogy az ICSID *ad hoc* bizottság 2014. szeptember 7-én megszüntette az ítélet végrehajtásának felfüggesztését megszüntette (lásd a (29) preambulumbekendést). Románia 2014. szeptember 30-án úgy döntött, hogy fellebbezést nyújt be a Bukaresti Törvényszék 2014. szeptember 23-i határozata ellen⁽³⁶⁾. A Bukaresti Törvényszék 2014. október 13-án elutasította az arra vonatkozó kérést, hogy a Szerződés 267. cikke alapján előzetes kérdéseket küldjön az EUB részére. Románia 2014. október 17-én ismételt ideiglenes intézkedések bevezetését, azaz az ítélet kényszervégrehajtásának felfüggesztését kérte a hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló, 2014. október 1-i bizottsági határozat hatására, valamint a Bukaresti Törvényszék 15755/3/2014. számú ügyével összefüggésben.
- (35) A román hatóságok – ideértve az igazságügyi hatóságokat – arra vonatkozó kötelezettsége ellenére, hogy a 2014. május 26-i és a 2014. október 1-jei bizottsági határozatokat betartsák, a Román Törvényszék által kinevezett végrehajtó 2014. október 31-én kibocsátott végzéseivel zárolta Románia Pénzügyminisztériumának számláit és az ítélet 80 %-ának végrehajtását kezdeményezte. A végrehajtó által kibocsátott letiltási megbízások következtében a Pénzügyminisztérium államkincstárának és bankszámláinak egy része jelenleg is zárolva van.
- (36) A Bukaresti Törvényszék 2014. november 24-én Románia 2014. március 24-i végrehajtási végzés elleni alapkezesét is visszautasította, ideértve az ideiglenes intézkedésekre vonatkozó 2014. október 17-i kérelmet. Románia 2015. január 14-én fellebbezést nyújtott be a Bukaresti Törvényszék határozata ellen⁽³⁷⁾. A Bukaresti Fellebbviteli Bíróság 2015. február 24-én megszüntette a Bukaresti Törvényszék 2014. szeptember 23-i határozatát, és felfüggesztette a kényszervégrehajtást addig, amíg a Bukaresti Törvényszék 2014. november 24-i határozata elleni fellebbezésről döntés születik. A Bizottság úgy döntött, hogy a 659/1999/EK rendelet 23a. cikkének (2) bekezdése alapján beavatkozási kérelmet terjeszt elő az érintett fellebbezési eljárásban.
- (37) A bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. január 5-én 36 484 232 RON-t (kb. 8,1 millió EUR⁽³⁸⁾) foglalt le Románia Pénzügyminisztériumától. A végrehajtó ezt követően ebből az összegből 34 004 232 RON-t (kb. 7,56 millió EUR) három egyenlő részben átutalt öt felperes közül háromnak, és a maradékot a végrehajtási költségek ellentételezésére megtartotta. A bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. február 5. és február 25. között további 9 197 482 RON-t (kb. 2 millió EUR)⁽³⁹⁾ foglalt le a Pénzügyminisztériumtól. A Pénzügyminisztérium 2015. március 9-én az ítéletben foglaltak teljesítése érdekében önként átutalta a fennmaradó 472 788 675 RON összeget (kb. 106,5 millió EUR⁽⁴⁰⁾) (ideértve a bíróság által kirendelt végrehajtó 6 028 608 RON összeget kitevő költségeit) az öt felperes nevén lévő zárolt számlára. Az öt felperes azonban csak akkor tudja felvenni a pénzt, ha a Bizottság határozata szerint az ítélet alapján nyújtott állami támogatás összegegyeztethető a belső piaccal.

⁽³⁴⁾ A Bukaresti Törvényszék által a 9261/3/2014. számú ügyben kibocsátott végzés, IV. polgári kollégium.

⁽³⁵⁾ A Bukaresti Törvényszék 15755/3/2014. számú ügye, III. polgári kollégium.

⁽³⁶⁾ A Bukaresti Törvényszék 15755/3/2014/a1. számú ügye, IV. polgári kollégium.

⁽³⁷⁾ Lásd a 36. lábjegyzetet.

⁽³⁸⁾ Az Európai Központi Bank 2015. január 5-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,49 RON.

⁽³⁹⁾ Lásd a 38. lábjegyzetet.

⁽⁴⁰⁾ Az Európai Központi Bank 2015. március 9-i referencia-árfolyama: 1 EUR= 4,44 RON.

- (38) A Bizottság továbbá megállapította, hogy Viorel Micula kérelmet nyújtott be Románia ellen az Amerikai Egyesült Államok Columbia Szövetségi Kerületi Körzeti Bíróságához ⁽⁴¹⁾. Az említett ügy folyamatban van. A Bizottság *amicus curiae* beadvány benyújtását tervezi az említett eljárásban. Viorel Micula 2014. október 3-án ismét végrehajtási eljárást indított Románia ellen a román bíróságok előtt, de a Bukaresti Törvényszék 2014. november 3-án az említett kérelmet elutasította.

3. AZ INTÉZKEDÉS ISMERTETÉSE ÉS AZ ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK INDOKOLÁSA

Az intézkedés ismertetése

- (39) A vizsgálat tárgyát képező intézkedés a választottbíróság által az ítélet alapján, akár az ítéletben foglaltak teljesítése, akár az ítélet végrehajtása révén a felpereseknek megítélt kártérítés, valamint az ítélet kihirdetése óta felhalmozódott kamatok kifizetése.
- (40) A (3) preambulumbekzdésben foglaltak szerint Románia 2014 elején részben kifizette az említett kártérítést azzal, hogy a kártérítés egy részét az egyik felperes (S.C. European Food S.A) román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe beszámította. Az így beszámított adótartozás elérte a 337 492 864 RON-t (kb. 76 millió EUR ⁽⁴²⁾).
- (41) Amint azt a (37) preambulumbekzdés megjegyzi, a bíróság által kirendelt végrehajtó az ítélet végrehajtása érdekében 45 681 714 RON-t (kb. 10,17 millió EUR ⁽⁴³⁾) foglalt le Románia Pénzügyminisztériumától. A román hatóságok továbbá átutalták a fennmaradó 472 788 675 RON összeget (kb. 106,5 millió EUR ⁽⁴⁴⁾) (ideértve a bíróság által kirendelt végrehajtó 6 028 608 RON összeget kitevő költségeit) az öt felperes nevén lévő zárolt számlára.
- (42) A román hatóságok szerint a döntőbíróági ítéletben foglaltakat teljes mértékben teljesítették.

A hivatalos vizsgálati eljárás megindításához vezető okok ismertetése

- (43) A Bizottság az eljárás megindításáról szóló határozatában arra az előzetes következtetésre jutott, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül. Az előzetes következtetés az alábbi előzetes megállapításokon alapszik:
- az öt felperes egy gazdasági egységet képez, amit vállalkozásnak kell minősíteni,
 - a megítélt kártérítés kifizetése a piacon máshogyan nem elérhető gazdasági előnyhöz juttatná a felpereseket,
 - az előny meglétével nem ellentétes, hogy a választottbíróság által megítélt kártérítést kár megtérítéseként jelölték meg, mivel az ítélet nem tartozik az *Asteris*-ügyben megfogalmazott, a kártérítést az állami támogatástól megkülönböztető ítélkezési gyakorlat hatálya alá,
 - a biztosított előny szelektív, mivel az intézkedés előnyeit csak a felperesek élvezhetik,
 - az előnyt állami forrásokból biztosítják, mivel az érintett kifizetéseket az állami költségvetésből teljesítenék, és az előny biztosítására vonatkozó határozat Romániának tulajdonítható, függetlenül attól, hogy Románia az ítéletben foglaltakat önként vagy bírósági végzés alapján teljesítette,
 - a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése torzítja a versenyt vagy a tagállamok közötti kereskedelmet érinti.
- (44) A Bizottság ezt követően megállapította, hogy az állami támogatási szabályok ebben az ügyben történő alkalmazása nem érinti a Szerződés 351. cikke által védett jogokat és kötelezettségeket. A Bizottság továbbá úgy ítélte meg, hogy a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése új támogatásnak minősülne, mivel az ítéletben foglaltak teljesítésére, illetve az ítélet végrehajtására Románia Unióhoz való csatlakozását követően kerülne sor, és nem számít, hogy egyes költségek – amelyeket az intézkedés *de facto* visszatérít – a csatlakozás előtt merültek fel a felpereseknél. A Bizottság végül arra az előzetes következtetésre jutott, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése nem lenne összeegyeztethető a belső piaccal, mivel az nem felelne meg a regionális támogatásokra vonatkozó összeegyeztethetőségi feltételeknek.

⁽⁴¹⁾ Az Amerikai Egyesült Államok Columbia Szövetségi Kerületi Körzeti Bíróságának 1-14-cv-600. számú, Viorel Micula kontra Románia kormánya ügye – az ICSID által meghozott ítélet megerősítése és ítélet meghozatala iránti kérelem.

⁽⁴²⁾ Lásd a 7. lábjegyzetet.

⁽⁴³⁾ Lásd a 38. lábjegyzetet.

⁽⁴⁴⁾ Lásd a 40. lábjegyzetet.

4. ROMÁNIA ÉSZREVÉTELEI

- (45) Románia először is rámutat arra, hogy az ország által 1975-ben ratifikált ICSID-egyezmény 54. cikkének (1) bekezdése szerint mindegyik Szerződő Állam „az Egyezmény értelmében meghozott ítéletet kötelezőnek ismeri el, és a területén az említett ítélet által megállapított pénzübeni kötelezettségeknek úgy tesz eleget, mintha az saját bíróságának jogerős ítélete volna.” Románia azzal érvel, hogy e szakasz következtében minden Szerződő Államnak kötelessége bármely olyan ICSID választottbíróági ítéletet elismerni és végrehajtani, amelynek végrehajtását az ICSID-egyezmény szabályaival összhangban nem függesztették fel, és a nemzeti bíróságok előtt az ilyen ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.
- (46) Másodsorban Románia kiemeli, hogy a román kormány köteles a román alkotmányt tiszteletben tartani, amely megtiltja a kormány számára, hogy a nemzeti bíróságokat az ítélet végrehajtásának kérdésében jogtalanul befolyásolja. Románia hangsúlyozza, hogy a nemzeti bíróság önállóan határozott úgy, hogy a Bizottság által 2014-ben kibocsátott különböző jogi aktusok a román jogszabályok értelmében nem függeszthették fel az ítélet végrehajtását. Románia továbbá úgy érvel, hogy habár az uniós jog általában elsőbbséget élvez az (általános) román nemzeti jogszabályokkal szemben, de az uniós jog nem írhatja felül a román alkotmányt.
- (47) Harmadszor, Románia arra hivatkozik, hogy a választottbíróóság által megítélt kártérítés nem új összeegyeztethetetlen támogatásnak, hanem az *Asteris*-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat értelmében kártérítésnek minősül. Románia különösen a *Lucchini*-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat jelen ügyben való alkalmazását kifogásolja, azzal érvelve, hogy a ténybeli háttér megkülönbözteti a jelen ügyet az EUB által a *Lucchini*-ügyben hozott döntéstől ⁽⁴⁵⁾.
- (48) Végül, Románia ismételtelen kihangsúlyozza az ICSID-egyezmény és az uniós jog szerinti román kötelezettségek között fennálló, és a jelen ügy által is megerősített ellentmondást. Románia arra hivatkozik, hogy amíg az ICSID szintjén nem dőlt el, hogy az ICSID-egyezmény vagy az uniós jog élvezzen-e elsőbbséget, az ICSID-ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ICSID-ítélet végrehajtása nem tekinthető jogellenes állami támogatásnak.

5. AZ ÉRDEKELT FELEK ÉSZREVÉTELEI

- (49) Az ítélet alapjául szolgáló választottbíróági eljárás öt felperese volt az egyetlen olyan érdekelt fél, amely az eljárás megindításáról szóló határozattal kapcsolatban benyújtotta észrevételeit. A felperesek vitatják az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt előzetes megállapításokat. A felperesek különösen az alábbiakkal kapcsolatban tesznek észrevételeket: i. az ügy háttere és ii. az intézkedés állítólagosan helytelen leírása; a felperesek érvelése szerint iii. nincs ellentmondás az uniós állami támogatási szabályok és az Unión belüli BIT-ek között; a felperesek arra hivatkoznak, hogy iv. az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása nem minősül állami támogatásnak vagy v. legalábbis új támogatásnak; a felperesek állítása szerint, hogyha azt támogatásnak tekintjük, akkor vi. az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása összeegyeztethető támogatás lenne; a felperesek fenntartják, hogy vii. a bizalomvédelem elve miatt a Bizottság nem fogadhat el elutasító határozatot; és a felperesek végül azzal érvelnek, hogy viii. a Bizottságnak lépéseket kell tennie a felperesek vizsgálati eljárásba történő megfelelő bevonására.

Az ügy hátterével kapcsolatos észrevételek

- (50) A felperesek kifejtik, hogy a kommunista rezsim 1989. évi összeomlását követően Románia gazdasága súlyosan legyengült állapotban volt. A helyzet annyira súlyos volt, hogy Románia a csatlakozási folyamat 1995. évi kezdetekor messze állt a csatlakozási kritériumok teljesítésétől. Románia regionális fejlesztési keretet hozott létre a gazdasági fejlődés felgyorsítása és a regionális egyenlőtlenségek csökkentése érdekében, és röviddel ezt követően elfogadta az EGO 24-et a magánszektorbeli beruházások kiszolgáltatott helyzetű régiókban történő ösztönzése érdekében. Az EGO 24 szerinti ösztönzők kizárólag arra irányultak, hogy a befektetők Európa egyik legszegényebb országának legkiszolgáltatottabb helyzetű régióiban munkahelyeket teremtsenek. Ezzel összefüggésben a felperesek különösen azt hangsúlyozzák, hogy az EGO 24 nemcsak előnyöket biztosított, hanem kötelezettségeket is előírt a befektetők számára, például a munkahelyek teremtésére és a korábban munkanélküli dolgozók foglalkoztatására, a kiszolgáltatott helyzetű régiókban új anyagok előállítására, az újonnan létrehozott vállalatok központi irodájának a kiszolgáltatott helyzetű régiókban történő elhelyezésére, illetve a tartós befektetői tanúsítvány igénylésére és átvételére vonatkozó kötelezettséget.
- (51) A felperesek továbbá kifejtik azt, hogy vállalataik 2000 és 2002 között részesültek tartós befektetői tanúsítványban a Bihor megyei beruházások tekintetében. A 2009. április 1-jéig érvényes tartós befektetői tanúsítványok feltételei szerint a felperesek kötelezettséget vállaltak arra, hogy „beruházásaikat kétszer annyi ideig fenntartják, mint amennyi ideig [a felperesek] az EGO 24 által létrehozott „előnyöket élvezték.” A felperesek állítása szerint beruházásaik révén körülbelül 9 000 új munkahelyet teremtettek, amiből 7 000 a mai napig megmaradt. A

⁽⁴⁵⁾ Lásd az eljárás megindításáról szóló határozat (39) preambulumbekendését.

felperesek továbbá azt állítják, hogy beruházásaik jelentős tovagyrűző hatással jártak a régióban. A felperesek azt a következtetést vonják le e megfigyelésekből, hogy beruházásaik révén hozzájárultak a szörnyű gazdasági körülmények által a Bihar megyei régióban okozott nehézségek csökkentéséhez, és javítottak a régió életminőségén.

- (52) A Románia uniós csatlakozását megelőzően az országban hatályos állami támogatási jog tekintetében a felperesek úgy érvelnek, hogy – mivel az EGO 24-et a 143/1999. számú törvény hatálybalépése előtt hozták létre – az EGO 24 az említett törvény alkalmazásában létező támogatás volt és azt a Versenytanácsnak nem kellett engedélyeznie. A felperesek arra is emlékeztetnek, hogy a Versenytanács az EGO 75-öt megpróbálta a román bíróságok előtt megtámadni, ugyanakkor az EGO 24 143/1999. számú törvénnyel való összeegyeztethetőségét nem vitatta. A felperesek arra is emlékeztetnek, hogy – a 2001. november 21-i uniós közös álláspont kivételével – az Unió által a csatlakozási folyamat során kiadott egyik nyilatkozat sem nevezte konkrétan az EGO 24-et az állami támogatások szempontjából problémásnak.#
- (53) Végül, a felperesek azt állítják, hogy a felperesek és a régió számára katasztrofális lenne, munkahelyek ezreit veszélyeztetné, valamint a régióban lezajlott gazdasági fejlődést visszafordítaná, hogyha az ítéletet nem teljes mértékben hajtánák végre, vagy az ítélet azon részét, amelyet a fizetendő kártérítés felperes adókötelezettségeibe való beszámítása révén már végrehajtottak, visszatérítették.

Az intézkedés leírásával kapcsolatos észrevételek

- (54) A felperesek érvelése szerint az eljárás megindításáról szóló határozat nem következetes a vonatkozó intézkedés meghatározását illetően. Az eljárás megindításáról szóló határozat (25) és (26) preambulumbekzdésére hivatkozva a felperesek hangsúlyozzák, hogy bár a Bizottság állítása szerint kizárólag az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását vizsgálja, valójában az annak alapjául szolgáló EGO 24 rendszert vonja kétségbe. A felperesek azt is állítják, hogy semmiképpen sem bizonyították megfelelően, hogy az EGO 24 összeegyeztethetetlen állami támogatást jelent.
- (55) A felperesek továbbra is azt állítják, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat tévesen értelmezi az ítéletet, és érvelésük szerint az ítélet kizárólag a BIT Románia által történő megsértéséből eredő károk megtérítését ítélte meg, és nem biztosította újra az EGO 24 által nyújtott előnyöket. A felperesek szerint a választottbíróság nem önmagában az EGO 24 szerinti ösztönzők korai visszavonása miatt ítélte meg a kártérítést, hanem inkább amiatt, hogy Románia a BIT-et sértőnek minősített intézkedések révén ésszerűtlenül járt el, mivel i. az EGO 24 szerinti szinte minden előny visszavonása ellenére teljes mértékben fenntartotta az annak alapján előírt befektetői kötelezettségeket, ii. aláasta a felperesek jogos elvárását az EGO 24 szerinti ösztönzők folyamatos elérhetőségét illetően, és iii. nem viselkedett kellően átlátható módon a felperesekkel szemben.
- (56) A felperesek továbbá arra hivatkoztak, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat azon a feltételezésen alapul, hogy az EGO 24 összeegyeztethetetlen támogatásnak minősült, és ez a feltételezés hibás, mert az EGO 24 regionális támogatásként való összeegyeztethetőségét sosem állapították meg megfelelően.

Az uniós állami támogatási szabályok és az Unión belüli BIT-ek közötti ellentmondás hiányával kapcsolatos észrevételek

- (57) Az eljárás megindításáról szóló határozat (51)–(55) preambulumbekzdésére hivatkozva a felperesek azt állítják, hogy az uniós jog tagállamok nemzetközi jogi kötelezettségeire vonatkozó rendelkezései ebben az ügyben irrelevánsak, mivel az uniós állami támogatási jog és a BIT nem állnak ellentmondásban egymással. A felperesek központi érvelése, hogy az ellentmondást kizárja, hogy Románia a kérdéses választottbíróági eljárást az Unióhoz való csatlakozása előtt indította. Románia az ítéletben foglaltak teljesítésével kapcsolatos kötelezettsége a BIT állítólagos megsértésének időpontjától, azaz Románia uniós csatlakozását megelőzően kezdődik, és így azt az uniós jog nem érinti.

Az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása állami támogatásként való minősítésére vonatkozó észrevételek

- (58) A felperesek azt állítják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében nem minősül állami támogatásnak.
- (59) Először, habár a felperesek az S.C. European Food S.A., az S.C. Starmill S.R.L., és a S.C. Multipack vállalkozásnak való minősítését nem vitatják, ugyanakkor azt állítják, hogy Ioan és Viorel Miculáról nem állítható, hogy gazdasági tevékenységet folytatnának. Különösen az, hogy a Micula testvérek különböző vállalkozásokban részvénnyel rendelkeznek, nem tekinthető elégséges indoknak arra, hogy a testvérpárt vállalkozásnak minősítsük. A felperesek továbbá fenntartják, hogy a fent említett három vállalat és a Micula testvérek nem tekinthetők egyetlen gazdasági egységnek, mivel a testvérpár érdekei nem egyeznek meg a vállalatok érdekeivel.
- (60) Másodszorban a felperesek hangsúlyozzák, hogy az ítéletben foglaltak teljesítéséből nem származik előny számukra. A felperesek érvelése szerint a jogi kötelezettségek teljesítésére szolgáló intézkedések, például a kártérítési kifizetések, nem minősülnek a vállalkozásokkal szembeni preferenciális elbánásnak. Ezzel összefüggésben a felperesek azt állítják, hogy a Bizottság nem hagyatkozhat Colomer főtanácsnok Atzeni-ügyben tett nyilatkozatára, mert az említett ügy a már kifizetett összeegyeztethetetlen támogatás visszatérítésének ellentételezése miatt a kedvezményezettnek kifizetett kártérítéssel kapcsolatos. A felperesek fenntartják, hogy a jelen ügyben ezzel szemben nem került sor állami támogatás – még kevésbé jogellenes állami támogatás – részükre történő kifizetésére, ami ezt az ügyet megkülönbözteti az Atzeni-ügytől. Hasonlóképpen, a felek fenntartják, hogy jelen ügy nem feleltethető meg az

eljárás megindításáról szóló határozatban hivatkozott ügyekkel, amelyek során úgy határoztak, hogy a kedvezményezetteket az összeegyeztethetetlen állami támogatás visszatérítése miatt kártalanító szerződéses kikötések is állami támogatásnak minősülnek.

- (61) A felperesek továbbá fenntartják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása egyértelműen az Asteris-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat hatálya alá tartozik. A felperesek úgy érvelnek, hogy az Asteris-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat, valamint a *Denkavit*-⁽⁴⁶⁾ és *ThyssenKrupp*-⁽⁴⁷⁾ -ügyekhez hasonló ügyekben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat mögöttes érvei szerint a kártérítés megfizetése nem tagállami hatáskörben van, és ezért nem minősül állami támogatásnak. Románia BIT szerinti kötelezettségei továbbá állítólag a felelősségre vonhatóságra vonatkozó általános szabályokat fejezik ki, amelyekre az Asteris-ügyben megfogalmazott ítélkezési gyakorlat alkalmazható. A Bizottság azon érvét illetően, hogy az Asteris-ügy nem alkalmazható az Unión belüli BIT-ek alapján megítélt, uniós joggal összeegyeztethetetlennek minősített kártérítésekre, a felperesek fenntartják, hogy az ilyen összeegyeztethetlenség nem tenné az ilyen BIT alapján meghozott ítéletet semmissé. Az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása továbbá nem tekinthető állami támogatás „hátsó ajtón keresztül történő” nyújtásának, mert az ítélet nem állítja vissza az eltörölt EGO 24 rendszert, hanem inkább a többiek között a felperesekre rótt indokolatlan terhek fenntartására vonatkozó önálló román döntés miatt nyújt kártérítést.
- (62) A felperesek továbbá azt állítják, hogy a BIT uniós joggal való összeegyeztethetlenségével kapcsolatos bizottsági érvek irrelevánsak, mert a választottbírói eljárásához vezető jogvita, és végső soron az ítélet is Románia Unióhoz való csatlakozását megelőzően keletkezett. A felperesek azzal érvelnek, hogy a vizsgálat megindításáról szóló határozatban foglalt bizottsági érvek az ítéletben foglaltak teljesítésének, illetve az ítélet végrehajtásának az EGO 24 rendszer összeegyeztethetlenségével való téves összekapcsolásán alapulnak, és újra megerősítik, hogy az ítélet semmi esetre sem az uniós állami támogatási szabályok betartására vonatkozó román határozat alapján ítélte oda a kártérítést.
- (63) A felperesek továbbá vitatják, hogy a *Lucchini*-ügyben hozott, a Bizottság által a vizsgálat megindításáról szóló határozatban említett bizottsági határozat jelen ügyben bármilyen jelentőséggel bírna. A felperesek véleménye szerint a *Lucchini*-ügyben csak azt állapították meg, hogy a nemzeti jog rendelkezései nem hiúsíthatják meg az összeegyeztethetetlen támogatás visszatérítését, és az ügynek nincs jelentősége a BIT megsértése miatt kártérítést megítélő választottbírói ítéletben foglaltak teljesítése, illetve végrehajtása szempontjából.
- (64) Harmadszor, az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása Romániának való betudhatósága tekintetében a felperesek úgy érvelnek, hogy a Bizottság értékelése nem alapulhat az EGO 24 államnak való betudhatóságán. A felperesek továbbá azt is fenntartják, hogy az ICSID-ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ICSID-ítélet végrehajtása Románia ICSID-egyezmény szerinti kötelezettségeiből eredő automatikus és nem önkéntesen vállalt következmény. A felperesek szerint a nem önkéntesen vállalt intézkedések nem tudhatók be az államnak és nem minősülhetnek állami támogatásnak. A felperesek továbbá kihangsúlyozzák, hogy az ICSID ítéleteit a nemzeti bíróságok nem vizsgálhatják felül, és azok végrehajtását nemzeti közrendi (*ordre public*) okok vagy az uniós joggal való összeegyeztethetlenség miatt nem lehet megakadályozni.
- (65) A felperesek továbbá úgy érvelnek, hogy az ICSID-egyezmény szerinti román kötelezettségeket Románia későbbi uniós tagsága nem érintette. A felperesek kifejtik, hogy a BIT állítólagos megsértése és az eljárás megindítása Románia Unióhoz való csatlakozása előtt történt, és így az uniós jog a jelen ügyben nem alkalmazható.
- (66) Negyedszer, a szelektivitás tekintetében a felperesek azt állítják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása nem szelektív, mert a BIT-ek és az ICSID-egyezmény általános felelősségi rendszert hoz létre, amely minden befektető esetében egyformán alkalmazandó. Az e rendszer keretében megítélt kártérítések ennek megfelelően nem szelektívek. Ezzel összefüggésben a felperesek a Bizottság által állítólagosan tett alábbi nyilatkozatra is hivatkoznak: „habár a BIT-ek a tulajdonjogok külföldön történő biztosítása révén előnyt biztosítanak, technikailag mégsem minősíthetők [a Szerződés] 107. cikkének (1) bekezdése által tiltott [á]llami támogatásnak, mert az így biztosított előny nem részesít előnyben bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos termékek előállítását, hanem azt általánosan valamennyi befektetőnek megadják, függetlenül attól, hogy adott befektető melyik ágazatban tevékenykedik.”
- (67) Végül, a felperesek tagadják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése alkalmas lenne a verseny torzítására és hatással lenne a tagállamok közötti kereskedelemre. A felperesek állítása szerint az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt indoklás nem alkalmazható a gazdasági tevékenységet állítólag nem folytató Micula testvérek esetében, aminek az a következménye, hogy a számukra folyósított kifizetések nem torzítják a versenyt, illetve nincsenek hatással a tagállamok közötti kereskedelemre. Még általánosabban véve, a felperesek úgy érvelnek, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése nem részesítené előnyben a felpereseket, így annak versenyre vagy kereskedelemre gyakorolt hatása kizárható.

⁽⁴⁶⁾ A 61/79. sz., *Amministrazione delle finanze dello Stato kontra Denkavit italiana* ügyben hozott ítélet (EU:C:1980:100).

⁽⁴⁷⁾ A Bizottság 2007. november 20-i határozata az Olaszország által a ThyssenKrupp, a Cementir és a Nuova Terni Industrie Chimiche részére nyújtott, C 36/A/06. sz. állami támogatásról (HL L 144., 2008.6.4., 37. o.).

Az ítéletben foglaltak teljesítése illetve az ítélet végrehajtása új állami támogatásként való minősítésére vonatkozó észrevételek

- (68) A felperesek emellett kifogásolják az ítéletben foglaltak teljesítésének, illetve az ítélet végrehajtásának új állami támogatásnak való minősítését. A felperesek megjegyzik, hogy Románia Unióhoz való csatlakozását követően csak az ítélet elfogadására és annak végrehajtására került sor. Különösen a Románia által történő végrehajtás tekinthető pusztán az ítélet automatikus következményének, mintsem egy külön döntés következményének. A felperesek szerint az alábbiak voltak lényeges időpontok: az EGO 24 hatálybalépése, a tartós befektetési tanúsítványok felperesek részére történő kibocsátása, vagy legkésőbb a BIT megkötése. A felperesek az ítélkezési gyakorlatra és az állami kezességvállalásra vonatkozó bizottsági gyakorlatra (amely szerint a lényeges időpont a kezesség vállalásának időpontja, és nem a kezesség érvényesítésének vagy a kifizetések teljesítésének időpontja) is hivatkoznak annak megindoklására, hogy amennyiben valamely kártérítés kifizetésére egy nemzetközi egyezményben foglalt kötelezettség alapján kerül sor, ezen egyezmény megkötésének időpontját kell meghatározónak tekinteni.

Az ítéletben foglaltak teljesítésének, illetve az ítélet végrehajtásának összeegyeztethetőségére vonatkozó észrevételek

- (69) A felperesek először azt állítják, hogy amennyiben a Bizottság be nem jelentett támogatásokat vizsgál, és az érintett tagállam az összeegyeztethetőségre vonatkozóan semmilyen érvet nem hozott fel, a Bizottság köteles megvizsgálni, hogy a támogatás az alkalmazandó szabályokkal vagy iránymutatásokkal összeegyeztethető-e, és a vizsgálathoz szükség esetén további információkat kérhet a tagállamtól vagy a kedvezményezettől.
- (70) Ami az eljárás megindításáról szóló határozatban foglalt előzetes összeegyeztethetőségi elemzést illeti, a felperesek fenntartják, hogy az konceptuálisan hibás volt, mert az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása esetén a jelenlegi regionális támogatási iránymutatásokat (a továbbiakban: RTI) alkalmazza, még úgy is, hogy teljesen egyértelmű, hogy az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását nem regionális fejlesztési célkitűzések indokolják. A felperesek véleménye szerint, és ismételten kihangsúlyozva, hogy az eljárás megindításáról szóló határozat tévesen feltételezi, hogy az ítélet végrehajtása visszamenőlegesen visszaállítaná az EGO 24-et, kizárólag az EGO 24 rendszer szerinti előnyöket lehetett volna nyújtani. Az EGO 24-et így az 1998. évi RTI alapján kellett volna értékelni, amely alapján azt összeegyeztethetőnek kellett volna találni.
- (71) A felperesek következő állítása szerint sosem született az EGO 24-et összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősítő érvényes hivatalos határozat. A felperesek szerint a Román Versenytanács EGO 24-et felmondó (244/2000) határozata hibás volt, mert nem értékelte az összeegyeztethetőséget és nem indokolta megállapításait. A felperesek továbbá azzal érveltek, hogy a román kormány az EGO 24-et megerősítő EGO 75 elfogadása révén felülírta a Versenytanács határozatát. A felperesek azzal érvelnek továbbá, hogy a Versenytanács által az EGO 75-tel szemben a bíróságok előtt benyújtott kifogások elutasítása is azt bizonyítja, hogy az EGO 24 és az EGO 75 elsőbbséget élvezett a Versenytanács határozatával szemben.
- (72) A felperesek továbbá azt állítják, hogy a Bizottságnak még alkalmoszerűen sincs és nem is volt hatásköre az EGO 24 felülvizsgálatára. Az EGO 24 lényeges részeit még Románia Unióhoz való csatlakozása előtt visszavonták. Mivel az ítéletre úgy lehet tekinteni, mint ami visszaállította az EGO 24 szerinti támogatást, a felperesek állítása szerint ezért a Bizottságnak nincs felülvizsgálati hatásköre. A felperesek ebben az összefüggésben az N 380/2004. számú állami támogatási ügyben hozott bizottsági határozatra is utalnak, amelynek során a Bizottság megállapította, hogy a csatlakozást megelőzően elfogadott és teljes egészében a csatlakozás előtti időszakokhoz kapcsolódó választott-bíróági ítéletben foglaltak csatlakozást követő teljesítése nem minősül új támogatásnak.
- (73) Végül, a felperesek úgy érvelnek, hogy az EGO 24 és az EGO 24 szerinti egyéni ösztönzők az alkalmazandó 1998. évi RTI szerint összeegyeztethetőek voltak a belső piaccal, amennyiben minden összeegyeztethetőségi feltételt teljesítettek. A felperesek ebben az összefüggésben először azt állítják, hogy az EGO 24 valójában összeegyeztethető beruházási támogatásnak, és nem működési támogatásnak tekintendő, másodszor pedig azt állítják, hogy az EGO 24 még akkor is összeegyeztethető, ha működési támogatásnak tekintik.

A jogos bizalomra vonatkozó észrevételek

- (74) A felperesek azt állítják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását az állami támogatási szabályokkal ellentétesnek nyilvánító bizottsági határozat sértené a felperesek jogos bizalmát. A felperesek úgy érvelnek, hogy az Unió kifejezetten a tagállamokkal való BIT-ek megkötésére ösztönözte Romániát az ország Unióhoz való csatlakozása előtt, a Bizottság továbbra is támogatja a BIT-ek megkötését, valamint a felperesek abban bíztak, hogy a választottbíróági eljárás lehetővé teszi, hogy a befektetők EGO 24 szerinti kötelezettségeinek fenntartására vonatkozó román döntés által okozott kárért kártérítésben részesüljenek, és, hogy nem fűződik nyomós közérdek a felperesek jogos bizalmának figyelmen kívül hagyásához.

A felperesek eljárási jogaira vonatkozó észrevételek

- (75) Végül, a felperesek azt állítják, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az érintett felek „azon joggal élhetnek, hogy a közigazgatási eljárásban az eset körülményeire tekintettel megfelelő mértékben részt vehetnek ⁽⁴⁸⁾.” A felperesek azzal érvelnek, hogy Románia nem vonta be megfelelően a felpereseket az állami támogatási eljárásba, ami állítólag a felpereseket hátrányos helyzetbe hozta. A felperesek arra figyelmeztetnek, hogy a Bizottság végső határozatát érvénytelené teheti az, hogy a Bizottság a felpereseket nem vonta be jobban az eljárásba, és így azok nem voltak képesek megfelelő módon megvédeni érdekeiket. A felperesek azzal a megjegyzéssel zárnak, hogy a Bizottság állami támogatási ügyekben folytatott gyakorlata általában nem védte kellően az állítólagos kedvezményezettek eljárási jogait és – mivel nem biztosított hatékony jogorvoslatot – ellentétes az emberi jogok európai egyezménye 6. cikkének (1) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével.

6. ROMÁNIA ÉSZREVÉTELEI A HARMADIK FELEK ÉSZREVÉTELEIVEL KAPCSOLATBAN

- (76) Románia a felperesek észrevételeire adott válaszában először is elutasítja azt az érvelést, hogy Ioan és Viorela Miculát az uniós állami támogatási jog alkalmazásában nem lehet vállalkozásnak minősíteni. Románia úgy érvel, hogy az öt felperest inkább egy gazdasági egységnek kell tekinteni, mert a Micula testvérek közvetlen vagy közvetett ellenőrzést gyakorolnak a vállalati felperesek felett. Románia ezen állítás alátámasztására *többek között* kifejti, hogy a Románia és a felperesek között az ítélet kihirdetése után lezajlott tárgyalások során a Micula testvérek hivatalos döntést hoztak a három vállalati felperes nevében.
- (77) Másodsorban Románia visszautasítja a felperesek arra vonatkozó állítását, hogy nem áll fenn kapcsolat az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása és az ítélet alapján megítélt kártérítés között. Románia fenntartja, hogy az ítéletből egyértelműen kitűnik, hogy a választottbírószak a kártérítés mértékét azon gazdasági előnyök alapján határozta meg, amelyekben a felperesek akkor részesültek volna, ha az ösztönzőket fenntartották volna.
- (78) Harmadszor, ami a felperesek arra vonatkozó állítását illeti, hogy nem vonták be és továbbra sem vonják be őket megfelelően az állami támogatásokra irányuló vizsgálatba, Románia vitatja, hogy nem azonnal továbbította az eljárás megindításáról szóló határozatot a felpereseknek. Románia továbbá azt állítja, hogy az ország jogilag nem köteles a felpereseket az eddigi és az ezt megelőző mértéknél nagyobb mértékben bevonni a vizsgálatba.

7. ÉRTÉKELÉS

7.1. A támogatás fennállása

- (79) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy „a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzíja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.” Ennek megfelelően egy intézkedés akkor minősül állami támogatásnak, ha az alábbi négy feltétel együttesen teljesül:

— Az intézkedésnek szelektív gazdasági előnyt kell biztosítania a vállalkozás számára.

— Az intézkedésnek az államnak tulajdoníthatónak kell lennie és az intézkedést állami forrásokból kell finanszírozni.

— Az intézkedésnek torzítnia kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie.

— Az intézkedésnek képesnek kell lennie a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására.

- (80) A Bizottság hangsúlyozza, hogy az állami támogatás fogalma objektív és jogi fogalom, amelyet közvetlenül a Szerződés határoz meg. A kérdéses intézkedés hatásaitól függ, hogy egy adott intézkedés állami támogatásnak minősül-e, függetlenül az intézkedés nyújtásakor fennálló tagállami szándékoktól és indoklásoktól ⁽⁴⁹⁾.

Vállalkozás

- (81) Az EUB a vállalkozásokat következetesen gazdasági tevékenységet ellátó entitásokként határozta meg, azok jogállásától és finanszírozási módjától függetlenül ⁽⁵⁰⁾. Egy adott jogalany besorolása ennél fogva kizárólag a tevékenységének jellege alapján történik.

⁽⁴⁸⁾ Hivatkozás a T-68/03. sz., *Olympiaki Aeroporia Ypiresies* ügyben hozott ítélet (EU:T:2007:253) 42. pontjára.

⁽⁴⁹⁾ A C-487/06 P. sz., *British Aggregates kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:2008:757) 85. és 89. pontja, valamint a hivatkozott ítélkezési gyakorlat, és a C-279/08 P. sz., *Bizottság kontra Hollandia (NOx)* ügyben hozott ítélet (EU:C:2011:551) 51. pontja.

⁽⁵⁰⁾ A C-180/98–C-184/98. sz., *Pavlov és társai* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:2000:428) 74. pontja.

- (82) A külön jogalanyok az állami támogatási szabályok alkalmazásában egyetlen gazdasági entitásnak tekinthetők. Ezt követően ez a gazdasági egység tekinthető érintett vállalkozásnak. Az EUB korábbi megállapítása szerint: „[a] versenyjogban a »vállalkozás« kifejezést úgy kell értelmezni, hogy az gazdasági egységet jelent, [...] még akkor is, ha jogi szempontból e gazdasági egység több természetes vagy jogi személyből áll⁽⁵¹⁾.” Annak meghatározásakor, hogy több entitás egy gazdasági egységet képez-e, az EUB azt vizsgálja, hogy fennáll-e az irányítási jogokat biztosító részesedés, illetve léteznek-e funkcionális, gazdasági és szervezeti kapcsolatok⁽⁵²⁾.
- (83) Az ítélet alapjául szolgáló választottbíróági eljárás felperesei az Ioan Micula és Viorel Micula testvérpár és a tulajdonukban lévő három vállalat (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. és S.C. Multipack). Az egyértelmű, hogy a három vállalat gazdasági tevékenységet folytat, mivel azok élelmiszeripari termékek, malomipari termékek és műanyag csomagolások ipari gyártására szakosodtak. A három vállalat ezért vállalkozásnak minősül. Ezt a minősítést a felperesek nem vitatják.
- (84) A felperesek azonban fenntartják, hogy a Micula testvérek természetes személyként nem minősülhetnek vállalkozásnak a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában, és ennek megfelelően az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása során számukra kifizetett pénzeszközök nem minősülnek állami támogatásnak. A felperesek állítása szerint különösen a Micula testvérek érdekei nem egyeznek a három vállalati felperes érdekeivel.
- (85) A Bizottság azonban úgy találja, hogy a három vállalat és a Micula testvérek együttesen minősülnek egyetlen gazdasági egységnek az állami támogatási szabályok alkalmazásában. Ezért ez a gazdasági egység tekinthető érintett vállalkozásnak.
- (86) E megállapítás egyrészt azon alapul, hogy a Micula testvérek – közvetve vagy közvetlenül – szinte kizárólagos tulajdonjogot gyakorolnak a három vállalati felperes felett, így bizonyítva, hogy ellenőrző részesedéssel rendelkeznek ezekben a vállalatokban.
- (87) Másodsorban e megállapítás figyelembe veszi, hogy a vállalati felperesek egy nagyobb vállalatcsoportnak, a European Food and Drinks Groupnak (a továbbiakban: EFDG) részét képezik. A választottbíróági eljárás során a Micula testvérek az EFDG részét képező, az eljárás alapjául szolgáló román intézkedések miatt állítólagosan veszteségeket elszenvedő egyéb vállalatok kárainak megtérítését is kérték. Valójában, a felperesek kártérítés iránti kérelmüket a teljes EFDG által állítólagosan elszenvedett veszteségre alapozták, ahelyett, hogy minden egyes vállalati felperes és a két egyéni felperes külön veszteségeit számszerűsítették volna, és kérelmüket ennek alapján nyújtották volna be. Miután a választottbíróóság megvizsgálta az EFDG tulajdonosi szerkezetét és megállapította, hogy a Micula testvérek az EFDG részét képező azon vállalatok legalább 99,96 %-át – közvetve vagy közvetlenül – birtokolják, amelyek esetében kártérítést követeltek (ezek a vállalatok az alábbiak: European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L.), a választottbíróóság elfogadta e megközelítést és a felpereseknek engedélyezte, hogy a teljes EFDG veszteségei után kérjenek kártérítést⁽⁵³⁾. A felperesek választottbíróági eljárás során tanúsított ilyen magatartása és a választottbíróóság kapcsolódó meghatározásai azt bizonyítják, hogy a Micula testvérek és a három vállalati felperes, valamint az EFDG részét képező fent említett vállalatok egyetlen gazdasági érdeklélővel bíró egyetlen gazdasági egységet képeznek.
- (88) Harmadszor, a Micula testvérek és vállalataik egy gazdasági egységként való minősítését tovább erősíti az is, ahogyan az ítélet végül a kártérítést megítélte számukra. Az ítélet, ahelyett, hogy az öt felperes között egyenként elosztotta volna az ellentételezést, „együttes jogosultság” alapján „együttesen” ítélte meg a kártérítést számukra. Az a tény, hogy az öt felperes közösen (azaz a vállalati felpereseket is ideértve) azt kérte a választottbíróaságtól, hogy minden kártérítést a Micula testvéreknek ítéljenek meg, azt bizonyítja, hogy a vállalati felperesek a Micula testvérekkel szemben nem rendelkeznek autonómiával. A választottbíróóság végül minden felperes számára engedélyezte, hogy a megítélt kártérítés teljes összegét visszakövetelje, és ezt követően az említett kártérítést a felperesek között úgy ossza fel, ahogyan azt megfelelőnek ítéli, függetlenül az egyes felperesek által ténylegesen elszenvedett károktól.
- (89) A fent említett következtetést nem befolyásolja a felperesek azon érvelése, hogy a jelen ügyet meg kell különböztetni a *Hydrotherm* ügyben hozott ítélettől, mivel a természetes személy abban az ügyben a természetes személlyel egyetlen gazdasági egységnek minősülő különböző vállalatok pénzügyi kötelezettségeiért személyesen felelős partner volt, míg a Micula testvérek ilyen értelemben személyesen nem felelősek. Válaszul a Bizottság emlékeztet arra, hogy az EUB *Hydrotherm* ügyben hozott ítéletének vonatkozó pontjai egyáltalán nem említik az érintett természetes személy személyes felelősségét; az EUB arra korlátozta magát, hogy utalt arra, hogy az érintett természetes személy

⁽⁵¹⁾ A C-170/83. sz., *Hydrotherm* ügyben hozott ítélet (EU:C:1984:271) 11. pontja. Lásd még a T-137/02. sz., *Pollmeier Malchow kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2004:304) 50. pontját.

⁽⁵²⁾ A C-480/09 P sz., *Acea Electrabel Produzione SpA kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:2010:787) 47–55. pontja; a C-222/04 sz., *Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:2006:8) 112. pontja.

⁽⁵³⁾ Lásd az ítélet 935–936. és 943. pontját.

„teljes mértékben ellenőrzést gyakorol” a kérdéses vállalatok felett.⁽⁵⁴⁾ Mint már említettük, a Micula testvérek tulajdonjoguknál fogva hasonló módon teljes mértékben ellenőrzést gyakorolnak a vállalati felperesek felett, és valójában a többi érintett EFDG-vállalat felett is.

- (90) A Bizottság úgy véli továbbá, hogy – a felperesek állításaival szemben – a *Cassa di Risparmio di Firenze* ügyben hozott ítéletet alátámasztó logika ebben az ügyben ugyanúgy alkalmazható. Az EUB ebben az ítéletben elismerte, hogy egy jogalany gazdasági tevékenységet közvetlenül vagy közvetve, egy gazdasági szereplő – a szereplővel együtt alkotott gazdasági egység részeként történő – ellenőrzése révén is gyakorolhat. Habár az EUB elismeri, hogy a részesedések – még ha irányítási jogokat biztosító részesedésekről is van szó – birtoklása önmagában nem elegendő ahhoz, hogy gazdasági tevékenységnek lehessen minősíteni a részesedéseket birtokló szervezet tevékenységét, ha az csak a részvényes vagy tag jogállásához kapcsolódó jogok gyakorlásával jár, és az osztalékban részesülés adott esetben csupán a vagyoni tulajdonjogának egyszerű haszna, azonban egyértelmű, hogy a jelenlegi helyzet ettől eltér. Valóban, az EUB szerint: „azt a szervezetet [...], amelyik részesedéssel rendelkezik valamely társaságban, és ténylegesen gyakorolja ezen irányítást azáltal, hogy közvetlenül vagy közvetve beavatkozik a társaság ügyvezetésébe, úgy kell tekinteni, hogy részt vesz az irányított vállalkozás gazdasági tevékenységében⁽⁵⁵⁾.” Az EUB arra is ügyelt, hogy kihangsúlyozza, hogy „valamely vállalkozás két különböző szervezetre való egyszerű szétválasztása” nem lehet elegendő az állami támogatási szabályok megkerüléséhez⁽⁵⁶⁾. Ezen érvelés akkor is alkalmazandó, ha a két érintett jogalany egyike természetes személy. Máskülönben egy adott vállalkozás ellenőrzést gyakorló részvényesének szerepét betöltő természetes személynek való támogatás nyújtása nem minősülne állami támogatásnak, még akkor sem, ha a természetes személy ezt a támogatást az általa ellenőrzött vállalkozás javára használná. A jelen ügyben az állami támogatási szabályok alkalmazása céljából valóban nincs jelentősége annak, hogy a választottbíróóság által az öt felperesnek együttesen megítélt kártérítés a Micula testvéreknek vagy az általuk birtokolt vállalatoknak került-e kifizetésre.
- (91) Következésképpen a Bizottság megállapítja, hogy a Micula testvérek és a három vállalati felperes együttesen egyetlen gazdasági egységet alkot, amely a Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének alkalmazása céljából vállalkozásnak minősül. Az egyéb EFDG-vállalatok (*European Drinks S.A.*, *Rieni Drinks S.A.*, *Scandic Distilleries S.A.*, *Transilvania General Import-Export S.R.L.*, *West Leasing S.R.L.*)⁽⁵⁷⁾, amelyek állítólagos veszteségei miatt a Micula testvérek az ítélet alapján kártérítésben részesültek, hasonlóképpen az említett egyetlen gazdasági egység részét képezik. Az öt felperesből és az említett EFDG-vállalatokból álló említett egyetlen gazdasági egység a támogatási intézkedés végső kedvezményezettje.

Gazdasági előny (1)

- (92) A Szerződés 107. cikke (1) bekezdésének megfelelően az előny olyan gazdasági előny, amelyet egy adott vállalkozás rendes piaci feltételek mellett – azaz állami beavatkozás nélkül – nem szerzett volna meg⁽⁵⁸⁾. Az intézkedés pontos formája irreleváns annak megállapítása szempontjából, hogy az intézkedés gazdasági előnyben részesíti-e az adott vállalkozást. Az előny fogalma például magában foglal minden olyan helyzetet, amikor a vállalkozások mentesülnek a gazdasági tevékenységeikkel járó költségek viselése alól.
- (93) A választottbíróóság az ítéletben 376 433 229 RON kártérítést és kamatokat ítélt meg a felpereseknek Romániával szemben. Annak teljes megértéséhez, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása gazdasági előnyt biztosít-e a felpereseknek, elsőként annak vizsgálata lehet tanulságos, hogy a választottbíróóság az ítéletben milyen alapon határozta meg, hogy a felpereseknek kártérítést kell fizetni.
- (94) Miután a választottbíróóság úgy határozott, hogy Románia megsértette a BIT-et, kifejtette, hogy kártérítést kell nyújtani az alábbi alapon: „a felperest ugyanolyan helyzetbe kell hozni, mint amelyben »minden valószínűség szerint« akkor lenne, ha a nemzetközi jogsértésre nem került volna sor⁽⁵⁹⁾.” A választottbíróóság kifejtette továbbá, hogy kizárólag a nemzetközi jogsértést alkotó cselekménnyel okozati összefüggésben lévő veszteségeket lehet kártérítés útján megtéríteni, valamint „a BIT valamennyi, felperesek által megállapított megsértése ugyanazon tényből ered: az [EGO 24] szerinti ösztönzők korai visszavonásából vagy közvetlen kapcsolatban van az említett korai visszavonással⁽⁶⁰⁾.” A felpereseknek járó pontos kártérítés meghatározásakor a választottbíróóság figyelembe vette, hogy valójában felmerültek-e veszteségek, és ezek közvetlenül kapcsolódtak-e az ösztönző rendszer

⁽⁵⁴⁾ A C-170/83. sz., *Hydrotherm* ügyben hozott ítélet (EU:C:1984:271.) 10. pontja.

⁽⁵⁵⁾ A C-222/04. sz., *Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:2006:8) 112. pontja.

⁽⁵⁶⁾ A C-222/04. sz., *Cassa di Risparmio di Firenze SpA és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:2006:8) 114. pontja.

⁽⁵⁷⁾ Lásd a (87) és a (88) preambulumbekezdést.

⁽⁵⁸⁾ A C-39/94. sz., *SFEI és társai* ügyben hozott ítélet (EU:C:1996:285), 60. pontja; a C-342/96. sz., *Spanyolország kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:1999:210) 41. pontja.

⁽⁵⁹⁾ Az ítélet 917. pontja.

⁽⁶⁰⁾ Az ítélet 928. pontja.

visszavonásához. Például a cukor megemelkedett ára miatt megítélt kártérítés tekintetében a választottbíróóság az alábbiakat állapította meg⁽⁶¹⁾: „Mind a kár fennállását, mind az ösztönzők visszavonása és az elszenvedett kár közötti okozati összefüggés fennállását is megfelelően bizonyították. Nem vitás, hogy a nyersanyagokra létrehozott ösztönző visszavonásának következtében a felpereseknek nagyobb összeget kellett kifizetniük a 2005 februárja után vásárolt cukorért.”

- (95) Mindezen megfontolások fényében egyértelmű, hogy Románia az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása révén az eltörölt EGO 24 szerinti rendszer által a rendszer hatályon kívül helyezése (2005. február 22.) és tervezett lejárta (2009. április 1.) között előírányzott előnyökkel teljes mértékben megegyező összeget ítél meg a felperesek számára. Pontosabban, az ítélet végrehajtása, illetve az abban foglaltak teljesítése *de facto* visszatéríti a 2005. február 22. és 2009. március 31. között az importált cukor után kivetett behozatali vámot, valamint az importált cukor után kivetett azon behozatali vámot, amelyet a felperesek elkerültek volna, ha az EGO 24 szerinti eszközök 2009. március 31-én tervezett lejárata előtt lehetőségük lett volna cukor felhalmozására. A választottbíróóság továbbá kamatokat és kártérítést is megítélt az állítólagosan elszalasztott lehetőség és elmaradt haszon után, annak biztosítása érdekében, hogy a felperesek teljes mértékben az eltörölt rendszerben biztosított összegnek megfelelő összegben részesüljenek, és hogy a választottbíróóság eleget tegyen annak a kötelezettségnek, hogy a felperest „ugyanolyan helyzetbe kell hozni, mint amelyben »minden valószínűség szerint« [...] lenne⁽⁶²⁾.” Az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása ténylegesen visszaállítja azt a helyzetet, amelyben a felperesek minden valószínűség szerint akkor lettek volna, ha az EGO 24 rendszert nem helyezik hatályon kívül.
- (96) Ennek megfelelően az az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása a piacon máshogyan nem elérhető gazdasági előnyhöz juttatja a felpereseket. Először, a végtermékek alapanyagaként szolgáló nyersanyagok költségei a vállalkozások szokásos működési költségeit képezik, és a felperesek elkülönült előnyben részesülnek azáltal, hogy mentesülnek a szokásos működési költségek egy részének viselése alól. Másodszorban a felperesek számára az elmaradt haszonért – mivel saját maguknak kellett saját működési költségeiket viselniük – megítélt kártérítés hasonlóképpen rendes piaci feltételek mellett nem elérhető gazdasági előnyt jelent, és a vállalkozásnak az ítélet hiányában, rendes piaci feltételek mellett magának kellett volna viselnie a gazdasági tevékenységével járó költségeket, és így nem érte volna el az említett nyereséget. Harmadszor, az állítólagosan a múltban esedékes, azonban már önmagukban előnyt keletkeztető kifizetések utáni kamat felpereseknek történő kifizetése kiegészítő és elkülönült előnyhöz juttatja a felpereseket. Ismételten, rendes piaci feltételek mellett és az ítélet hiányában a vállalkozásnak kellett volna viselnie a szokásos működési költségeket, a vállalkozás nem érte volna el az állítólagosan elmaradt nyereséget, és így nem lett volna képes e tőke után kamatot felszámítani. Románia valójában helyreállította a rendes versenyfeltételeket, amelyek mellett a felperesek a piacon működnek, és az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonásából eredő következmények miatt a felperesek számára nyújtott bármely kártérítési kísérlet a rendes piaci feltételek mellett nem elérhető gazdasági előnyt biztosít a felpereseknek.
- (97) A felperesek arra vonatkozó kísérletei, hogy a kártérítés megítélését és az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonását elkülönítsék, nem voltak meggyőzőek. A felperesek érvelése szerint: „[A] jelen ügyben az ICSID választottbíróóság arra a következtetésre jutott, hogy az uniós állami támogatási szabályok betartására vonatkozó határozat megfelelt Románia BIT szerinti kötelezettségeinek, és a választottbíróóság ezen az alapon nem ítél meg kártérítést a felpereseknek. Az ICSID választottbíróóság ehelyett a román állam által elkövetett törvénysértés miatt ítél meg kártérítést, ami abból állt, hogy a román állam az EGO 24 rendszerrel kapcsolatban megállapított kötelezettségeket a rendszer visszavonása után is fenntartotta, és a befektetőkkel szemben nem viselkedett átlátható módon.”
- (98) Az ítélet fenti meghatározása helytelen és semmiképpen sem veszi figyelembe az ítélet végrehajtásának, illetve az abban foglaltak teljesítésének hatásait. Fentebb már volt róla szó, hogy a választottbíróóság úgy ítélte meg, hogy a BIT valamennyi állítólagos megsértése mind az „ösztönzők korai visszavonásából” ered „vagy közvetlen kapcsolatban van az említett korai visszavonással⁽⁶³⁾”, és az ösztönző rendszer visszavonásából közvetlenül eredő veszteségekért ítél meg kártérítést. A választottbíróóság alábbi kijelentéseit már idéztük⁽⁶⁴⁾: „[A]záltal, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzőket 2009. április 1. előtt hatályon kívül helyezte, Románia nem járt el ésszerűtlenül vagy rosszhiszeműen (kivéve, hogy [Románia] ésszerűtlenül járt el, mivel az ösztönzők megszüntetése után is fenntartotta a befektetők kötelezettségeit). A választottbíróóság azonban többségi szavazással úgy határozott, hogy Románia megsértette a felperesek azzal kapcsolatos jogos elvárását, hogy az ösztönzők lényegében azonos formában 2009. április 1-jéig elérhetőek lesznek. Románia ezenkívül nem járt el átlátható módon, mivel nem értesítette kellő időben a felpereseket arról, hogy a rendszert annak meghatározott lejárata előtt megszünteti. Ennek eredményeképpen a választottbíróóság megállapítja, hogy Románia elmulasztotta a felperes „beruházóval szembeni tisztességes és méltányos bánásmód biztosítását” a BIT 2. cikkének (3) bekezdése értelmében.”

⁽⁶¹⁾ Az ítélet 953. pontja.

⁽⁶²⁾ A döntőbíróági ítélet szerint járó összegekért lásd a (27) preambulumbekendést.

⁽⁶³⁾ Az ítélet 928. pontja.

⁽⁶⁴⁾ Az ítélet 872. pontja.

- (99) A felperesek állításával szemben, e következtetés alapján nem tartható fenn az az álláspont, hogy a választott bíróság az uniós állami támogatási szabályoknak az EGO 24 visszavonásával megfelelni kívánó román határozatot nem találta a BIT-be ütközőnek, vagy hogy nem ítelt meg kártérítést ezen az alapon⁽⁶⁵⁾. A Bizottság megjegyzi, hogy a választott bíróság a megemelkedett árak és a felhalmozására vonatkozó lehetőség elvesztése, valamint az elmaradt nyereség miatti kártérítés megítélésére vonatkozó határozatának indokolása során kizárólag a felperesek által az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása következtében elszenvedett károokra hivatkozott⁽⁶⁶⁾. Mindenekelőtt, a választott bíróság nem hivatkozott azon megállapítására, hogy Románia a befektetők EGO 24 szerinti kötelezettségeinek fenntartásával ésszerűtlenül és nem átlátható módon járt el; és ezen megállapítás alapján nem is ítelt meg további kártérítést.

Gazdasági előny (2): Kártérítés és állami támogatás

- (100) Az előny meglétét továbbá – a felperesek beadványával ellentétben – nem zárja ki az a tény, hogy a választott bíróság által a panaszosoknak megítélt kártalanítás az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése kártérítés kifizetésével jár. E tekintetben a központi kérdés, hogy az EUB által az *Asteris-ügyben*⁽⁶⁷⁾ hozott ítéletben megállapított elvek a jelen ügyben alkalmazhatóak-e. Az EUB az *Asteris-ügyben* hozott ítéletében megállapította, hogy az állami támogatás „alapvetően különbözik azon kártérítéstől, amelyet adott esetben a nemzeti hatóságok kötelesek magánszemélyek részére, a hatóságok által számukra okozott kár megtérítése érdekében kifizetni⁽⁶⁸⁾.” A felperesek érvelése szerint jelen ügy egyértelműen az *Asteris-ügyben* megfogalmazott ítélkezési gyakorlat hatálya alá tartozik, és a Bizottság arra vonatkozó kísérletei, hogy az *Asteris-ügyet* és a jelen ügyet megkülönböztesse, nem voltak meggyőzőek. A Bizottság nem ért egyet ezzel az állásponttal.
- (101) A Bizottság először is megállapítja, hogy az *Asteris-ügy* a jelen üggyel teljesen eltérő körülmények között merült fel. Az előbbi esetben az EUB egy görög bíróság által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemre válaszul hozott ítéletet, amelynek során az EUB-t arra kérték, hogy foglaljon állást arra vonatkozóan, hogy a tagállamok bíróságai joghatósággal rendelkeznek-e a magánszemélyek által a nemzeti hatóságokkal szemben az Unió közös agrárpolitikája szerinti támogatás ki nem fizetése miatt előterjesztett kártérítés iránti kérelmek esetében. A támogatásokat nem a görög hatóságok megszegett ígérete miatt, hanem annak következtében nem fizették ki, hogy a rendeletben a Bizottság miatt technikai hibák voltak. Az érintett vállalkozások benyújtottak már egy kártérítési keresetet a Bizottság ellen az EUB-hoz, amely azt megalapozatlanság miatt elutasította. Az EUB az előzetes döntéshozatal iránti kérelemre válaszul ítéletében előírta, hogy – mivel korábban már elutasította a Bizottság ellen benyújtott kártérítési keresetet – a görög állam elleni bármely kártérítési keresetnek a Bizottság által elutasított keresettől eltérő indokokon, azaz a görög hatóságok jogellenes intézkedésén kell alapulnia. Mindenekelőtt, az EUB nem jelentette ki, hogy jogellenes állami támogatás megígért, de ki nem fizetett összegének megfelelő kártérítés megítélése nem jelentene önmagában is állami támogatást. Ennek következtében az *Asteris-ügyben* hozott ítéletből nem következik, hogy a felperesek érvelésének megfelelően a kártérítés megítélése minden esetben automatikusan az uniós állami támogatási jog hatályán kívül esik. Ehelyett, a nemzeti hatóságok jogellenes magatartásán alapuló felelősségi ügyekben nem biztosítanak előnyt a vállalkozás számára, amennyiben e felelősség a károsult félnek csak azt biztosítja, amire bármely más vállalkozás is jogosult lenne az adott tagállam polgári jogi felelősségre vonatkozó általános szabályai alapján. Az ilyen polgári jogi felelősségre vonatkozó általános szabályok szerint nyújtott kártérítés és az állami támogatások közötti különbség az, hogy az előbbi nem eredményezheti, hogy a károsult magánszemély a kártérítés kézhezvételét követően jobb helyzetben legyen.
- (102) Másodszor, ahhoz, hogy egy kártérítés az *Asteris-ügyben* hozott ítélkezési gyakorlat szerint az uniós állami támogatási szabályok hatályán kívül essen, a kompenzáció általános szabályán kell alapulnia⁽⁶⁹⁾. A jelen ügyben a kártérítést egy olyan Unión belüli BIT alapján ítélték meg a felperesek javára, amelyet a Bizottság Románia Unióhoz történő csatlakozása óta érvénytelennek tekint. A Bizottság végig azt az álláspontot képviselte, hogy az Unión belüli BIT-ek, mint például a BIT, amelyre a felperesek keresetüket alapozták⁽⁷⁰⁾, ellentétesek az uniós joggal, mert

⁽⁶⁵⁾ A választott bíróság már a román intézkedések ésszerűségének vagy átláthatóságának mérlegelése előtt arra a következtetésre jutott, hogy az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonása megsértette a felperesek jogos bizalmát (Az ítélet, 725., 726. pontja; az ésszerűséget és átláthatóságot csak a 727. és azt követő, valamint a 837. és azt követő pontokban mérlegelték). A felperesek állításával szemben, ennek következtében nincs alapja azon álláspont fenntartásának, hogy a BIT megsértésére vonatkozó választott bírósági megállapítás az EGO 24 szerinti befektetői kötelezettségek fenntartásának ésszerűtlenségétől vagy a román intézkedések nem kielégítő átláthatóságától függött.

⁽⁶⁶⁾ Az ítélet 953., 961., 971., 984., 1 016., 1 020. és 1 136. pontja.

⁽⁶⁷⁾ A 106/87–120/87. sz., *Asteris* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:1988:457).

⁽⁶⁸⁾ A 106/87–120/87. sz., *Asteris* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:1988:457) 23. pontja.

⁽⁶⁹⁾ Lásd az Akzo-Nobel javára a klórszállítás minimalizálására nyújtott holland támogatás (N 304/2003. sz. ügy) tárgyában 2004. június 16-án hozott bizottsági határozatot, összefoglaló közlemény: HL C 81., 2005.4.2., 4. o.; lásd még a Steenbergen autóbontó társaság áttelepítéséhez nyújtott holland támogatás (N 575/05. sz. ügy) tárgyában 2006. december 20-án hozott bizottsági határozatot, összefoglaló közlemény: HL C 80., 2007.4.13., 1. o.

⁽⁷⁰⁾ A Bizottság ugyanezen okokból a választott bírósági eljárás alapját képező és a kérelem 53. lábjegyzetében felsorolt Unión belüli BIT-eket is érvénytelennek tekinti.

az uniós szerződések rendelkezéseivel összeegyeztethetetlenek, és ezért érvénytelennek minősülnek ⁽⁷¹⁾. A Bizottság többször ismertette ezen álláspontját a tagállamokkal, ideértve a kérdéses tagállamokat.

- (103) Harmadszor, a Bizottság megállapítja, hogy az ítélet célja a kérelmezők kompenzálása azon ösztönzők miatt, amelyeket Románia az (EGO 75 által módosított) EGO 24 alapján számukra megígért, azonban az Unióhoz való csatlakozási tárgyalások befejezése érdekében, az Unió követelésére eltörölt. Ezért, az *Asteris*-üggyel ellentétben, ebben az esetben a kérelmezők azért követelnek kártérítést, mert megtagadták tőlük azokat az ösztönzőket, amelyek nyújtására Románia az Európa-megállapodás 64. cikke és a Román Versenytanács 244/2000 határozatának megfelelően értelmezett 143/1999. számú törvény szerinti – a jogellenes állami támogatás nyújtásának tilalmára vonatkozó – kötelezettségeinek megsértésével ígéretet tett. Ugyanakkor, ahogyan azt Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok kifejtette ⁽⁷²⁾, a nyújtani tervezett támogatás összegének megfelelő kártérítés jogellenesnek és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek ítélt közvetett állami támogatásnak minősülne. Ezen érvelés alapján a Törvényszék az állami támogatás visszafizettetése esetében a kártalanítási záradékokat állami támogatásnak minősítette ⁽⁷³⁾. Az EUB a *Lucchini*-ítéletben továbbá kimondta, hogy egy nemzeti bíróság nem alkalmazhatja a nemzeti jogot abban az esetben, ha e jog alkalmazásának az lenne a jogkövetkezménye, hogy „megakadályozná a közösségi jog alkalmazását, amennyiben lehetetlenné tenné a közösségi jog megsértésével nyújtott állami támogatás visszatérítését” ⁽⁷⁴⁾.
- (104) A felperesek arra vonatkozó kísérletei, hogy a jelen ügyet az említett ügyektől megkülönböztessék, nem meggyőzőek. Nem az számít, hogy az említett ügyek alapjául szolgáló pontos tények különböznek a jelen ügy alapjául szolgáló pontos tényektől, hanem az, hogy az említett ügyek alapjául szolgáló elv, amely az említett nemzeti jog, ideértve a nemzeti jog szerinti felelősségi rendszert, nem alkalmazható, amennyiben ez megakadályozná az uniós állami támogatási jog alkalmazását és ezáltal végül jogellenes állami támogatás nyújtását eredményezné. Ennek fényében, az *Asteris*-ügy nem mentesíti a jogellenes állami támogatás visszafizettetése vagy a jogellenes állami támogatás kézhezvételének elmaradása miatt kártalanításként megítélt kártérítést. A Bizottság úgy véli, hogy ugyan-ezen elv vonatkozik arra az esetre is, ha a kötelezettséget a két tagállam között kötött, állami támogatás nyújtásának alapjául szolgáló nemzetközi jogi megállapodás (például egy Unión belüli BIT) állapítja meg. Ha az Unión belüli megállapodás tagállami végrehajtása megakadályozná az uniós jog alkalmazását, az érintett tagállamnak be kell tartania az uniós jogot, mert az Unió elsődleges joga, például a Szerződés 107. és 108. cikke elsőbbséget élvez a tagállam nemzetközi kötelezettségeivel szemben.
- (105) E tekintetben irreleváns a felperesek azon állítása, hogy sosem született az EGO 24-et jogellenes állami támogatásnak és ezen ösztönzőket a belső piaccal összeegyeztethetetlennek minősítő érvényes hivatalos határozat, mert nem az EGO 24 alapján megígért beruházási ösztönzők, hanem az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása valósítja meg a vitatott intézkedést és képezi a jelen határozat alapját. Valóban, figyelembe véve, hogy az EGO 24-et 2005. február 22-én törölték el és ezen időpontot követően semmilyen támogatást nem fizettek ki e jogszabály értelmében, sem a Román Versenytanács, sem a Bizottság nem vonhatta le azt a következtetést egy hivatalos határozatban, hogy az EGO 24 összeegyeztethetetlen állami támogatást eredményezett 2005. február 22. és 2009. április 1. között, azaz az ítélet által a felperesek számára megítélt kártérítés időszaka alatt.
- (106) Éppen ezért nem szükséges, hogy a Bizottság az állami támogatás fennállásának megállapítására vonatkozó hivatalos határozatot fogadjon el azokban az esetekben, amikor a nemzeti bíróság vagy döntőbíróság egy támogatási intézkedés visszavonása miatt kártérítés megfizetésére kötelez egy tagállamot. A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése az állami támogatás „bármilyen formában” történő nyújtására vonatkozó általános tilalmat tartalmaz. Az intézkedés pontos formája ezért irreleváns annak megállapítása szempontjából, hogy az intézkedés gazdasági előnyben részesíti-e az adott vállalkozást ⁽⁷⁵⁾. Tehát, ha az állami támogatást egy bírósági vagy választottbírói ítéletben foglaltak teljesítése, illetve a választottbírói ítélet végrehajtása által nyújtják – és a Bizottság úgy véli,

⁽⁷¹⁾ Lásd De Gucht biztos a O-000043/2013/rev.1. sz. parlamenti szóbeli kérdésre adott választát, amelyben kijelentette, hogy „A Bizottság egyetért abban, hogy a tagállamok között kötött kétoldalú és beruházási megállapodások (BIT-ek) nincsenek összhangban az uniós joggal”; a 2013. május 22-i plenáris ülés vitája. Lásd továbbá az uniós tőkemozgásokról és befektetésekről - a piacmonitoringról szóló bizottsági dokumentumról szóló, 2012. február 3-i bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2012) 6 final) 13. oldalát. Lásd még a tőke Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2013. április 15-i bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2013) 146 final) 11. és 14. oldalát; a tőke Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2014. március 18-i bizottsági szolgálati munkadokumentum (SWD(2014) 115 final) 12. oldalát; az Európai Bizottság uniós tagállamok között 2012-ben fennálló kétoldalú beruházási megállapodásokra (Unión belüli BIT-ekre) vonatkozó monitoringtevékenységet és elemzést, amely az alábbi honlapon érhető el: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

⁽⁷²⁾ A C-346/03. és C-529/03. sz., *Atzeni* egyesített ügyekre vonatkozó, 2005. április 28-i indítvány (ECLI:EU:C:2005:256), 198. pontja.

⁽⁷³⁾ A T-384/08. sz., *Elliniki Nafpigoikataskevastiki AE Chartofylakeiou kontra Bizottság* ügyben (EU:T:2011:650), hozott ítélet, valamint a T-565/08. sz., *Corsica Ferries kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2012:415) 23., 114. és 120–131. pontja. Lásd még hasonlóképpen a C-111/10. sz., *Bizottság kontra Tanács* ügyben hozott ítélet (EU:C:2013:785) 44. pontját.

⁽⁷⁴⁾ A C-119/05. sz., *Lucchini*-ügyben hozott ítélet (EU:C:2007:434) 59. pontja.

⁽⁷⁵⁾ A C-280/00. sz., *Altmark Trans* ügyben hozott ítélet (EU:C:2003:415) 84. pontja.

hogy az ítélettel kapcsolatban ez az eset áll fenn – a Bizottságnak az említett végrehajtással, illetve teljesítéssel kapcsolatban kell bizonyítania, hogy a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdésében foglalt kumulatív feltételek teljesülnek, és az említett támogatás összeegyeztethetetlen a belső piaccal.

- (107) Mindenesetre a Bizottság emlékeztet arra, hogy a Román Versenytanács, több közös uniós álláspont és az EGO 24 hatályon kívül helyezésekor a román kormány is arra a következtetésre jutott, hogy az Európa-megállapodás, az EU – Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata, a 143/1999. számú törvény és a közösségi vívmányok értelmében az EGO 24 jogellenes állami támogatást eredményezett. Ezen túlmenően a román jogalkotó sosem támadta vagy semmisítette meg a Román Versenytanács 244/2000 határozatát, hanem azt az EGO 75 elfogadásával egyszerűen figyelmen kívül hagyta, ami az állami támogatásokról szóló, 143/1999. számú törvény rendelkezéseivel ellentétes, és ezáltal megsérti a román jogalkotó Európa-megállapodás és az EU – Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata szerinti kötelezettségeit. Az Unió ezt követően ragaszkodott hozzá, hogy Románia a csatlakozási tárgyalások során teljesítse az említett határozatot, illetve az Európa-megállapodás és a közösségi vívmányok szerinti kötelezettségeit, amit az ország az EGO 24 hatályon kívül helyezésével megtett.
- (108) A fenti okokból kifolyólag a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a választottbírók által a felpereseknek megítélt kártérítés az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetése a felperesek javát szolgáló gazdasági előnynek minősül, amelyhez a felperesek rendes piaci feltételek mellett nem juthattak volna hozzá.

Szelektivitás

- (109) Nem minden olyan intézkedés minősül állami támogatásnak, amely egy vállalkozásnak gazdasági előnyt biztosít, hanem csak azon intézkedések, amelyek egyes vállalkozásoknak vagy vállalkozástípusoknak, illetve gazdasági ágazatoknak szelektív módon biztosítanak gazdasági előnyt.
- (110) Az ítélet csak a felpereseket részesíti kártérítésben. Ennélfogva Románia a kártérítés ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása által történő kifizetésével kizárólag a felpereseknek biztosít gazdasági előnyt. Ezért az intézkedés szelektív.
- (111) Az *Asteris*-ügyben hozott ítéletből ezenkívül az következik, hogy a kártérítés nem biztosít szelektív előnyöket egy egyedi vállalkozás számára, amennyiben a kártérítés a kormányzati felelősségre vonatkozó általános jogi normából következik, amelyre minden magánszemély hivatkozhat, így kizárható, hogy bármely megítélt kártérítés szelektív előnyhöz juttat bizonyos társadalmi csoportokat. A BIT rendelkezéseinek alkalmazásából eredő vitatott intézkedés a jelen ügyben fennálló valamennyi ok miatt nem felel meg ennek a követelménynek.
- (112) Először, a BIT az említett kártérítési jogot csak bizonyos befektetői csoportoknak, azaz az Unión belüli BIT hatálya alá tartozó két tagállam (Svédország és Románia) befektetőinek biztosítja. Ennek megfelelően nem minden azonos helyzetben lévő uniós befektető, hanem csak meghatározott állampolgárságú befektetők hivatkozhatnak az említett BIT-re annak érdekében, hogy az eltörölt EGO 24 szerinti támogatási rendszer alapján megígért ösztönzőknek megfelelő összegű kártérítést igényeljenek. Ugyanis, amennyiben a BIT szerint a befektetőnek megítélt kártérítés kifizetése előnyt biztosít a befektetőnek, az előny szelektív. Ami a felperesek arra vonatkozó állítását illeti, hogy a Bizottság már elismerte a BIT által nyújtott előnyök általános jellegét (lásd a (66) preambulumbekendést), a felperesek által ezen állítás alátámasztására idézett nyilatkozat valójában egyáltalán nem egy bizottsági nyilatkozat, hanem egy külső vállalkozó által az Európai Parlament Külpolitikai Kapcsolatok Főigazgatósága Politikai Részlegének készített tanulmány részlete. Másrészt a tanulmányban kifejezett vélemények tulajdonjogával kapcsolatos kétségek eloszlátása érdekében a tanulmány egy felelősségkizáró nyilatkozatot tartalmaz, amely szerint egyedül a szerző felel a tanulmányban szereplő véleményekért, amelyek nem tükrözik az Európai Parlament hivatalos álláspontját. Az ebben a jelentésben tett nyilatkozat nem tulajdonítható a Bizottságnak, és a jelen ügy szempontjából irreleváns.
- (113) Másodsorban a vitatott intézkedés a már önmagukban szelektív jellegű beruházási ösztönzők hatályon kívül helyezése miatt részesíti kártérítésben a kérelmezőket. Az EGO 24 szerint kínált ösztönzők valójában kizárólag egyes régiókban befektető vállalkozások részére voltak elérhetőek. Ennek megfelelően a választottbírók által a panaszosoknak megítélt kártérítést már önmagában szelektívnek kell tekinteni, mert az az eltörölt EGO 24 szerinti rendszer alapján megígért előnyöknek felel meg.
- (114) Mindenesetre a Bizottság úgy véli, hogy Románia uniós csatlakozása érvénytelenítette azt a BIT-et, amely alapján a választottbírók a felperesek számára a kártérítést megítélte, így ezt nem lehet a kormányzati felelősségre vonatkozó olyan általános jogi norma alapjának tekinteni, amelyre minden befektető hivatkozhat.
- (115) A fenti indokok alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása szelektív előnyhöz juttatja a felpereseket.

Állami források

- (116) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak csak azok az előnyök tekinthetők, amelyeket közvetlenül vagy közvetve állami forrásokból nyújtanak. Románia a jelen ügyben részben már teljesítette az ítéletben foglaltakat azzal, hogy a választottbírók által a felpereseknek megítélt kártérítés egy részét beszámította az egyik felperes román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe. A bíróság által kirendelt végrehajtó továbbá állami számlákról pénzeszközöket foglalt le az ítélet alapján fennálló követelések teljesítése érdekében. Állami forrásokból finanszírozott intézkedéseknek kell tekinteni az alábbi intézkedéseket, függetlenül attól, hogy azokra önkéntesen vagy bíróság által elrendelt végrehajtás útján került sor: az állami költségvetésből teljesített közvetlen kifizetések, az állami bevételekről való lemondás az adótartozások leírásával vagy más állami eszközök (például más vállalkozásokban fennálló részesedés vagy a lefoglalt eszközök átruházása) a felperesek részére történő átruházása.

Az államnak való betudhatóság

- (117) A szelektív előnynek *többek között* az államnak betudhatónak kell lennie ahhoz, hogy a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében támogatásnak minősüljön ⁽⁷⁶⁾. A felperesek a jelen ügyben fenntartják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése „Románia ICSID-egyezmény szerinti kötelezettségeiből eredő automatikus és nem önkéntesen vállalt következmény, amely egyértelműen nem az államnak tudható be, és így nem minősülhet állami támogatásnak.” A felperesek érvelésének középpontjában az áll, hogy mivel Románia nemzetközi jogi kötelezettséget vállalt az ítéletben foglaltak teljesítésére, ezért ennek megtétele nem tudható be az államnak. A Bizottság nem ért egyet ezzel az érveléssel, és az intézkedést a román államnak betudhatónak tekinti a következő okokból.
- (118) A Bizottság előzetesen megjegyzi, hogy Románia BIT, és különösen annak 7. cikke megkötéséről szóló önkéntes megállapodása teremtette meg a (110) és azt követő preambulumbekkezdésekben kifejtettek szerint az ítéletből származó szelektív előny feltételeit.
- (119) Ezen túlmenően, nem kérdés, hogy az intézkedés betudható a román államnak, ha Románia önkéntesen teljesíti az ítéletben foglaltakat a választottbírók által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetésével. Mindenesetre ez a helyzet az ítélet által a felpereseknek megítélt kártérítés azon részének tekintetében, amelyet Románia beszámított az egyik felperes, nevezetesen az S.C. European Food S.A román hatóságokkal szemben fennálló adókötelezettségeibe. Ugyanez a helyzet, amikor Románia úgy határozott, hogy a választottbírók által megítélt fennmaradó kártérítést önként kifizeti.
- (120) Végül, a román állami szervek minden egyes jogi aktusa Romániának tudható be. Ezen állami szervek magukban foglalják a tagállam kormányát és egyéb közigazgatási szerveit. Mindenekelőtt, egy adott állam belföldi bíróságait, valamint bíróság által kirendelt végrehajtóit és bírósági végrehajtóit kell ezen állam szerveinek tekinteni, amelyek ezért az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdése szerint kötelesek az Unióval jóhiszeműen együttműködni. Ennek megfelelően a belföldi bíróságok, valamint a bíróság által kirendelt végrehajtók és bírósági végrehajtók intézkedései a román államnak tudhatók be, így, amennyiben Románia kénytelen a felpereseket az ítélet alapján bíróságainak, illetve bíróság által kirendelt végrehajtóinak és bírósági végrehajtóinak intézkedései révén kártérítésben részesíteni, ez az intézkedés is a román államnak tudható be. Az uniós jog csak szűk mentességet engedélyez az államnak való betudhatóság általános elve alól: egy intézkedés nem tudható be egy tagállamnak, ha uniós jog kötelezi az adott tagállamot az intézkedés mérlegelés nélküli végrehajtására. Ebben az esetben az intézkedés az uniós jogalkotó jogi aktusán alapul, és nem tudható be az államnak. Mindazonáltal vitathatatlan, hogy az uniós jog nem kötelezi Romániát az ítéletben foglaltak teljesítésére. Ezért az ítélet végrehajtására, illetve az abban foglaltak teljesítésére vonatkozó, a román kormány vagy a román belföldi bíróságok által elfogadott bármely határozat betudható a román államnak.
- (121) A fentiek fényében a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az intézkedés Romániának betudható.

A verseny torzulása és a kereskedelemre gyakorolt hatás

- (122) Az állam által nyújtott intézkedés akkor tekinthető úgy, hogy torzítja a versenyt vagy azzal fenyeget, ha feltehetően javítja a kedvezményezett más versenytárs vállalkozásokkal szembeni versenypozícióját ⁽⁷⁷⁾. Gyakorlati szempontból ezért minden olyan esetben feltételezni kell a Szerződés 107. cikke szerinti versenytorzulás fennállását, amikor az állam pénzügyi előnyt biztosít egy olyan liberalizált ágazat valamely vállalkozásának, amelyben verseny zajlik vagy verseny alakulhatna ki. Egy versenytorzító hatású vállalkozásnak nyújtott előny rendes körülmények között szintén érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet. A tagállamok közötti kereskedelmet érinti, ha az intézkedés megerősíti egy vállalkozás helyzetét más versenyző vállalkozásokéhoz képest a Közösségen belüli kereskedelemben ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁶⁾ A T-351/02. sz., *Deutsche Bahn AG kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2006:104) 101. pontja.

⁽⁷⁷⁾ A 730/79. sz., *Phillip Morris* ügyben hozott ítélet (EU:C:1980:209) 11. pontja. A T-298/97., T-312/97. stb. sz., *Alzetta* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:T:2000:151), 80. pontja.

⁽⁷⁸⁾ A T-288/97 sz., *Friuli-Venezia Giulia* ügyben hozott ítélet (EU:T:2001:115) 41. pontja.

- (123) A Bizottság már leszögezte (lásd a (81) és azt követő preambulumbekendéseket), hogy a felperesek együttesen egyetlen gazdasági egységet képeznek, amely viszont az uniós állami támogatási szabályok alkalmazása céljából az érintett vállalkozásnak minősül. Ez a vállalkozás egy liberalizált piacon tevékeny, és más vállalkozásokkal áll versenyben. A Bizottság azt is megállapította, hogy a kártérítés felperesek számára történő kifizetése – függetlenül attól, hogy arra az ítéletben foglaltak teljesítése vagy az ítélet végrehajtása révén kerül sor – megerősítene a felperesek versenyhelyzetét a velük versenyző más vállalkozásokkal szemben, amelyek nem részesültek hasonló kártérítésben a jogellenes állami támogatás visszavonása miatt. Az ítélet által előírt kártérítés a nyersanyagokra kivetett vámokon, az elmaradt hasznon és a kártérítés teljes összege után számított kamatoknak megfelelő összegen alapul. A végtermékek alapanyagaként szolgáló nyersanyagok költségei a vállalkozások szokásos működési költségeit képezik. A felperesek számára elkülönült előnyt biztosít, hogy mentesülnek a szokásos működési költségek egy részének viselése alól, mint ahogy az is, hogy az elmaradt haszon miatt a kérelmezők kártérítésben és kamatfizetésben részesülnek. A felperesek élelmiszeripari termékek, malomipari termékek és műanyag csomagolások gyártására szakosodnak. Mindezen termékek piaca liberalizált, ezért a felpereseknek nyújtott bármely előny torzíthatja a versenyt. Tekintettel arra, hogy a felperesek által elsődlegesen gyártott termékek kereskedelme a tagállamok között széles körben folyhat, és valóban széles körben folyik, a felpereseknek nyújtott bármely előny is érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- (124) A Bizottság megjegyzi, hogy a felperesek a verseny torzulásának vitatására irányuló érvei pusztán azt az állítást ismételik meg, hogy a Micula testvérek nem minősülhetnek vállalkozásnak, és az ítéletben foglaltak teljesítése nem nyújtana a felpereseknek semmilyen előnyt. Mindkét állítással a fentiekben már részletesen foglalkoztunk (lásd a (81) és azt követő, valamint a (92) és azt követő preambulumbekendéseket) és ezekhez nem szükséges további észrevételeket fűzni.

Következtetés

- (125) A fenti okokból kifolyólag a Bizottság úgy véli, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése alkalmazásában állami támogatásnak minősül.

7.2. Az állami támogatási szabályok alkalmazása nem érinti a Szerződés 351. cikke által védett jogokat és kötelezettségeket

- (126) A Szerződés 351. cikke előírja, hogy „[A]z egyrészről egy vagy több tagállam, másrészről egy vagy több harmadik állam által egymás között [...], illetve a csatlakozó államok esetében a csatlakozásukat megelőzően kötött megállapodásokból eredő jogokat és kötelezettségeket a Szerződések rendelkezései nem érintik.” A jelen ügyben a felperesek által hivatkozott jogok és kötelezettségek a BIT-ből erednek.
- (127) A Szerződés 351. cikkének megfogalmazása egyértelművé teszi, hogy az a jelen esetre nem alkalmazandó, mivel a BIT egy két uniós tagállam (Svédország és Románia) között kötött megállapodás, és nem egy „egyrészről egy vagy több tagállam, másrészről egy vagy több harmadik állam által egymás között” kötött megállapodás. Ennek megfelelően az uniós állami támogatási jog jelen ügyben történő alkalmazása nem érinti a Szerződés 351. cikke által védett jogokat és kötelezettségeket.
- (128) Ezzel összefüggésben a Bizottság emlékeztet arra, hogy az uniós jog szerint eltérő szabályok vonatkoznak egyrészről az Unión belüli BIT-ekre, másrészről az Unió egyik tagállama és egy harmadik ország között kötött BIT-ekre. Az Unión belüli BIT-ek esetében a Bizottság azt állítja, hogy az ilyen megállapodások ellentétesek az uniós joggal, összeegyeztethetetlenek az uniós szerződések rendelkezéseivel, és ezért ezeket érvénytelennek kell tekinteni. Ezzel szemben az Unió egyik tagállama és egy harmadik ország között kötött BIT-eket az 1219/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁷⁹⁾ szabályozza, amely a tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú beruházási megállapodások tekintetében állapít meg átmeneti rendelkezéseket addig, amíg e megállapodásokat fokozatosan fel nem váltják az azonos tárgyú uniós megállapodások, figyelembe véve az Unió kizárólagos hatáskörét a közös kereskedelempolitika tekintetében, amely alá a közvetlen külföldi befektetés tartozik⁽⁸⁰⁾.
- (129) Románia részes fele a többoldalú ICSID-egyezménynek, amelyhez az Unióhoz való csatlakozása előtt csatlakozott. Ugyanakkor, mivel az ICSID-egyezmény harmadik országbeli szerződő felei közül senki sem részes fele a jelen eljárásban érintett BIT-nek, a 351. cikk ebben az esetben irreleváns.

⁽⁷⁹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012. december 12-i 1219/2012/EU rendelete a tagállamok és harmadik országok közötti kétoldalú beruházási megállapodások tekintetében átmeneti rendelkezések megállapításáról (HL L 351., 2012.12.20., 40. o.).

⁽⁸⁰⁾ A Szerződés 3. cikke (1) bekezdésének e) pontja.

7.3. Új támogatás

- (130) A Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az állami támogatás elvben összeegyeztethetetlen a belső piaccal. Hacsak a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nem nyilvánít egy támogatási intézkedést, a tagállamok számára tilos az állami támogatási intézkedéseket végrehajtani. A Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerint a tagállamnak a támogatás nyújtására és módosítására irányuló bármely szándékról értesítenie kell a Bizottságot, és a tagállam a tervezett intézkedéseket addig nem hajthatja végre, amíg a Bizottság végső határozatot nem hoz az érintett intézkedés belső piaccal való összeegyeztethetőségének tekintetében.
- (131) Az a kötelezettség, hogy az adott támogatási intézkedés összeegyeztethetőségére vonatkozó végső bizottsági határozat nélkül semmilyen támogatási intézkedést nem lehet végrehajtani, természetesen csak a Szerződés érintett tagállam esetében történő hatálybalépését követően végrehajtott támogatási intézkedésekre vonatkozik. A Szerződés 2007. január 1-jén lépett hatályba Románia esetében.
- (132) A felperesek vitatják, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása a 659/1999/EK rendelet 1. cikkének c) pontja értelmében „új támogatásnak” minősül. A felperesek fenntartják, hogy még akkor is, ha a Bizottság értékelése helyes (*ami nem így van*) és az ítéletben foglaltak teljesítése, illetve az ítélet végrehajtása támogatásnak minősül, az érintett támogatás nyújtásának időpontja az EGO 24 szerinti előnyök felperesek számára első alkalommal történő nyújtása lenne, amelyre 2000-ben és 2002-ben, azaz Románia Unióhoz való csatlakozása előtt került sor. A felperesek szerint a BIT 2003. évi hatálybalépése – amelyen az ítélet alapul – az a legkésőbbi időpont, amelyet a támogatás nyújtásának időpontjának lehet tekinteni.
- (133) A Bizottság nem ért egyet a felperesekkel, és úgy véli, hogy a választottbírók által a felpereseknek megítélt kártérítés – akár az ítéletben foglaltak teljesítése, akár az ítélet végrehajtása révén történő – kifizetése új támogatásnak minősül, és ezért a Szerződés 107. és 108. cikkében meghatározott, az állami támogatásokra vonatkozó teljes ellenőrzési mechanizmus hatálya alá tartozik. Az EUB ítélezési gyakorlata szerint a támogatást abban az időpontban kell odaítélni tekinteni, amikor az alkalmazandó nemzeti jogszabály szerint a kedvezményezett feltétlenül jogosulttá válik arra, hogy megkapja a támogatást⁽⁸¹⁾. Sem az EGO 24 1998. október 2-i elfogadása, sem a Bihar megyei Ștei-Nucet kiszolgáltatók helyettesítő régióinak történő nyilvánítása (amely tíz évre szólóan 1999. április 1-jén lépett hatályba), sem a tartós befektetői tanúsítvány az S.C. European Food S.A. vállalat részére (2000 június 1-jén), valamint az S.C. Starmill S.R.L. és az S.C. Multipack vállalatok részére (2002 május 17-én) történő nyújtása sem ruházott a felperesekre feltétel nélküli jogot a nyersanyagokra létrehozott eszköz megszerzésére 2009. április 1-jéig. Ezzel szemben az említett eszközökhöz való hozzáférésre való jogot csak az EGO 24 által létrehozott rendszer alapján támogatásra jogosult vállalatok szerezték meg:
- az EGO 24 által létrehozott kezdeti rendszer alapján: amennyiben a regionális fejlesztési ügynökség jóváhagyta a vállalat gyártási értékesítésekkel kapcsolatos dokumentumait, amelyek igazolták, hogy a belső gyártásba való integrálásra szánt nyersanyag behozatalára került sor, ami megalapozza a kifizetett vámok visszafizetését⁽⁸²⁾, és
 - miután az EGO 24 nyersanyagokra létrehozott eszközét az EGO 75 alapján vámentességre változtatták át: az e rendszer szerint támogatásra jogosult vállalat a belső gyártásba való integrálás céljából nyersanyagot hozott be, és a határellenőrző hatóságoktól kellően indokolt dokumentumok alapján mentességet kért.
- (134) Mivel az EGO 75 által módosított EGO 24 által létrehozott rendszert 2005. február 22-én visszavonták, semmiféle vállalat nem tudott a nemzeti keretszabályok szerint ezen időpontot követően támogatáshoz való jogot megszerezni azáltal, hogy a belső gyártásba való integrálás céljából nyersanyagot hozott be Romániába. Ezért a kérelmezők román állammal szemben benyújtott kártérítési keresete csak a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítéletet veszi figyelembe. Miután az ítéletet meghozták és fennállt annak a kockázata, hogy azt Románia Unióhoz való csatlakozását követően végrehajtták, illetve az abban foglaltakat teljesítik, az ICSID-egyezmény ratifikálásából eredő, és azt a román nemzeti jogrendbe bevezető és ezáltal az ítéletet a román nemzeti jogrendben jogerőre emelő, választottbírók által megítélt kártérítés kézhezvételére vonatkozó, román nemzeti jog szerinti feltétel nélküli jogot a felperesekre csak Románia Unióhoz való csatlakozását követően ruházták.

⁽⁸¹⁾ A C-129/12. sz., *Magdeburger Mühlenwerke* ügyben hozott ítélet (EU:C:2013:200) 40. pontja.

⁽⁸²⁾ A nyersanyagokra létrehozott eszköz (amely az a beruházási ösztönző, amelynek visszavonása eredményezte a kártérítés kérelmezőknek történő odaítélését az ítélet alapján) előíró eredeti rendelkezés angol nyelvű fordítása megtalálható az ítélet 148. pontjában. A fordítás szerint, a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja előírja, hogy „Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: [...] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the “**Raw Materials Incentive**” or “**Raw Materials Facility**”];

- (135) E tekintetben azt is fontos megjegyezni, hogy az ítélet az EGO 24 szerinti rendszer eltörölt nyersanyagokra létrehozott eszköze által, e jogszabály hatályon kívül helyezése (2005. február 22.) és állítólagos tervezett lejárta (2009. április 1.) között előírányzott előnyeivel megegyező összeget ítél meg a felperesek számára. Ezen időszak kicsivel több, mint 49 hónapot ölel fel, amelynek nagy része (27 hónap) alatt Románia az Unió teljes jogú tagja volt, és az országra a Szerződésben előírt állami támogatási fegyelem közvetlenül vonatkozott. Továbbá, az ítélet a 2009. évre vonatkozóan kártérítést ítél meg a felpereseknek a cukor felhalmozásának elszalasztott lehetősége miatt, feltételezve, hogy a kapcsolódó veszteségek 2009. március 31. és 2010. július 1. között merültek fel. Ezen állítólagos veszteségek ezért teljes egészében Románia Unióhoz való 2007. évi csatlakozását követően merültek fel. Végül, az ítélet kártérítést ítél meg az elmaradt haszon miatt, figyelembe véve a 2005. január 1. és 2011. augusztus 31. között felmerült kérelmezett veszteségeket. Ezen időszak 80 hónapot ölel fel, amelynek túlnyomó része (56 hónap) alatt Románia az Unió teljes jogú tagja volt, és az országra a Szerződésben előírt állami támogatási fegyelem közvetlenül vonatkozott.
- (136) Végül, az EGO 24 szerinti ösztönző rendszert nem említik Románia uniós csatlakozási okmánya V. melléklete 2. fejezetében sem, amely tételesen felsorolja azon állami támogatási intézkedéseket, amelyek Románia Unióhoz való csatlakozásakor létező támogatásnak minősülnek ⁽⁸³⁾ ⁽⁸⁴⁾.
- (137) Az a tény is irreleváns, hogy sem a csatlakozási okmány, sem a Szerződés nem vonatkozott Romániára, amikor az ország az EGO 24 által létrehozott támogatási rendszer visszavonásával állítólag megsértette a BIT szerinti kötelezettségeit, illetve amikor a felperesek a BIT szerinti keresetüket a választottbírószám elé vitték. A felperesek egyik időpontban sem szereztek feltétel nélküli jogot a választottbírószám által megítélt kártérítés kifizetésének tekintetében, és ezen intézkedés képezi a vizsgálat tárgyát. A felperesek csak akkor szereztek feltétel nélküli, Romániával szemben végrehajtható jogot a kártérítésre, amikor a választottbírószám a 2013. december 11-én meghozott, a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítéletében megállapította a BIT 2. cikke (3) bekezdésének megsértését. Ez az időpont Románia Európai Unióhoz való csatlakozását követően volt.
- (138) A felperesek ügye ezért nem hasonlítható össze az N 380/04. számú ügyben hozott bizottsági határozattal, amelyre a felperesek hivatkoznak. Az N 380/04. számú ügy a Latvijas Gāze (a továbbiakban: LG) vállalat és Lettország között 1997-ben kötött szerződésre vonatkozott. Amikor az LG és Lettország között vita merült fel az utóbbi szerződéses kötelezettségeire vonatkozóan, az UNCITRAL szabályai szerint kereskedelmi választottbírószám eljárást indítottak Stockholmban. Az említett eljárás érdekében létrehozott választottbírószám 2003. június 19-én úgy határozott, hogy Lettországnak kártérítést kell fizetnie az LG-nek a 2001. január 10-től 2003. március 10-ig terjedő időszakra vonatkozóan. Lettország nem teljesítette a választottbírószám ítéletben foglaltakat az ország Unióhoz való 2004. május 1-jei csatlakozása előtt, és az említett ítéletben foglaltak tervezett teljesítéséről értesítette a Bizottságot a csatlakozást követően. A Bizottság határozatában megállapította, hogy a kártérítési kötelezettség az 1997. évi szerződés alapján keletkezett, valamint, hogy a választottbírószám által megítélt kártérítés teljes egészében a Lettország csatlakozását megelőző időszakhoz kapcsolódik, és a választottbírószám ítéletét is Lettország uniós csatlakozását megelőzően hozták meg. A Bizottság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy „a választottbírószám [...] által megítélt kártérítés kifizetése [...] teljes egészében a csatlakozást megelőzően jogerőre emelkedett intézkedésben foglaltak pusztán teljesítésének minősül” és a 2003. évi választottbírószám ítéletben foglaltak teljesítése nem tekinthető „új támogatásnak.” Ezenkívül a Bizottság az N 380/04. számú ügyben hozott határozatában maga is jelzi, hogy nem érintette a csatlakozás utáni időszakhoz kapcsolódó, szerződés szerinti lehetséges jövőbeli kifizetések elemzését, így a kiválasztott megközelítést szűken vett értelemben a Lettország által bejelentett konkrét tényekre korlátozta.
- (139) Ezzel szemben a jelen ügyben a kártérítési kötelezettség a 2013-ban meghozott ítéletből következik, a felpereseknek a választottbírószám által megítélt kártérítés nagyrészt a Románia uniós csatlakozását követő időszakokkal kapcsolatos, és az ítéletet majdnem hét évvel Románia uniós csatlakozását követően hozták meg. Végül, az N 380/04. számú ügyben hozott határozat leginkább abban különbözik a jelen ügytől, hogy az előbbi ügyben semmi nem utalt arra, hogy a 2003. évi választottbírószám ítélet végrehajtása, illetve az abban foglaltak teljesítése révén az LG jogellenes állami támogatásban részesülne, amelynek kifizetését Lettország az állami támogatásokkal kapcsolatos, az Unióhoz csatlakozó tagjelölt országként vállalt kötelezettségeivel ellentétben ígért meg.

⁽⁸³⁾ A csatlakozási okmányban említett létező támogatás három kategóriája a következő:

- az 1994. december 10-e előtt hatályba léptetett támogatások,
- az e melléklet függelékében felsorolt támogatások,
- azok a támogatások, amelyeket a csatlakozás időpontja előtt az új tagállam állami támogatásokat ellenőrző hatósága megvizsgált és a közösségi vívmányokkal összeegyeztethetőnek talált, és amelyekkel kapcsolatban a Bizottság a (2) bekezdésben meghatározott eljárás során úgy találta, hogy nem merül fel komoly kétség a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét illetően.

Az ítélet végrehajtására vonatkozó határozat nem tartozik az említett három kategória egyikébe sem. Még ha úgy is kellene tekinteni, hogy az ítéletben foglaltak teljesítése pusztán a felperesek EGO 24 szerinti jogait állítja helyre olyan módon, mintha az EGO 24 szerinti releváns ösztönzőket nem helyezték volna azok tervezett lejárata előtt hatályon kívül, az említett visszamenőleges hatályú helyreállítás Románia Unióhoz való csatlakozásának időpontjától még ebben az esetben is „új támogatásnak” kell tekinteni.

⁽⁸⁴⁾ Lásd még a T-80/06. és T-182/09. sz., *Budapesti Erőmű* egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:T:2012:65) 54. pontját.

- (140) A Bizottság következképpen megállapítja, hogy a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése új támogatásnak minősül, és ezen intézkedést csak azt követően lehet végrehajtani, ha a Bizottság azt az állami támogatási szabályok szerint engedélyezte.

7.4. A Szerződés 108. cikkének (3) bekezdése szerinti jogellenesség

- (141) Románia a választottbíróság által megítélt kártérítést részben már kifizette azzal, hogy a kártérítés egy részét az egyik felperes (S.C. European Food S.A) román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe beszámította. Mivel Románia az ítéletben foglaltak részleges teljesítéséről nem értesítette a Bizottságot, az intézkedést jogellenesen, a Szerződés 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével hajtotta végre. A választottbíróság által megítélt kártérítés bármely további – akár az ítéletben foglaltak teljesítése, akár az ítélet végrehajtása révén történő – olyan kifizetése, amellyel a Bizottság nincs tisztában, illetve amelyek az említett határozat elfogadását követően történik, ugyanezen okokból szintén megsértene Románia a Szerződés 108. cikke (3) bekezdésének betartására vonatkozó kötelezettségét.

7.5. Összeegyeztethetőség

- (142) Először is a Bizottság arra emlékeztet, hogy a bizonyítási teher elsődlegesen a tagállamokon van annak értékelése során, hogy egy adott intézkedés a Szerződés 107. cikkének (2) bekezdése és 107. cikkének (3) bekezdése szerint a belső piaccal összeegyeztethető-e⁽⁸⁵⁾. Ezzel összefüggésben a Bizottság emlékeztet arra is, hogy egy állami támogatási intézkedés nem nyilvánítható a belső piaccal összeegyeztethetőnek, amennyiben az szükségképpen az unió jog megsértésével jár⁽⁸⁶⁾. Románia jelenleg nem szolgáltat olyan érvekkel, amelyek az intézkedést a Szerződés 107. cikkének (2) bekezdése és 107. cikkének (3) bekezdése szerint igazolják. A Bizottság azonban a teljesség kedvéért helyénvalónak tartja, hogy hivatalból értékelje az összeegyeztethetőséget.
- (143) A felperesek azt állítják, hogy az intézkedés összeegyeztethető regionális támogatásnak minősül. A Szerződés 107. cikke (3) bekezdésének a) és c) pontja alapján a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek tekintheti az Unión belül bizonyos hátrányos helyzetű térségek gazdasági fejlődésének előmozdítására nyújtott állami támogatást. A 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó regionális támogatásokról szóló iránymutatás (a továbbiakban: 2014. évi RTI) tartalmazza azokat a feltételeket, amelyek alapján meghatározható, hogy melyik regionális fejlődést elősegítő támogatás tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek. Az említett iránymutatás (188) preambulumbekezdése kifejti, hogy e feltételeket alkalmazzák a 2014. június 30. után odaítélendő valamennyi regionális támogatás összeegyeztethetőségének értékelésére. Ez azt jelenti, hogy a jogszerűtlenül odaítélt regionális támogatások, valamint a 2014. július 1. előtt odaítélendő regionális támogatások értékelése a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról szóló iránymutatás⁽⁸⁷⁾ (a továbbiakban: 2007. évi RTI) alapján történik.
- (144) A (134) preambulumbekezdésben foglaltak szerint a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítélet 2013. december 11-i meghozatalával, azaz a 2014. évi RTI hatálybalépését megelőzően, a felperesek számára a támogatásra való feltétel nélküli jogot biztosítottak. Ezért a választottbíróság által megítélt kártérítés felpereseknek történő kifizetését a 2007. évi RTI szerint kell értékelni.
- (145) A Bizottság az említett iránymutatásban ismerteti, hogy egy vállalkozás folyó kiadásainak csökkentésére irányuló regionális támogatás működési támogatásnak minősül és nem tekinthető a belső piaccal összeegyeztethetőnek, kivéve, ha azt kivételes körülmények között, a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó hátrányos helyzetű régiókat érintő egyedi hátrányok leküzdése érdekében ítélik oda⁽⁸⁸⁾.
- (146) A jelen ügyben a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés az EGO 24 szerinti ösztönzők visszavonásához közvetlenül kapcsolódó veszteségekre vonatkozik, és arra irányul, hogy a kedvezményezett olyan helyzetbe hozza, amilyenbe „minden valószínűség szerint” akkor kerülne, hogyha az EGO 24 szerinti ösztönzőket nem vonták volna vissza. Az ítéletben foglaltak teljesítése ténylegesen visszaállítja azt a helyzetet, amelyben a felperesek minden valószínűség szerint akkor lettek volna, ha Románia sosem helyezi hatályon kívül az EGO 24 rendszert. Mivel az EGO 24 alapján biztosított előnyök a felperesek ismétlődő költségeihez kapcsolódtak, és nem egy induló beruházáshoz kötődtek, ezen előnyök működési támogatásnak minősültek. Ennek következtében az, hogy a kedvezményezett olyan helyzetbe hozzák, amilyenben akkor lett volna, ha az EGO 24 szerinti ösztönzőket nem vonták volna vissza, és ezáltal az említett visszavonáshoz kapcsolódó veszteségek miatt nyújtott kártérítés is működési támogatásnak minősül. A (92) és azt követő preambulumbekezdésekben foglaltak szerint a választottbíróság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése valójában visszamenőlegesen csökkenti a felpereseknél a rendes piaci feltételek mellett folytatott gazdasági tevékenységek közben felmerült működési költségeket.

⁽⁸⁵⁾ A T-68/03. sz., *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:T:2007:253) 34. pontja.

⁽⁸⁶⁾ A C-225/91. sz., *Matra kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:1993:239) 41. pontja.

⁽⁸⁷⁾ Iránymutatás a 2007–2013 közötti időszakra vonatkozó nemzeti regionális támogatásokról (HL C 54., 2006.3.4., 13. o.).

⁽⁸⁸⁾ A 2007. évi RTI 76. pontja.

- (147) A 2007. évi RTI 76., 77. és 79. pontja szerint a működési támogatás rendszerint nem megengedett, és azt csak kivételes esetben lehet a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjában szerinti régiókban nyújtani, feltéve, hogy
- a regionális fejlődéshez való hozzájárulása szempontjából indokolt (célzott),
 - természete és mértéke az általa enyhíteni kívánt hátrányokkal arányos,
 - átmeneti és csökkenő szintű, valamint a támogatást fokozatosan meg kell szüntetni, amikor megvalósul az érintett régiók reálkonvergenciája az EU gazdagabb térségeivel,
 - általános elvként csak előre meghatározott elszámolható kiadásokkal vagy költségekkel kapcsolatban lehet nyújtani, és azt a költségek bizonyos hányadára kell korlátozni,
 - a tagállam a 2007. évi RTI 83. pontjában leírtak szerint kötelezettséget vállalt arra, hogy tiszteletben tartja a részletes jelentéstételre vonatkozó szabályokat.
- (148) Az ítéletben foglaltak teljesítése révén előnyben részesített gazdasági tevékenységek a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjának hatálya alá tartozó területen találhatók, ahogy azt a Bizottság a 2007–2013-as időszakra vonatkozó román regionális támogatási térképről szóló határozatában ⁽⁸⁹⁾ és a 2014–2020-as időszakra vonatkozó román regionális támogatási térképről szóló határozatában ⁽⁹⁰⁾ megállapította.
- (149) A Bizottság ugyanakkor nem érti, hogy a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése hogyan indokolható az érintett területek regionális fejlődéséhez való hozzájárulása szempontjából. Az említett kifizetésből származó működési támogatás célja nem az, hogy a méltányosság közös érdekű céljához a Szerződés 107. cikke (3) bekezdése a) pontjában előírtak szerint hozzájáruljon, hanem pusztán az, hogy a kedvezményezett az EGO 24 visszavonása miatt felmerült veszteségek miatt annak tervezett lejáratí ideje előtt kártérítésben részesítse. Ezáltal a felperesek ellenszolgáltatás nélkül jutnak pénzhez úgy, hogy a régió fejlődésére ez semmilyen pozitív hatással nem jár.
- (150) Az, hogy a gazdasági tevékenység „egy területen” található, nem elegendő annak feltételezéséhez, hogy az intézkedés az általa enyhíteni kívánt hátrányokkal arányos, mivel először azt kell bizonyítani, hogy mik ezek a hátrányok, és másodszor azt, hogy ezek hogyan képezik az érintett régió fejlődésének gátját. A Bizottság bizonyíték hiányában nem tudta azon egyedi hátrányokat beazonosítani, amelyeket a támogatási intézkedések enyhíteni kívántak.
- (151) A választottbíróóság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése átmeneti jellegű, mivel az ítéletben foglaltak teljesítését, illetve az ítélet végrehajtását követően nincs hatása. A kártérítés azonban nem korlátozódik az előre meghatározott költségek bizonyos hányadára, mivel az a felpereseknél felmerült összes veszteség fedezését hivatott biztosítani.
- (152) A fentiek alapján a Bizottság úgy véli, hogy a választottbíróóság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése nem felel meg a 2007. évi RTI-ben foglaltaknak, és ezért nem nyilvánítható összeegyeztethetőnek a belső piaccal. Mivel az összeegyeztethetőségre más jogalap egyébként nem alkalmazható, a Bizottság úgy véli, hogy a támogatási intézkedés összeegyeztethetősége nem került megállapításra.

7.6 A támogatási intézkedés értékelésére vonatkozó következtetés

- (153) A fenti elemzés azt mutatja, hogy a választottbíróóság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése összeegyeztethetetlen új támogatás nyújtásának minősül, amely összeegyeztethetetlen a Szerződéssel. A Bizottság sajnálattal állapítja meg, hogy Románia az említett kártérítést részben kifizette a kártérítés egy részének az egyik felperes (S.C. European Food S.A) román állammal szemben fennálló adókötelezettségeibe történő beszámítása, valamint a bíróság által kirendelt végrehajtó által hozott intézkedések révén.

8. VISSZAFIZETÉS

- (154) A Szerződés és az EUB állandó ítélkezési gyakorlatával összhangban a Bizottság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy az érintett államnak meg kell-e szüntetnie vagy módosítania kell-e azt a támogatást, amely a Bizottság álláspontja szerint nem egyeztethető össze a belső piaccal ⁽⁹¹⁾. Szintén a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata azt mutatja, hogy a Bizottság határozata által a belső piaccal összeegyeztethetetlennek tekintett támogatások esetében a támogatás eltörlése vonatkozásában az államra kirótt kötelezettség célja a korábbi helyzet visszaállítása ⁽⁹²⁾. Ezzel összefüggésben a Bíróság megállapította, hogy ezt a célkitűzést teljesítettnek kell tekinteni, ha a kedvezményezett visszafizette a jogellenes támogatással nyújtott összegeket, ezáltal elveszítve azt az előnyt,

⁽⁸⁹⁾ A Bizottság N 2/07. számú határozata, összefoglaló közlemény: HL C 73., 2007.3.30., 15. o.

⁽⁹⁰⁾ A Bizottság SA 38364. számú határozata, összefoglaló közlemény: HL C 233., 2014.7.18., 1. o.

⁽⁹¹⁾ A C-70/72. sz., Bizottság kontra Németország ügyben hozott ítélet (EU:C:1973:87) 13. pontja.

⁽⁹²⁾ A C-278/92., C-279/92. és C-280/92. sz., Spanyolország kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet (EU:C:1994:325) 75. pontja.

amelyet a piacon versenytársaival szemben élvezett, és a támogatás nyújtása előtti helyzet helyreáll⁽⁹³⁾. Az említett joggyakorlat értelmében a 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdése előírja: „Amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére. [...]”

- (155) A felperesek azt állítják, hogy joggal bíztak abban, hogy az EGO 24 alapján biztosított előnyök törvényesek voltak, és hogy az említett ösztönzőkből azok 2009. április 1-jei tervezett lejártáig előnyben részesülhetnek. E tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy a 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdése azt is előírja, hogy „[a] Bizottság nem követeli meg a támogatás visszatérítését, amennyiben az ellentétes az uniós jog valamelyik általános elvével.” Az EUB elismerte, hogy a bizalomvédelem elve az az uniós jog ilyen általános elvének minősül. A Bizottság azonban nem véli úgy, hogy a felperesek ilyen jogos elvárásra hivatkozhatnak.
- (156) Az EUB ítélkezési gyakorlatának megfelelően – kivételes esetektől eltekintve – a támogatásban részesült vállalkozások elvben nem támaszthatnak jogos elvárást a támogatás jogszerűsége tekintetében, kivéve, ha azt a Szerződés 108. cikkében előírt eljárás betartásával nyújtották. Az EUB újabb ítélkezési gyakorlata alapján kijelentette, hogy a Bizottság – amelynek kizárólagos hatáskörébe tartozik az állami támogatások uniós tagállamok által történő nyújtásának engedélyezése – pozitív cselekvéséből származó, kellően egyértelmű biztosítékok hiányában, amelyek alapján a kedvezményezett úgy vélheti, hogy az intézkedés nem minősül állami támogatásnak, semmilyen kivételes körülmény nem indokolhatja a bizalomvédelem elvének a visszafizetés megakadályozásának érdekében történő alkalmazását, ha a támogatási intézkedést nem jelentették be a Bizottságnak⁽⁹⁴⁾. Valóban bevett joggyakorlat, hogy az uniós jog konkrét rendelkezésével szemben nem lehet a bizalomvédelem elvére hivatkozni, valamint, hogy az uniós jog alkalmazásáért felelős, az említett jogot megsértő nemzeti hatóság magatartása nem kelthet jogos elvárásokat a gazdasági szereplőkben a tekintetben, hogy az említett joggal ellentétes elbánásban részesülnek⁽⁹⁵⁾. A kellő gondossággal eljáró piaci szereplőről feltételezhető, hogy módjában áll meggyőződni az eljárás betartásáról⁽⁹⁶⁾.
- (157) A Bizottság a választottbíróóság által a felpereseknek megítélt kártérítés tekintetében megjegyzi, hogy a felperesek számára már a román nemzeti joggal összefüggésben értelmezett, és ezáltal a román nemzeti jogrendben jogerőre emelkedett ítélet elfogadását megelőzően minden kétséget kizáróan egyértelműnek kellett volna lennie, hogy a Bizottság véleménye szerint a kártérítés kifizetése jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatást eredményez. A Bizottság az említett álláspontot 2009. július 20-án kifejezetten közölte a választottbíróósággal, és közölte a felperesekkel.
- (158) A felperesek arra vonatkozó állításával kapcsolatban, hogy joggal bíztak abban, hogy az EGO 24 törvényes és 2009. április 1-jéig hatályban marad, a Bizottság előjáróban arra emlékeztet, hogy nem az EGO 24, hanem a választottbíróóság által a felpereseknek megítélt kártérítés kifizetése képezi a határozat alapját. A Bizottság azonban a teljesség kedvéért hozzáteszi, hogy a felperesek a rendszer 2009. április 1-jéig tartó érvényességével és folyamatos fennállásával kapcsolatos jogos elvárása nem megalapozott. Ami az említett rendszert illeti, az EU – Románia Társulási Tanács 4/2000 határozata és a 143/1999. számú román törvény értelmében Románia uniós csatlakozását megelőzően a Román Versenytanács – és nem a Bizottság – felelt az állami támogatások nyújtásának nyomon követéséért és engedélyezéséért. A Bizottság e tekintetben megjegyzi, hogy az EGO 24-et az EGO 75 által tervezett módosítások fényében bejelentették a Román Versenytanácsnak, és a Román Versenytanács 2000. május 15-én meghozott 244/2000 határozatában az említett ösztönzőket összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősítette. Az S.C. European Food S.A e határozat elfogadását követően, 2000. június 1-jén kapott tartós befektetői tanúsítványt, amely alapján a vállalat a (133) preambulumbekkezdésben foglaltak szerint, az EGO 24 által létrehozott rendszer alapján állami támogatásra vált jogosultá. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a támogatást ebben az időpontban nyújtották, ahogyan ezt a (134) preambulumbekkezdés kifejti.
- (159) Ebből következik, hogy amikor az S.C. European Food S.A részére az EGO 24 által biztosított jogellenes támogatást nyújtották, ami mindenképpen 2000. június 1-je után történt, a vállalatnak teljes mértékben tisztában kellett lennie a Román Versenytanács 2000. május 15-i azon határozatával, amely az EGO 24 szerinti ösztönzőket összeegyeztethetetlen állami támogatásnak nyilvánította. A vállalatnak továbbá az 1995. január 1-jén hatályba lépett Európa-megállapodással és a 2000. január 1-jén hatályba lépett 143/1999. számú román törvénnyel is tisztában kellett lennie, amelyek megtiltották Románia számára az állami támogatás nyújtását, és a Román Versenytanácsra ruházták az új állami támogatás nyújtásának engedélyezésére vonatkozó hatáskört. A Versenytanács ezen engedélyének hiányában, illetve az 1995. évi Európa-megállapodás 64. cikkének értelmében alkalmazott EUB ítélkezési gyakorlatával, a 4/2000 EU – Románia társulási tanácsi határozat végrehajtási szabályainak

⁽⁹³⁾ A C-75/97. sz., *Belgium kontra Bizottság* ügyben hozott ítélet (EU:C:1999:311) 64–65. pontja.

⁽⁹⁴⁾ A C-148/04. sz., *Unicredito Italiano* ügyben (EU:C:2005:774.) hozott ítélet 104–111. pontja.

⁽⁹⁵⁾ A C-217/06. sz., *Bizottság kontra Olaszország* ügyben (EU:C:2007:580) hozott ítélet 23. pontja és az idézett ítélkezési gyakorlat.

⁽⁹⁶⁾ A C-5/89. sz., *Bizottság kontra Németország* ügyben (EU:C:1990:320) hozott ítélet 14. pontja.

1. cikkével és a közösségi vívmányokkal összhangban, az S.C. European Food S.A nem támaszthatott volna jogos elvárás a tekintetben, hogy az EGO 24 alapján nyújtott ösztönzők összeegyeztethetők állami támogatásnak minősültek, függetlenül a román kormány 244/2000 határozatának meghozatalát követően megtett intézkedéseitől. Természetesen ugyanezen érvek vonatkoznak a Multipack és Starmill vállalatokra is, amelyek 2002. május 17-én, vagyis két évvel a 244/2000 határozat elfogadását követően kaptak tartós befektetői tanúsítványt. Ezért a felperesek nem hivatkozhatnak eredményesen jogos elvárásra a tekintetben, hogy az EGO 24 szerinti rendszer törvényes állami támogatásnak minősült; ezt a Bizottság a jelen határozat szempontjából irrelevánsnak tekinti.

- (160) Ennélfogva, Romániának vissza kell követelnie a választottbírók által a felpereseknek megítélt bármely kifizetett kártérítést, mivel az említett kifizetés jogellenes és összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül. Mivel az öt felperes, a többi érintett EFDG-vállalattal együttesen egyetlen gazdasági egységnek minősül (lásd a (91) preambulumbekendést), az öt felperes és a többi érintett EFDG-vállalat együttesen felel a bármelyikük által a román államtól kapott állami támogatás visszafizetéséért. Az 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (2) bekezdése alapján a visszafizetési határozat szerint visszafizetendő támogatásnak magában kell foglalnia a Bizottság által megfelelő kamatlábbal meghatározott kamatot. A kamat attól a naptól esedékes, amikor a jogellenes támogatást a kedvezményezett rendelkezésére bocsátották, addig a napig, amíg visszafizetésre nem került. Az 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (3) bekezdése előírja hogy „a visszafizetést késedelem nélkül és az érintett tagállam nemzeti joga szerinti eljárás keretében kell végrehajtani, feltéve, hogy e rendelkezések lehetővé teszik a Bizottság határozatának azonnali és hatékony végrehajtását”. Ebből a célból és a nemzeti bíróságok előtt zajló eljárás esetén – az uniós jog sérelme nélkül – az érintett tagállamok meghozzák a jogrendszerük szerint rendelkezésre álló szükséges intézkedéseket, beleértve az átmeneti intézkedéseket is.
- (161) Ebben a tekintetben a Bizottság megjegyzi, hogy Románia 337 492 864 RON (kb. 76 millió EUR ⁽⁹⁷⁾) összeget már beszámított az egyik felperes, az S.C. European Food S.A adókötelezettségeibe. A Bizottság tovább megjegyzi, hogy a bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. január 5-én 36 484 232 RON-t (kb. 8,1 millió EUR ⁽⁹⁸⁾) foglalt le Románia Pénzügyminisztériumától, és ezt követően 34 004 232 RON-t (kb. 7,56 millió EUR) három egyenlő részben átutalt öt felperes közül háromnak, és a maradékot a végrehajtási költségek ellentételezésére megtartotta. A bíróság által kirendelt végrehajtó 2015. február 5. és február 25. között további 9 197 482 RON-t (kb. 2 millió EUR) ⁽⁹⁹⁾ foglalt le a Pénzügyminisztérium bankszámláiról. Emellett, a Bizottság megjegyzi, hogy a román hatóságok önként átutaltak 472 788 675 RON-t (kb. 106,5 millió EUR ⁽¹⁰⁰⁾) (ideértve a bíróság által kirendelt végrehajtó 6 028 608 RON összeget kitevő költségeit) az öt felperes nevében lévő zárolt számlára. Romániának vissza kell követelnie ezen összegeket, valamint az ítélet végrehajtása érdekében a felpereseknek kifizetett vagy a későbbiekben kifizetendő bármely további összeget. Ennek megfelelően a Bizottság:

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központja (a továbbiakban: ICSID) védnöksége alatt létrejött választottbírók (a továbbiakban: a választottbírók) által az ARB/05/20. sz., *Micula a. o. kontra Románia* ⁽¹⁰¹⁾ ügyben 2013. december 11-én hozott ítéletben a Viorel Micula és Ioan Micula testvérek, illetve az S.C. European Food S.A., az S.C. Starmill S.R.L., az S.C. Multipack, a European Drinks S.A., a Rieni Drinks S.A., a Scandic Distilleries S.A., a Transilvania General Import-Export S.R.L. és a West Leasing S.R.L. vállalatokból álló egyetlen gazdasági egységnek megítélt kártérítés a Szerződés 107. cikkének (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősül, amely nem egyeztethető össze a belső piaccal.

2. cikk

(1) Románia nem fizethet ki az 1. cikkben említett semmiféle összeegyeztethetetlen támogatást, és vissza kell követelnie az 1. cikkben említett bármely olyan összeegyeztethetetlen támogatást, amelyet már az egyetlen gazdasági egység alkotó, az említett támogatásban a 2013. december 11-i választottbírói ítéletben foglaltak részleges teljesítése, illetve az ítélet részleges végrehajtása révén részesülő szervezetek egyike számára kifizettek, valamint bármely olyan támogatást, amelyet az egyetlen gazdasági egység alkotó, az említett támogatásban a 2013. december 11-i választottbírói ítéletben foglaltak további, a Bizottság tudomására nem hozott teljesítése révén részesülő szervezetek egyike számára kifizettek, vagy amelyet a határozat időpontját követően fizettek ki.

(2) A Viorel Micula és Ioan Micula testvérpár, és az S.C. European Food S.A., az S.C. Starmill S.R.L., az S.C. Multipack, a European Drinks S.A., a Rieni Drinks S.A., a Scandic Distilleries S.A., a Transilvania General Import-Export S.R.L. és a West Leasing S.R.L. vállalatok közösen felelnek a bármelyikük által kapott állami támogatás visszafizetéséért.

⁽⁹⁷⁾ Lásd a 7. lábjegyzetet.

⁽⁹⁸⁾ Lásd a 38. lábjegyzetet.

⁽⁹⁹⁾ Lásd a 38. lábjegyzetet.

⁽¹⁰⁰⁾ Lásd a 40. lábjegyzetet.

⁽¹⁰¹⁾ *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL kontra Románia* ügy (ARB/05/20. sz. ICSID-ügy), 2013. december 11-i jogerős ítélet.

- (3) A visszafizetendő összegek a 2013. december 11-i ítéletben foglaltak teljesítéséből, illetve az ítélet végrehajtásából erednek (főösszeg és kamat).
- (4) A visszafizetendő összegeknek tartalmazniuk kell a támogatásnak a kedvezményezettek rendelkezésére bocsátásától a tényleges visszatérítés időpontjáig esedékes kamatokat.
- (5) Romániának meg kell adnia a pontos időpontokat, amikor az állam által biztosított támogatásokat az érintett kedvezményezettek rendelkezésére bocsátotta.
- (6) A kamatot kamatos kamatként kell számolni a 794/2004/EK bizottsági rendelet ⁽¹⁰²⁾ V. fejezetének megfelelően.
- (7) Románia biztosítja, hogy e határozat elfogadásának időpontjától kezdve az 1. cikkben említett támogatások kifizetését nem teljesíti.

3. cikk

- (1) A 1. cikkben említett támogatás behajtása azonnal és ténylegesen megtörténik.
- (2) Románia biztosítja e határozatnak az arról szóló értesítéstől számított négy hónapon belüli végrehajtását.

4. cikk

- (1) A határozat kihirdetésének időpontjától számított két hónapon belül Románia benyújtja az alábbi információkat:
- a) a jelen határozat 1. cikkében említett szervezetek által kapott támogatások teljes összege;
- b) az e határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott, illetve tervezett intézkedések részletes ismertetése;
- c) az azt bizonyító dokumentumok, hogy a kedvezményezetteket felszólították a támogatás visszafizetésére.
- (2) Amíg az 1. cikkben említett támogatást teljes egészében vissza nem fizetik, Románia folyamatosan tájékoztatja a Bizottságot az e határozat végrehajtásának érdekében meghozott nemzeti intézkedések előrehaladásáról. Románia a Bizottság egyszerű kérésére azonnali tájékoztatást ad az e határozat végrehajtása érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekről. Románia továbbá részletes adatokat szolgáltat azokról a támogatási összegekről és kamatokról, amelyeket a kedvezményezett már visszafizetett.

5. cikk

Ennek a határozatnak Románia a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2015. március 30-án.

a Bizottság részéről
Margrethe VESTAGER
a Bizottság tagja

⁽¹⁰²⁾ Az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 140., 2004.4.30., 1. o.).

ISSN 1977-0731 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-5090 (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU